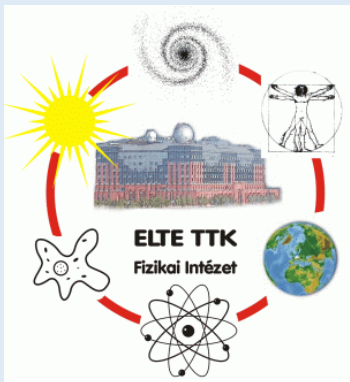
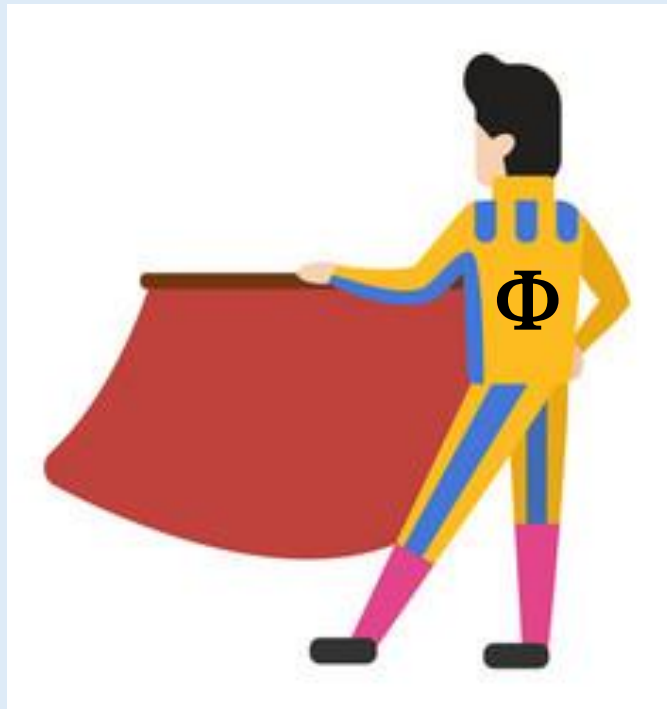

A szuperszonikus mentőautó

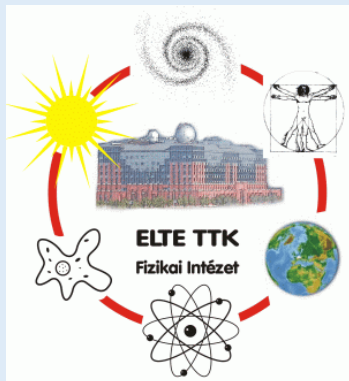

**Az atomoktól
a csillagokig**

**Dávid Gyula
2021. 01. 14.**

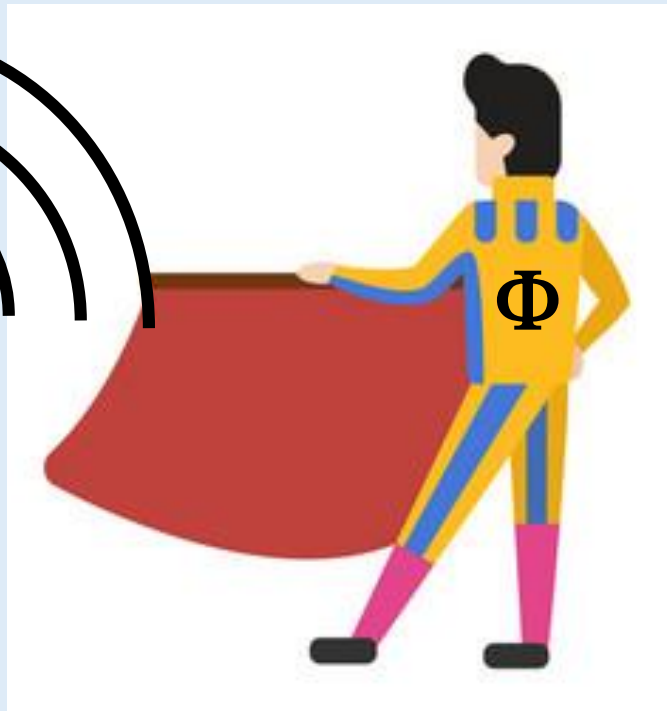

A szuperszonikus mentőautó

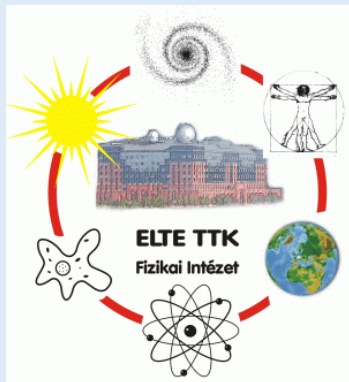

**Az atomoktól
a csillagokig**

**Dávid Gyula
2021. 01. 14.**

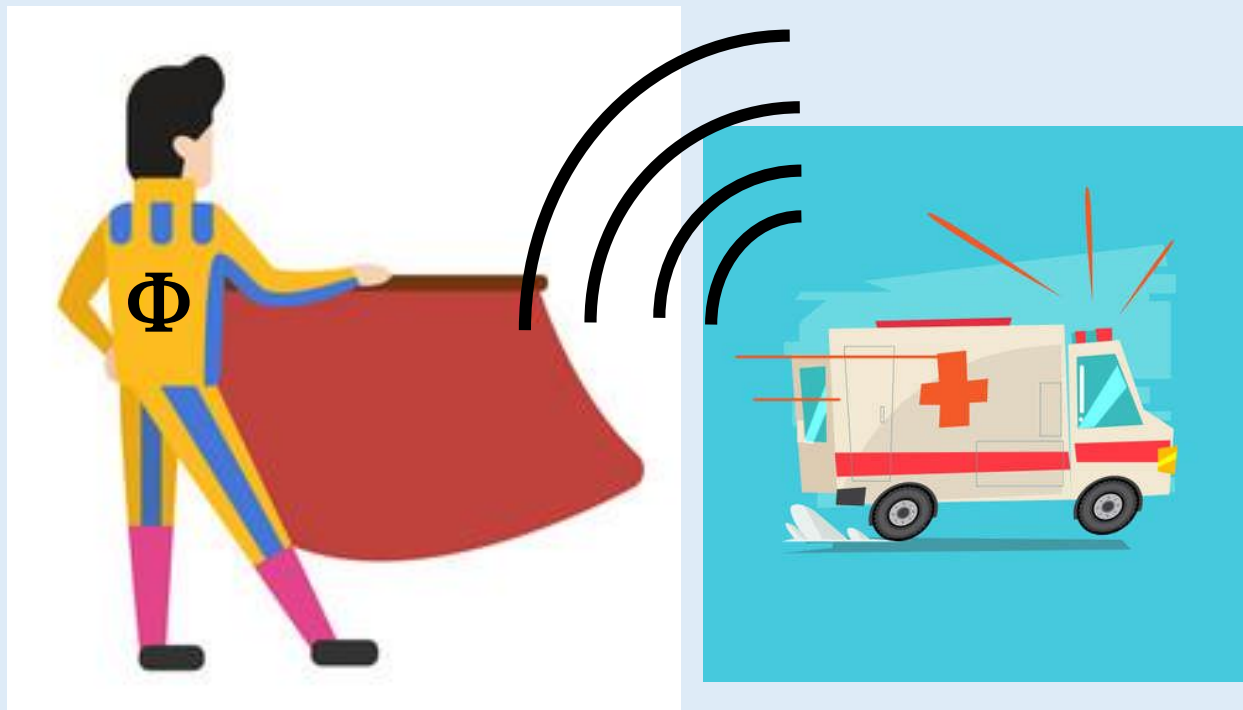

A szuperszonikus mentőautó

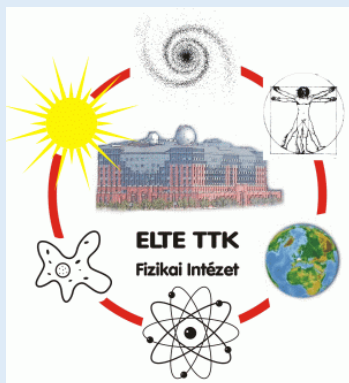

**Az atomoktól
a csillagokig**

**Dávid Gyula
2021. 01. 14.**

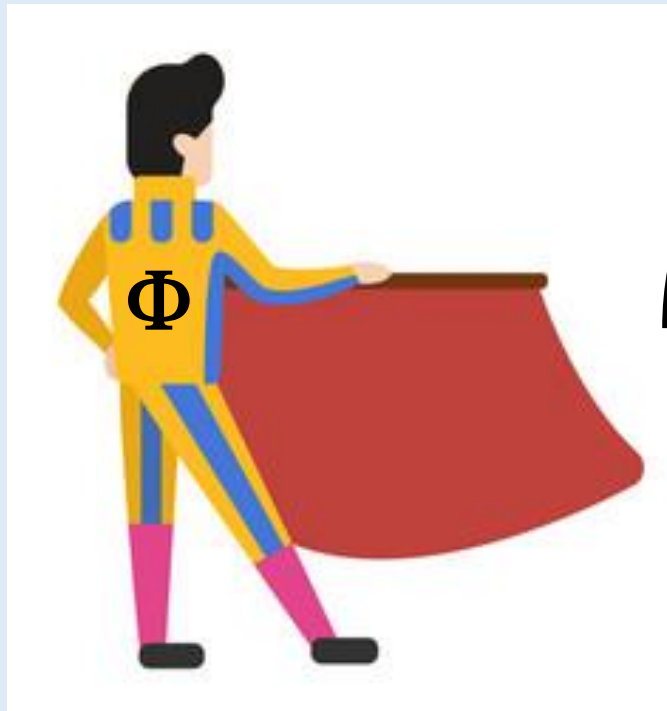

A szuperszonikus mentőautó

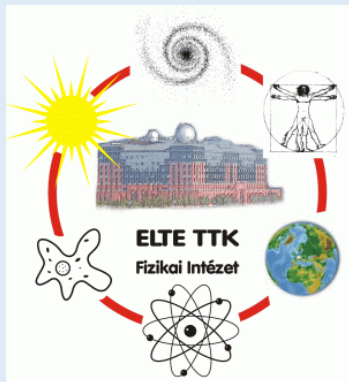

**Az atomoktól
a csillagokig**

**Dávid Gyula
2021. 01. 14.**

A szuperszonikus mentőautó

**Az atomoktól
a csillagokig**

**Dávid Gyula
2021. 01. 14.**

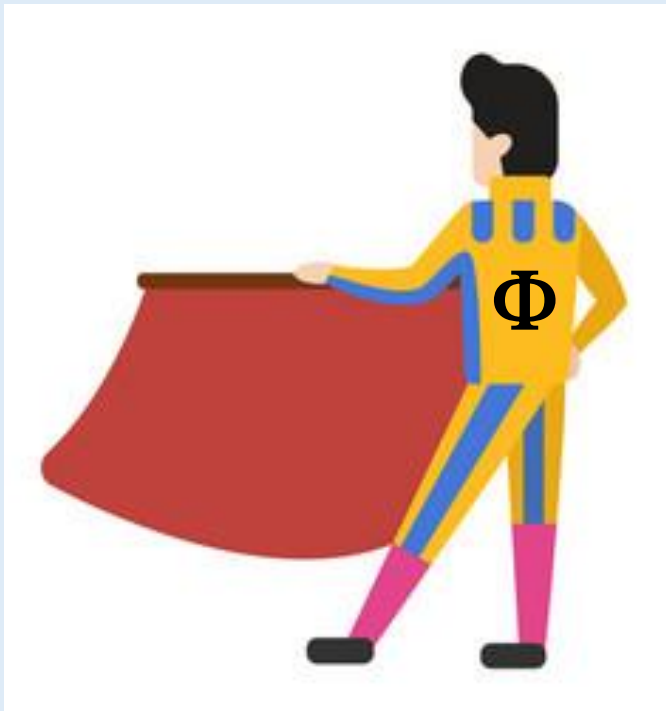

A szuperszonikus mentőautó

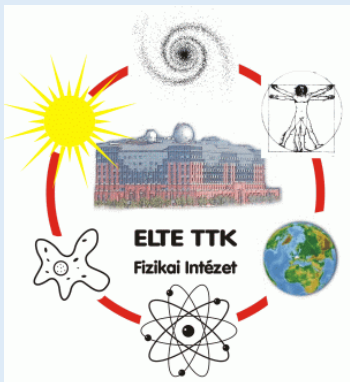

**Az atomoktól
a csillagokig**

**Dávid Gyula
2021. 01. 14.**

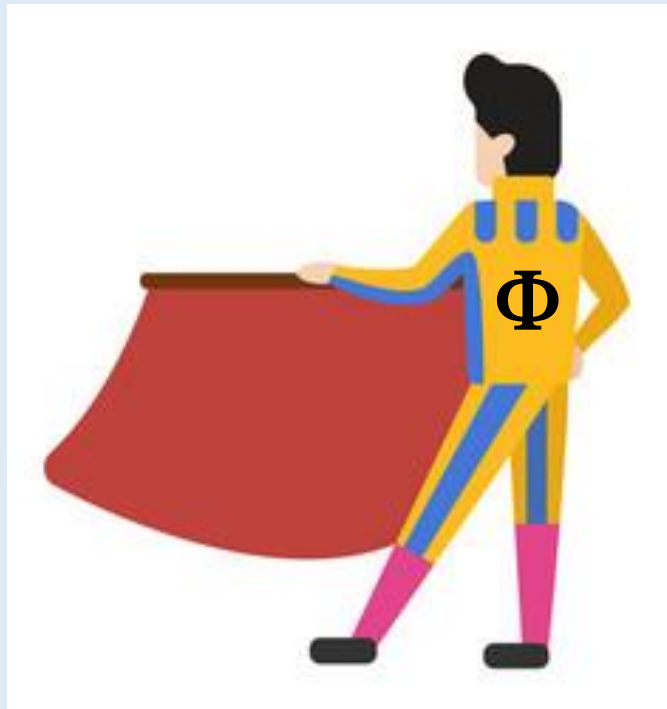

A szuperszonikus mentőautó

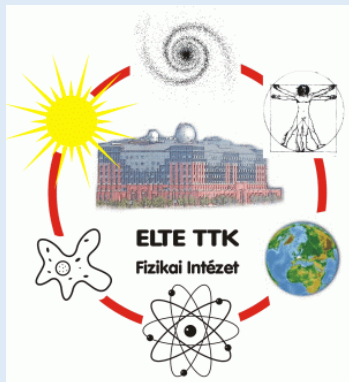

**Az atomoktól
a csillagokig**

**Dávid Gyula
2021. 01. 14.**

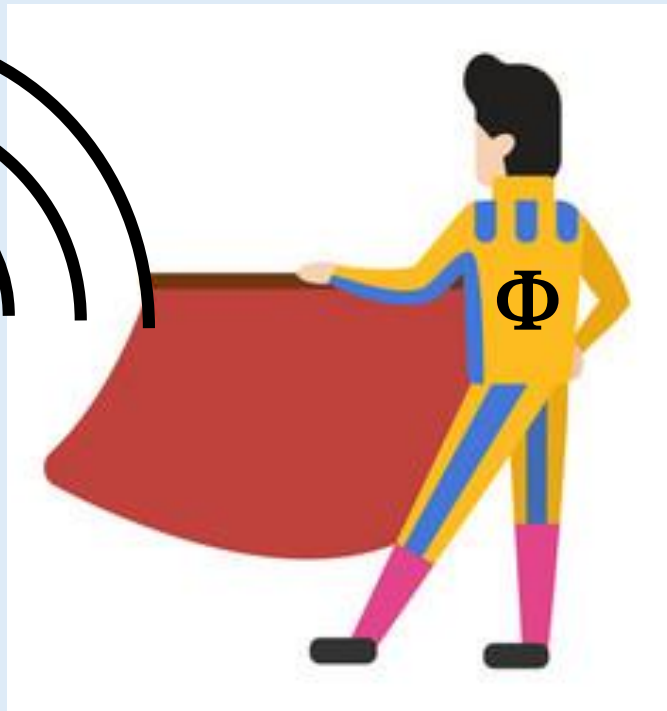
A szuperszonikus mentőautó

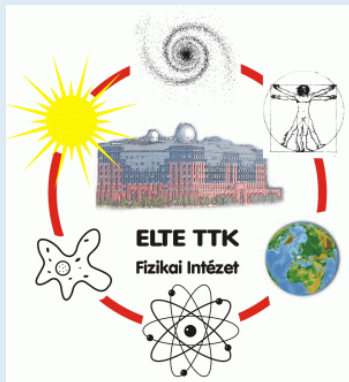
**Az atomoktól
a csillagokig**

**Dávid Gyula
2021. 01. 14.**

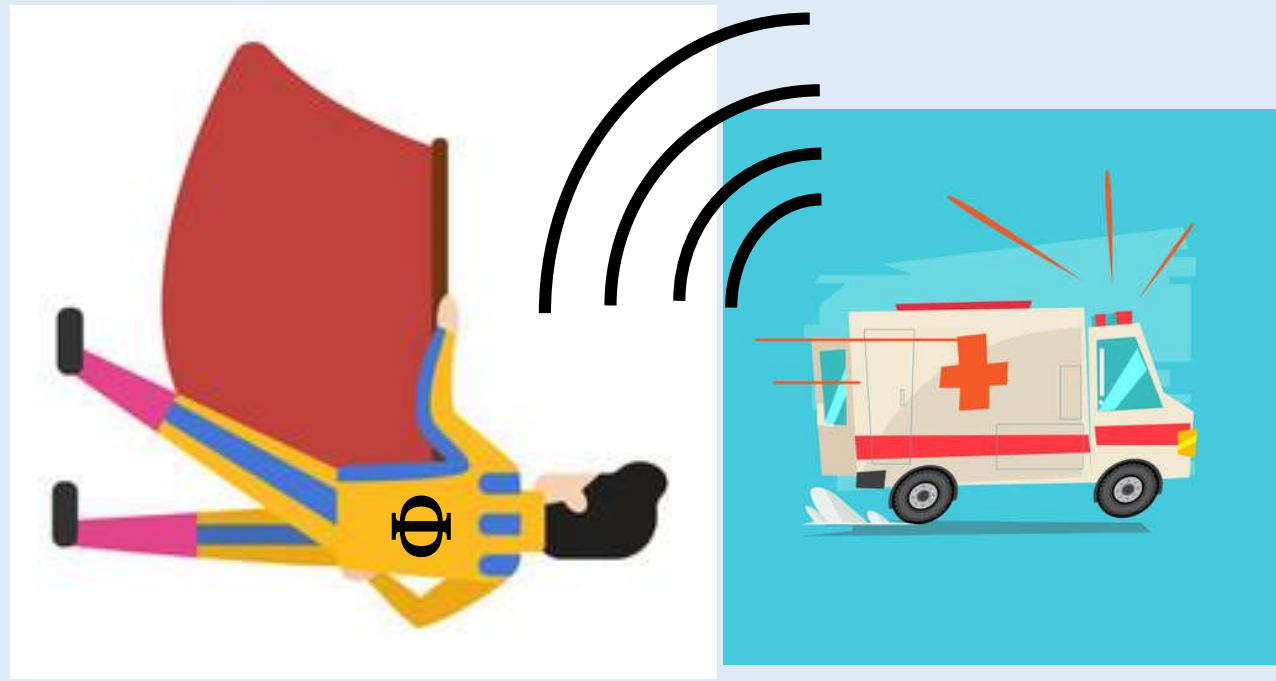

A szuperszonikus mentőautó

**Az atomoktól
a csillagokig**

**Dávid Gyula
2021. 01. 14.**

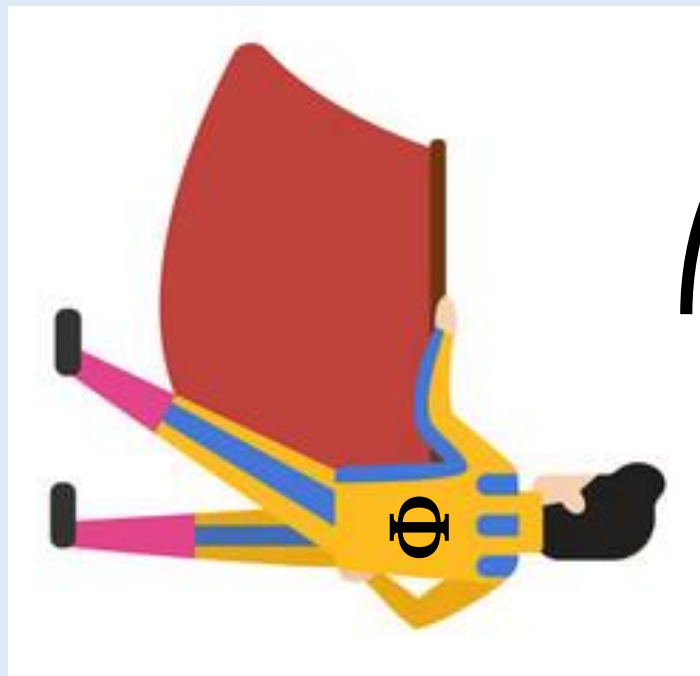

A szuperszonikus mentőautó

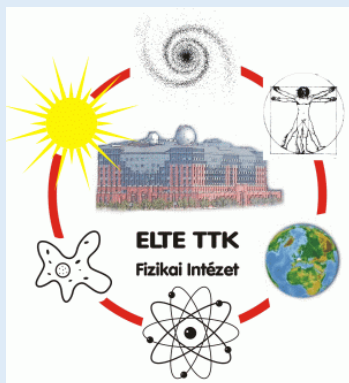

**Az atomoktól
a csillagokig**

**Dávid Gyula
2021. 01. 14.**

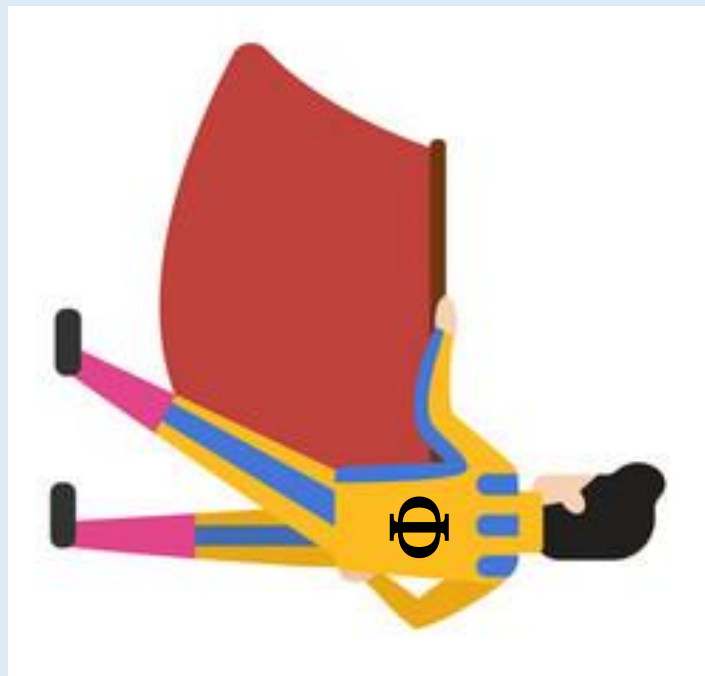

A szuperszonikus mentőautó

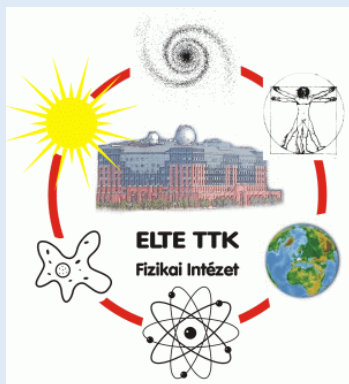

**Az atomoktól
a csillagokig**

**Dávid Gyula
2021. 01. 14.**

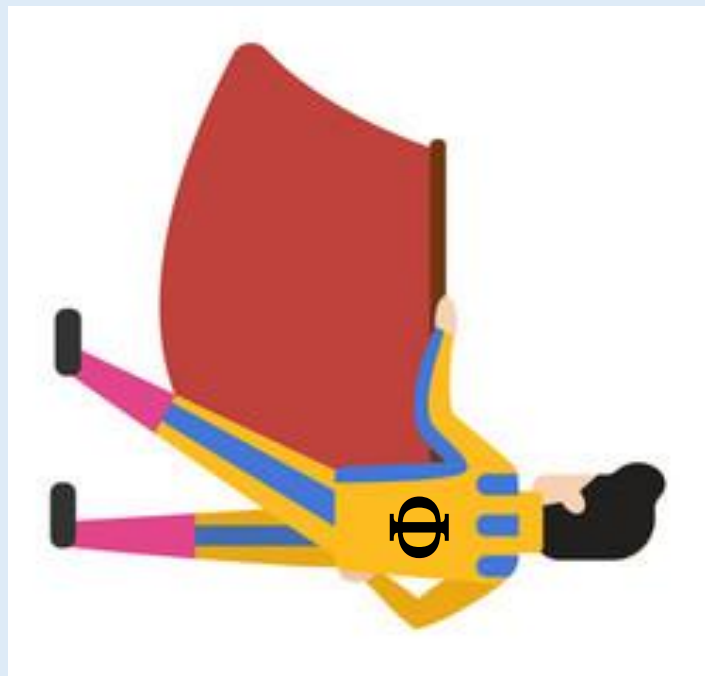

A szuperszonikus mentőautó

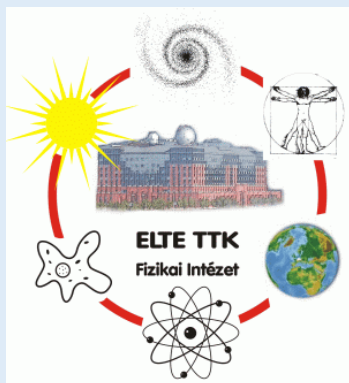

**Az atomoktól
a csillagokig**

**Dávid Gyula
2021. 01. 14.**

A szuperszonikus mentőautó

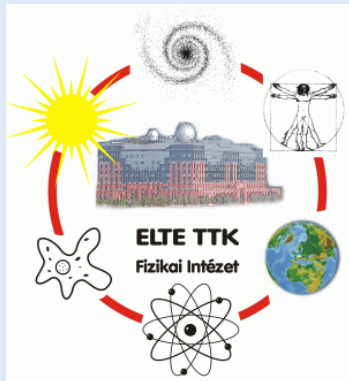

**Az atomoktól
a csillagokig**

**Dávid Gyula
2021. 01. 14.**

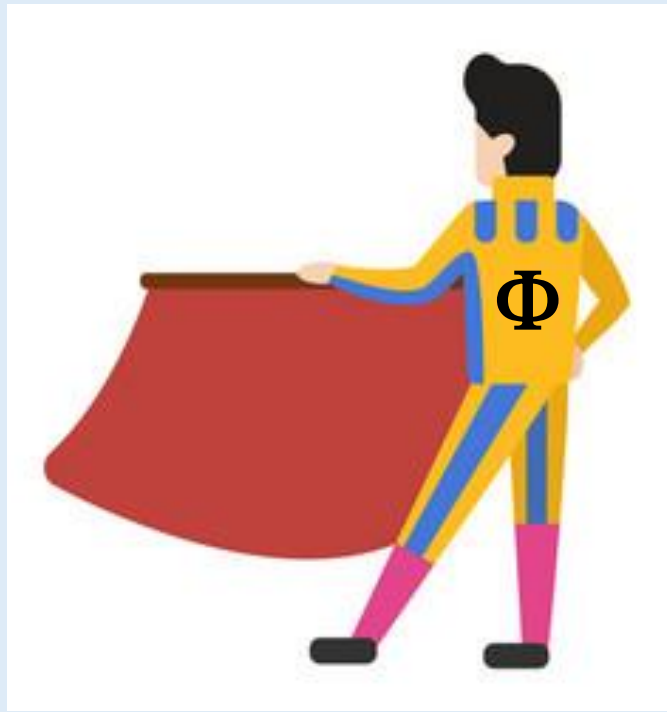

A szuperszonikus mentőautó

**Az atomoktól
a csillagokig**

**Dávid Gyula
2021. 01. 14.**

???

A szuperszonikus mentőautó

**Az atomoktól
a csillagokig**

**Dávid Gyula
2021. 01. 14.**

A mozgó forrás által kibocsátott hullám frekvenciájának megváltozása:

elemi mechanikai probléma:

DOPPLER-effektus (1843)

mindenki azt hiszi, hogy teljesen érti,
ezért egy kicsit unja is...

szeretném megmutatni, hogy ez tévedés:

az „elemi” feladat mögött érdekes és bonyolult
fizikai problémák rejlenek...

...amikkel érdemes megismerkednünk!

Részletek:

dgy: A szuperszonikus mentőautó, Fizikai Szemle, 2019/7–8

<http://fizikaiszemle.hu/szemle/72>

Christian Doppler
1803–1853

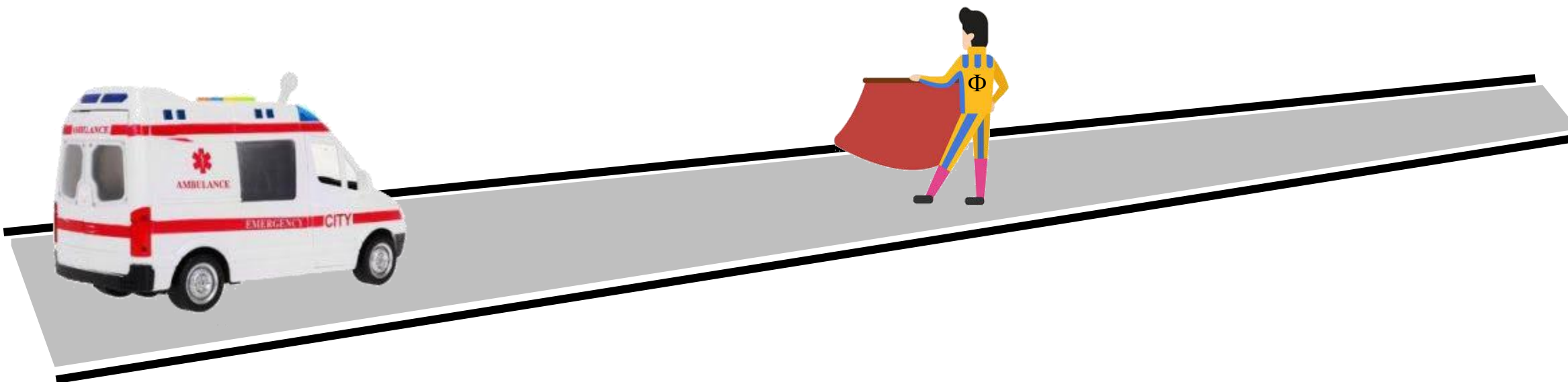
**Ortvay Rudolf
Nemzetközi
Fizikai
Feladatmegoldó
Verseny
2016.
9. feladat**

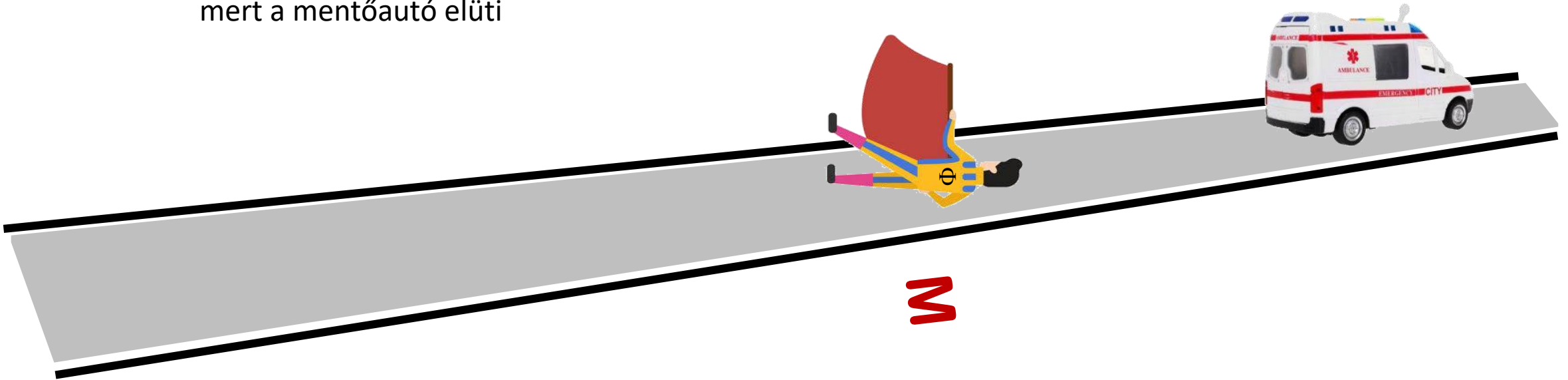

Az M megfigyelő meg akarja mérni a közeledő mentőautó által kibocsátott hang frekvenciáját

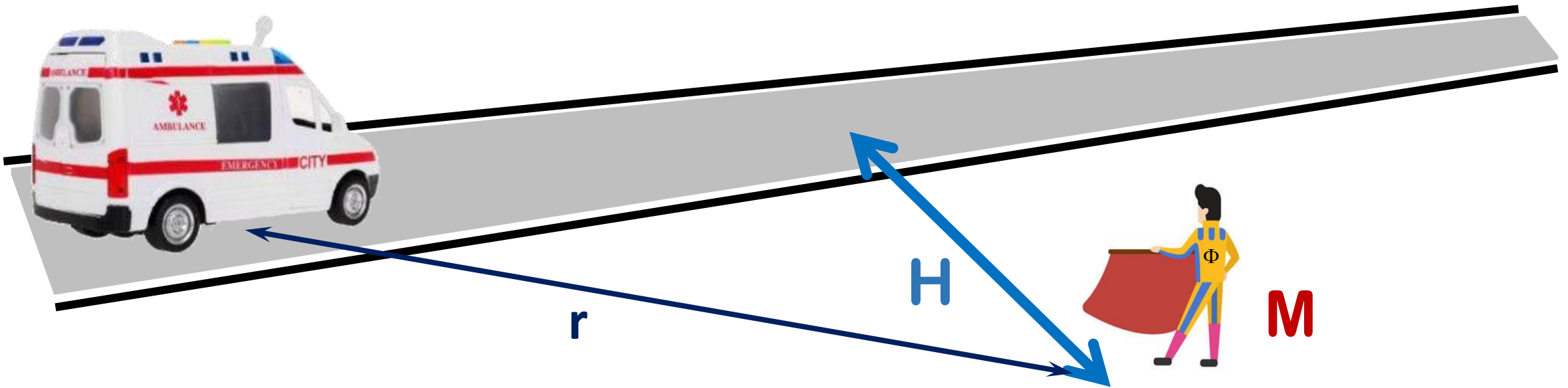
Megfigyelő

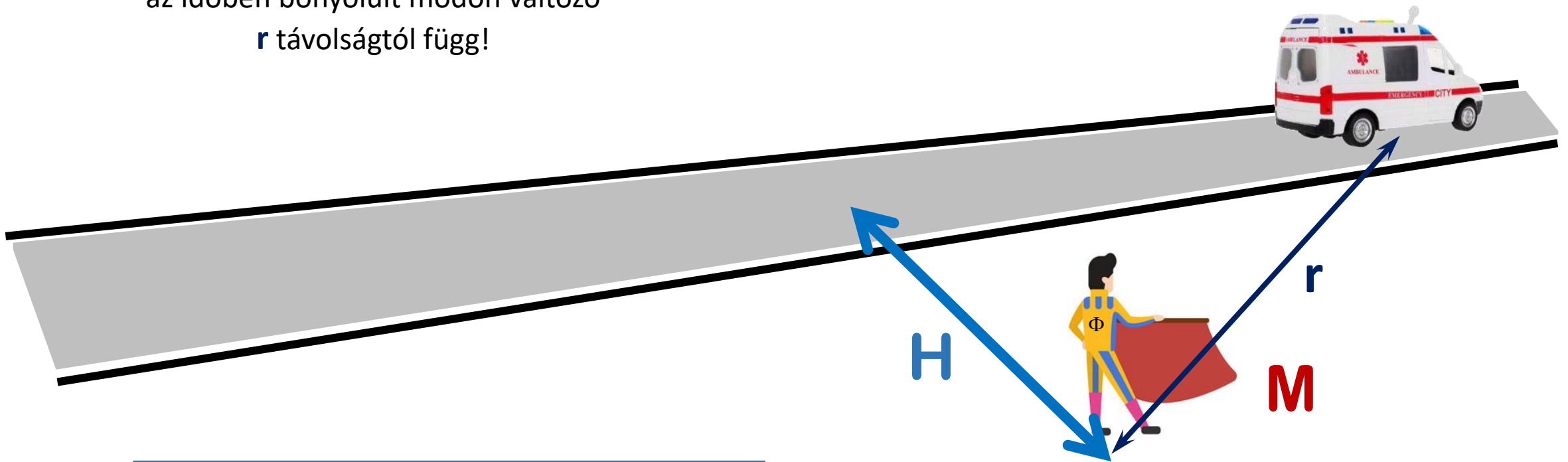
A távolodó mentőautó által kibocsátott hang frekvenciáját viszont már nem tudja megmérni, mert a mentőautó elüti

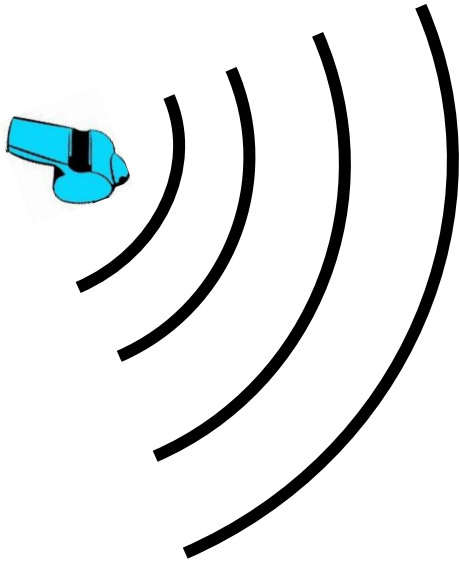
Ezért az óvatos megfigyelő nem az útra áll, hanem kissé odébb, az úttól H távolságra áll fel műszereivel

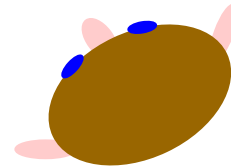
Ekkor viszont a megfigyelő által észlelt hang frekvenciája és intenzitása az időben bonyolult módon változó r távolságtól függ!

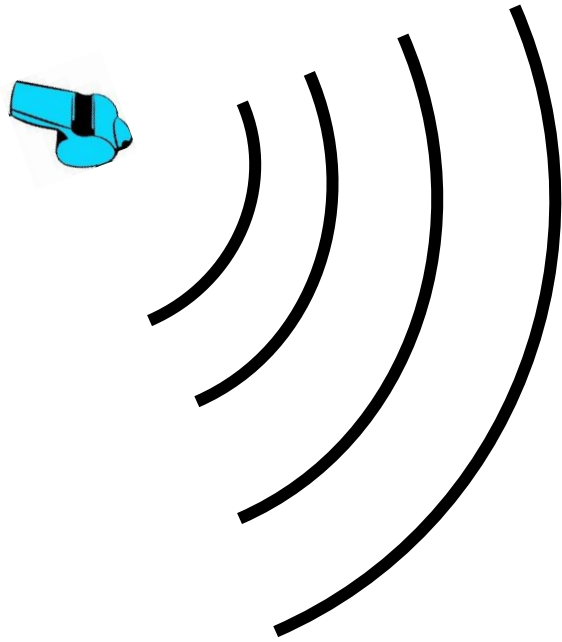

Honnan jön a megfigyelő által észlelt hang, és mekkora a frekvenciája?

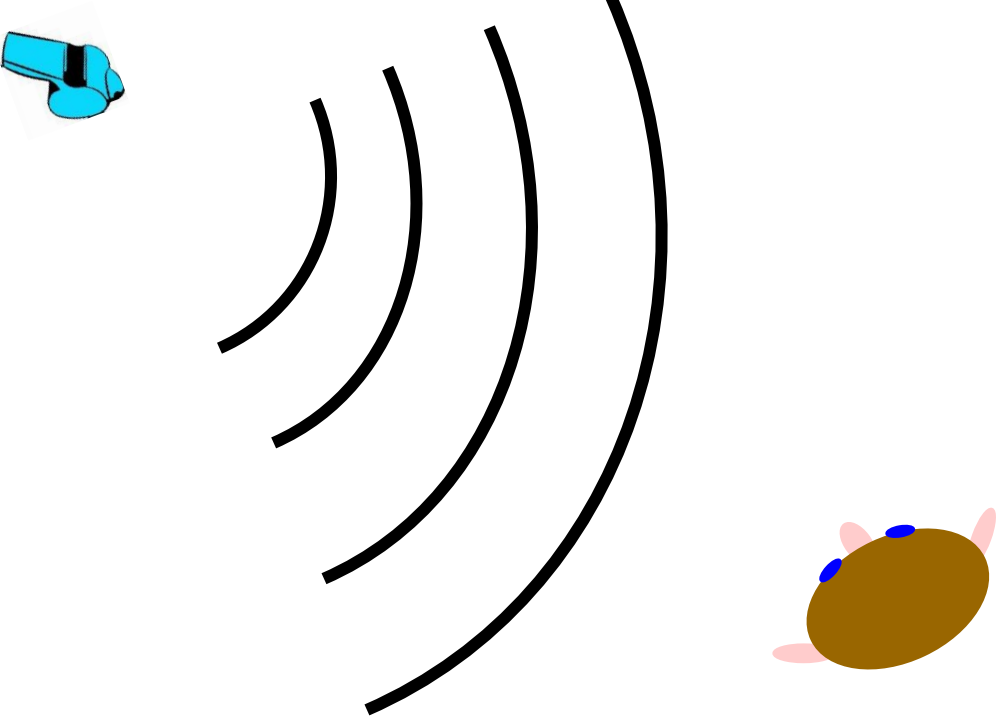
Irányhallás: az embernek két füle van

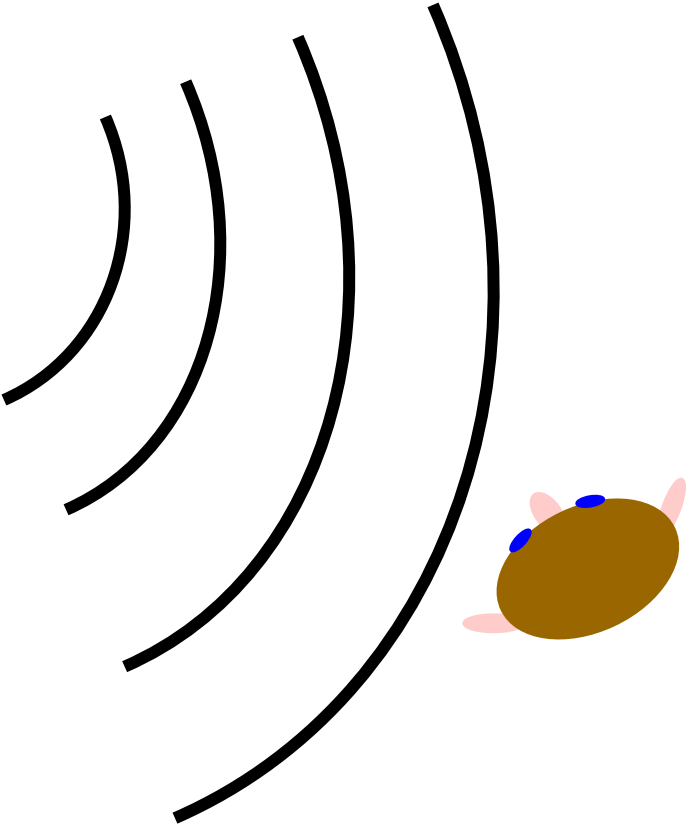
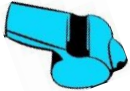

Irányhallás: az embernek két füle van

Irányhallás: az embernek két füle van

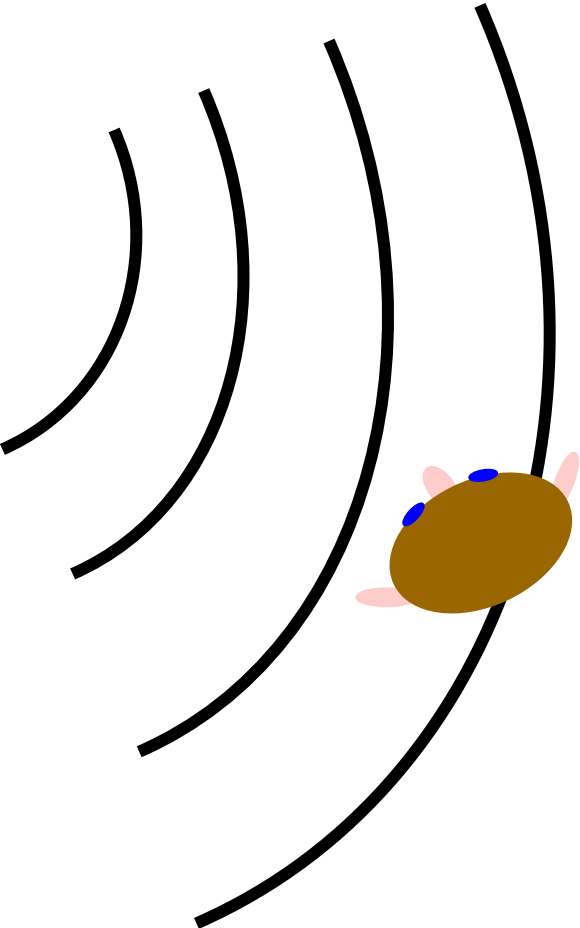
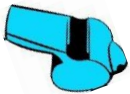

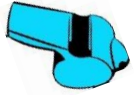
Irányhallás: az embernek két füle van

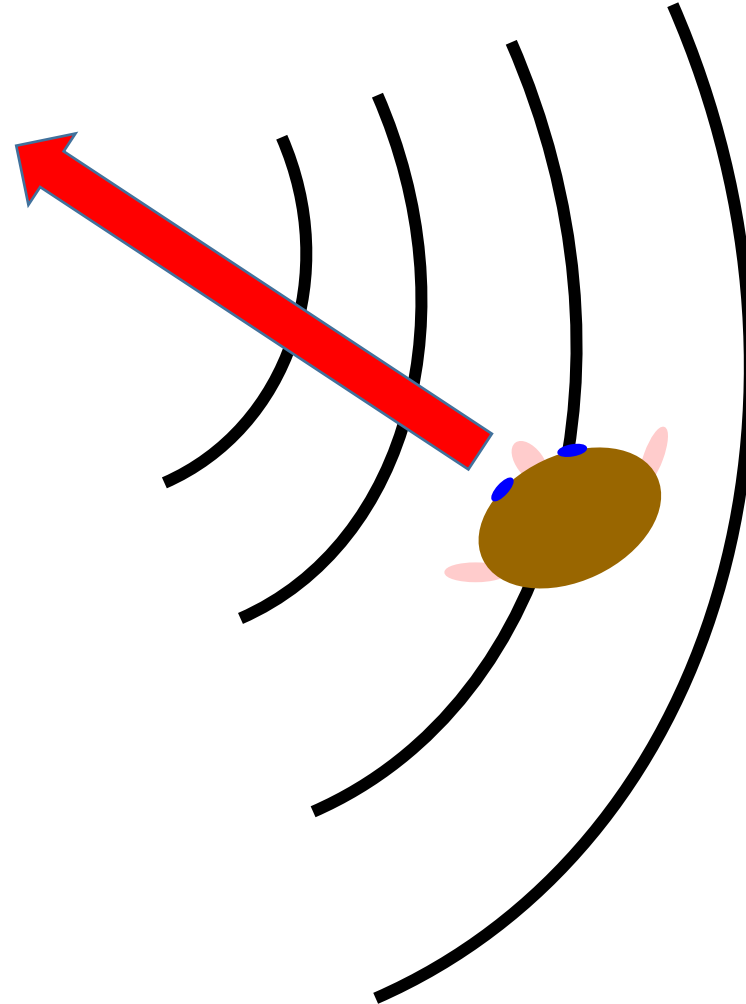

Irányhallás: az embernek két füle van

Irányhallás: az embernek két füle van

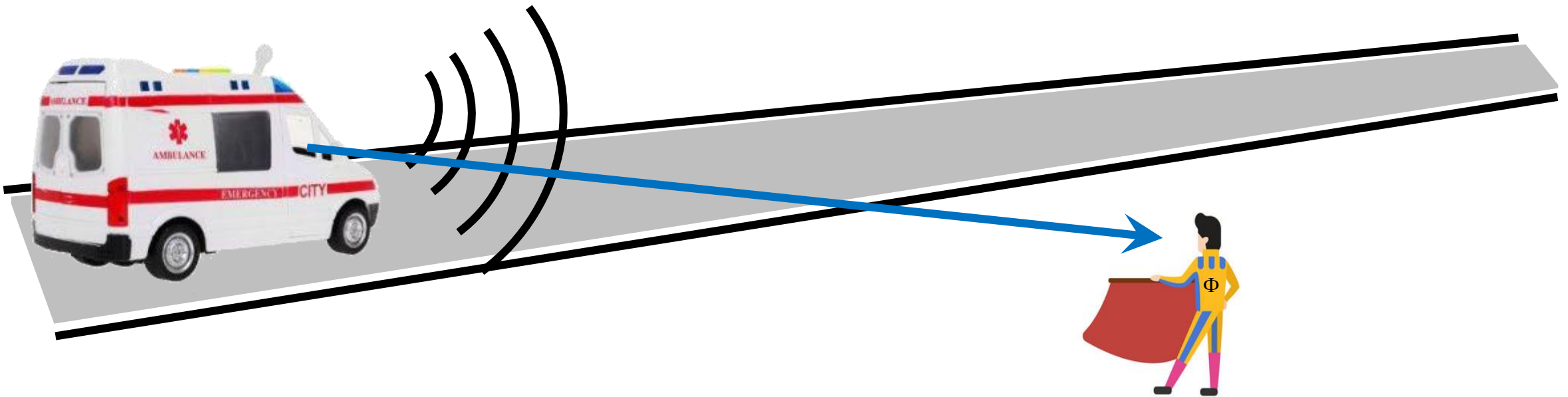
A hanghullámok fáziskülönbséggel érik el a két fület

Ebből az agy következtet a forrás irányára

A hang erőssége $1/r^2$ alakban függ a forrás r távolságától

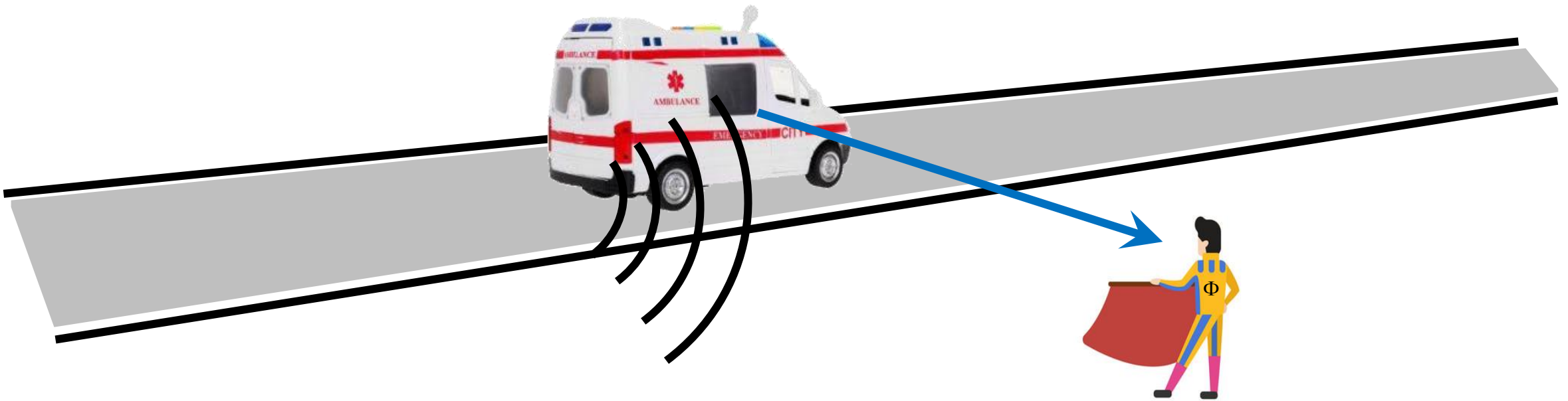
A nézőpont megváltoztatása
érdekes új felismeréshez vezet:

**Nem ugyanonnan halljuk a
hangot, ahol a képet látjuk!**

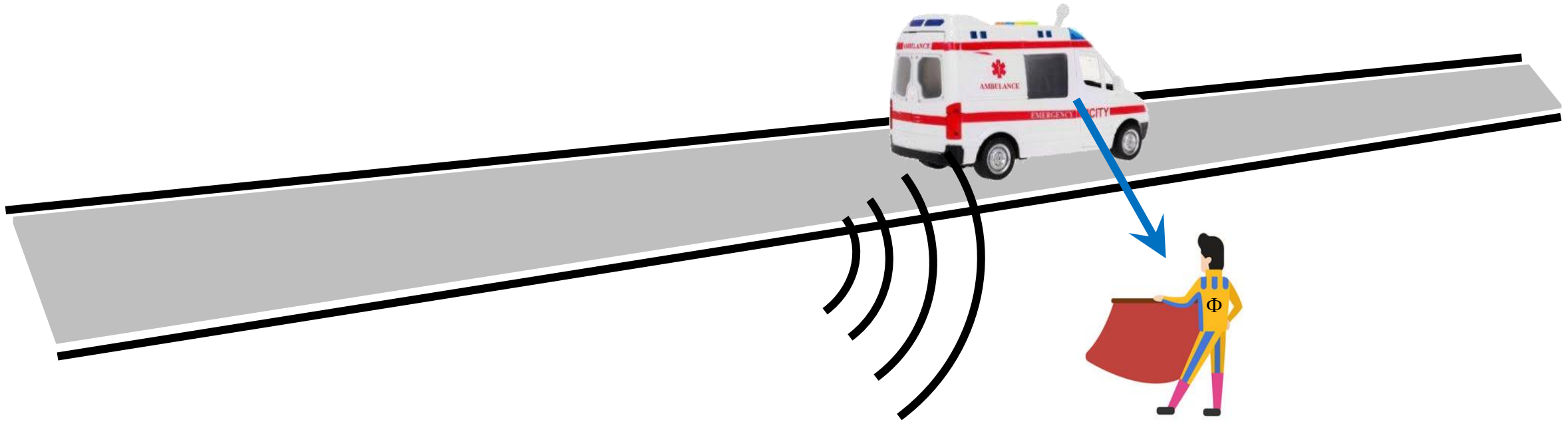
A nézőpont megváltoztatása
érdekes új felismeréshez vezet:

**Nem ugyanonnan halljuk a
hangot, ahol a képet látjuk!**

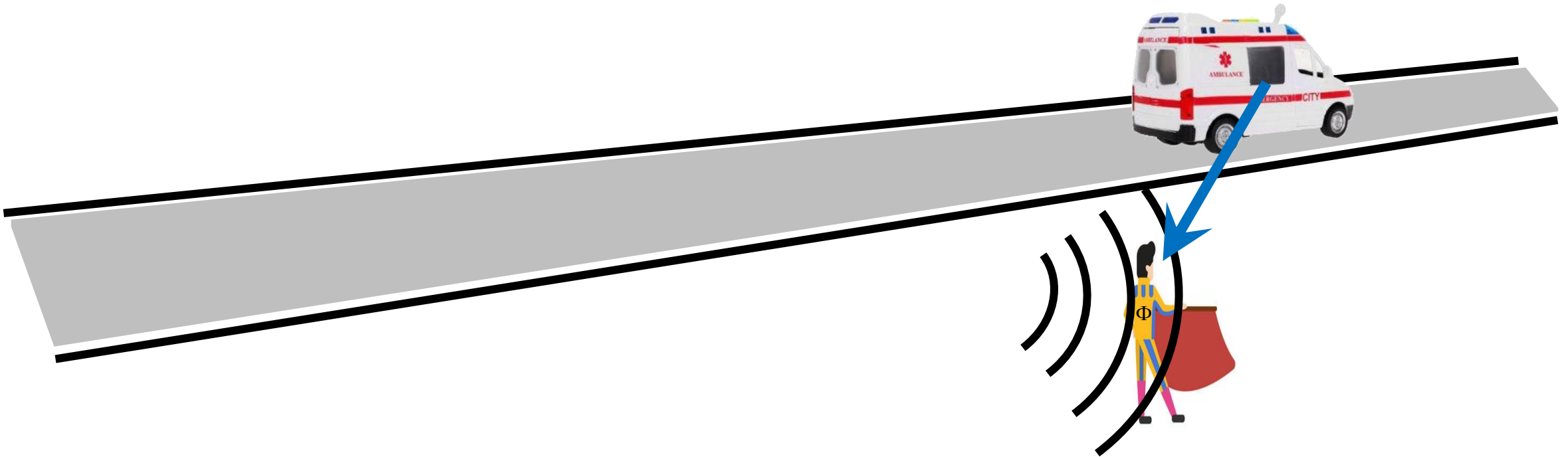
A nézőpont megváltoztatása
érdekes új felismeréshez vezet:

**Nem ugyanonnan halljuk a
hangot, ahol a képet látjuk!**

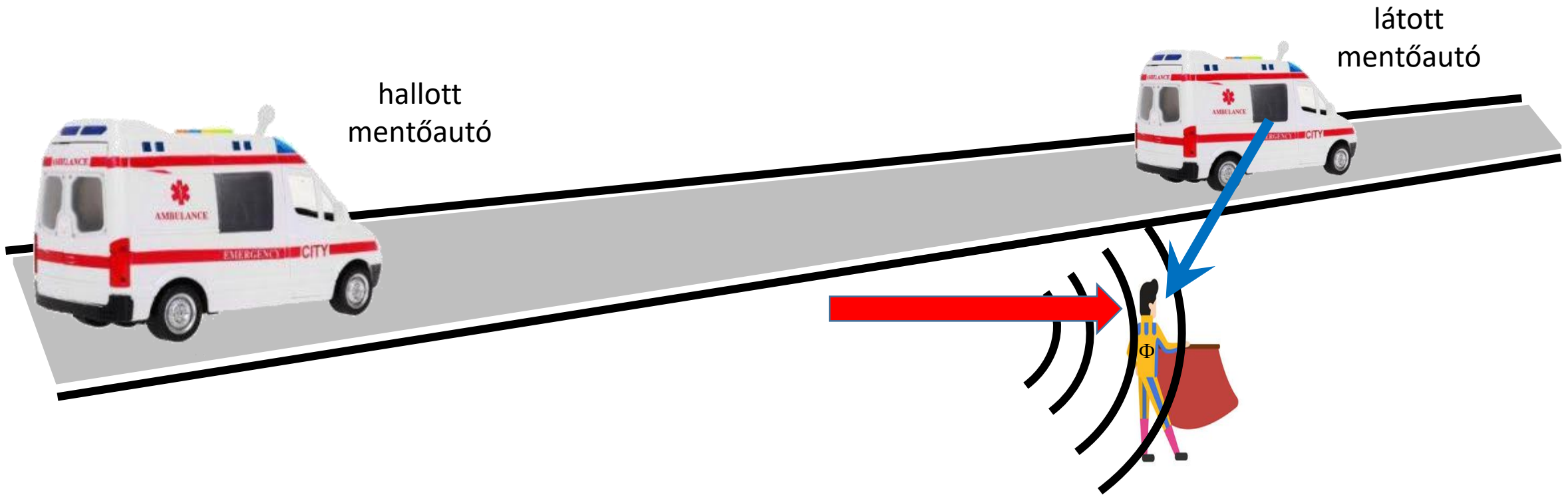
A nézőpont megváltoztatása
érdekes új felismeréshez vezet:

**Nem ugyanonnan halljuk a
hangot, ahol a képet látjuk!**

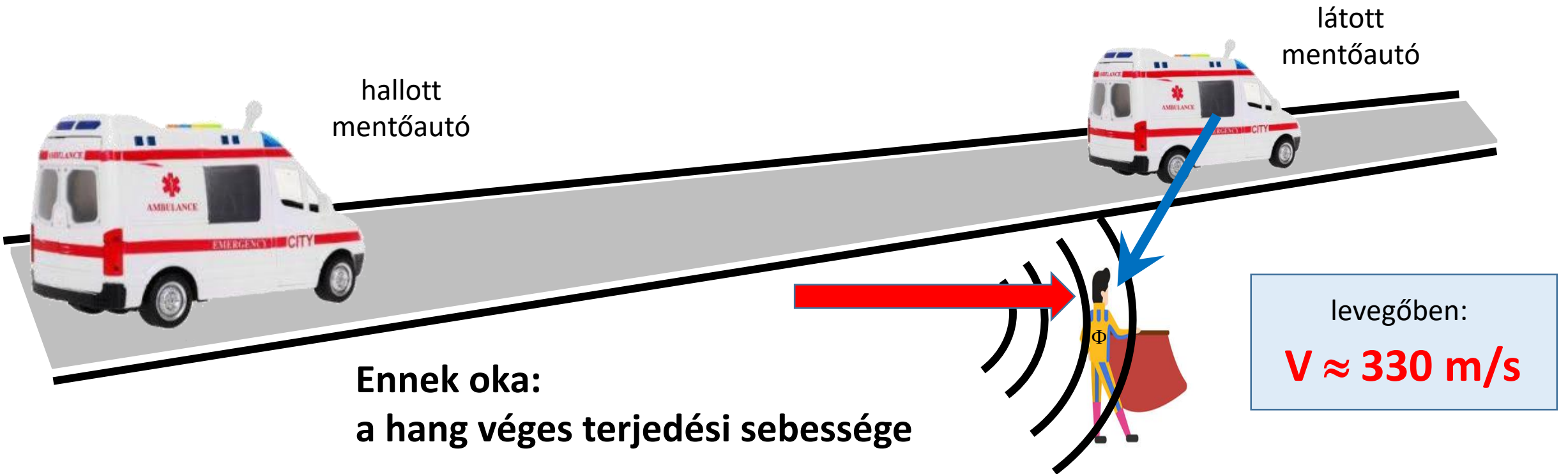
A nézőpont megváltoztatása
érdekes új felismeréshez vezet:

**Nem ugyanonnan halljuk a
hangot, ahol a képet látjuk!**

A nézőpont megváltoztatása érdekes új felismeréshez vezet:

Nem ugyanonnan halljuk a hangot, ahol a képet látjuk!

A hangot **NEM** onnan halljuk, ahol a forrás **VAN**,
hanem ahol korábban **VOLT**

Késleltetés (retardálás):

kibocsátás ideje: **T**
észlelés ideje: **t**

$$t > T$$

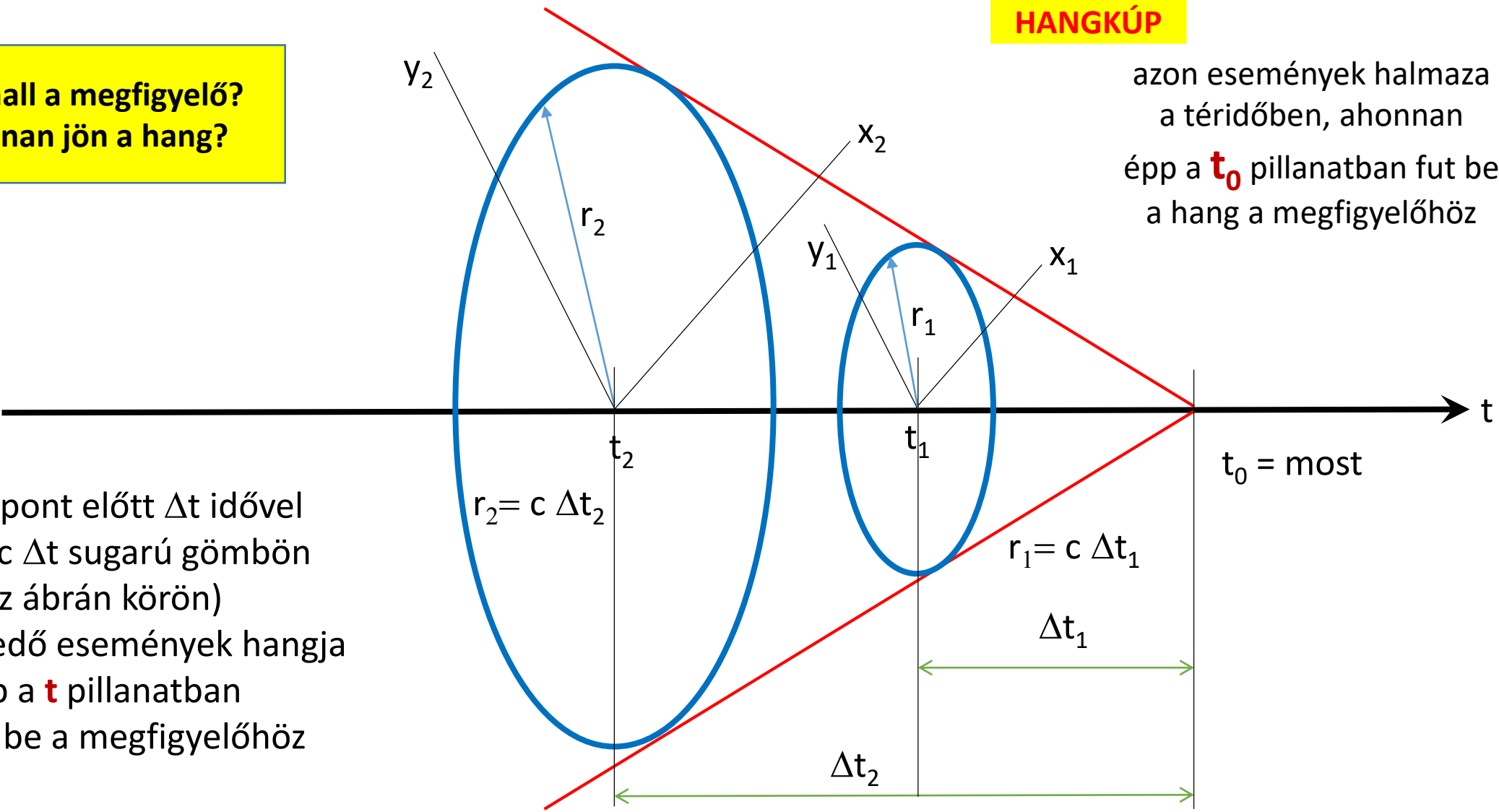

Mit hall a megfigyelő?
Honnan jön a hang?

HANGKÚP

azon események halmaza a téridőben, ahonnan épp a t_0 pillanatban fut be a hang a megfigyelőhöz

A t időpont előtt Δt idővel egy $r = c \Delta t$ sugarú gömbön (az ábrán körön) elhelyezkedő események hangja épp a t pillanatban érkezik be a megfigyelőhöz

Mozgó hangforrás észlelése

A t időpont előtt Δt idővel egy $r = c \Delta t$ sugarú gömbön (az ábrán körön) elhelyezkedő események hangja épp a t pillanatban érkezik be a megfigyelőhöz

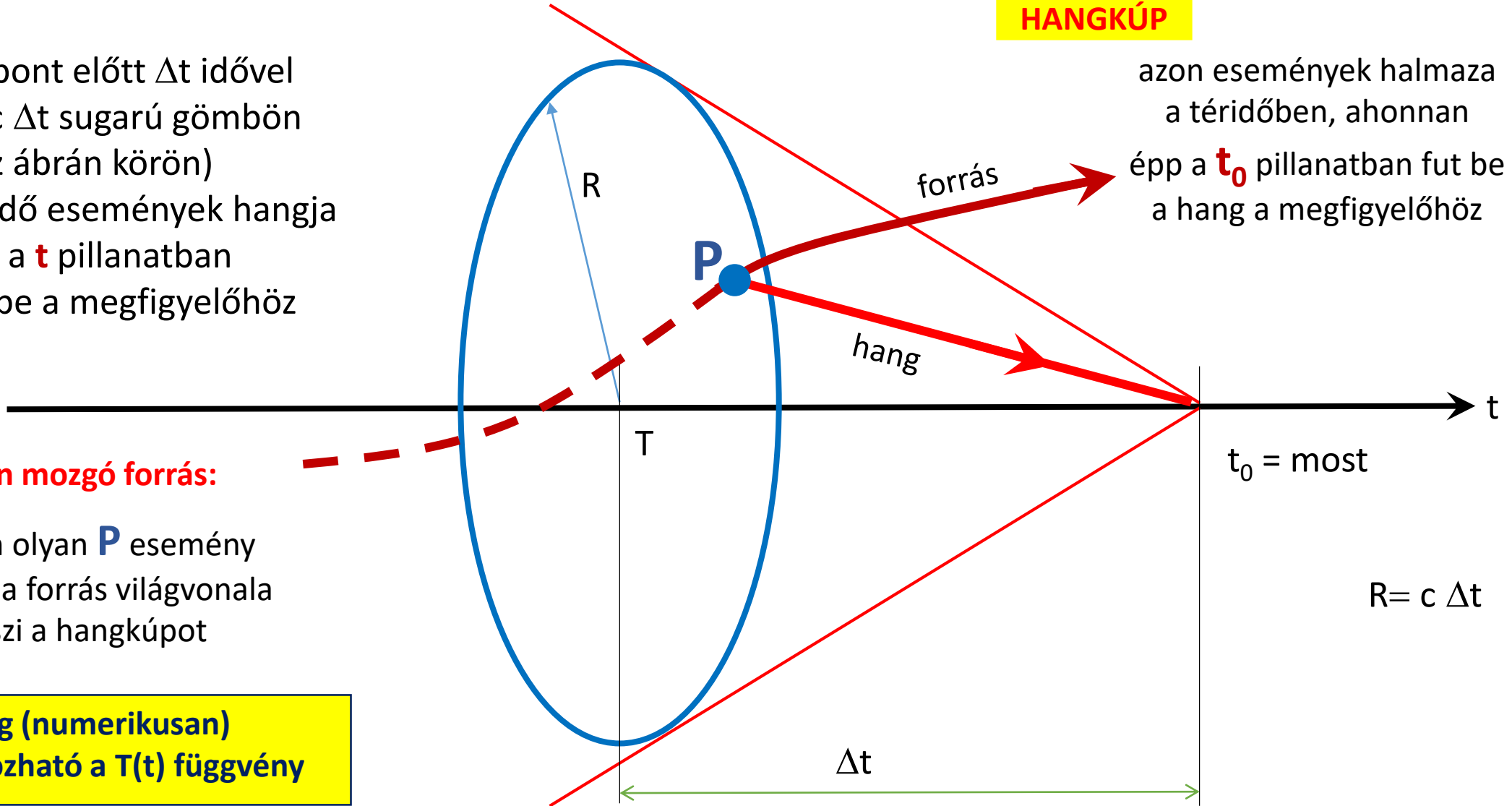
lassan mozgó forrás:

Egyetlen olyan P esemény van, ahol a forrás világvonala metszi a hangkúpot

Elvileg (numerikusan) meghatározható a $T(t)$ függvény

HANGKÚP

azon események halmaza a téridőben, ahonnan épp a t_0 pillanatban fut be a hang a megfigyelőhöz

Mozgó hangforrás észlelése

A t időpont előtt Δt idővel egy $r = c \Delta t$ sugarú gömbön (az ábrán körön) elhelyezkedő események hangja épp a t pillanatban érkezik be a megfigyelőhöz

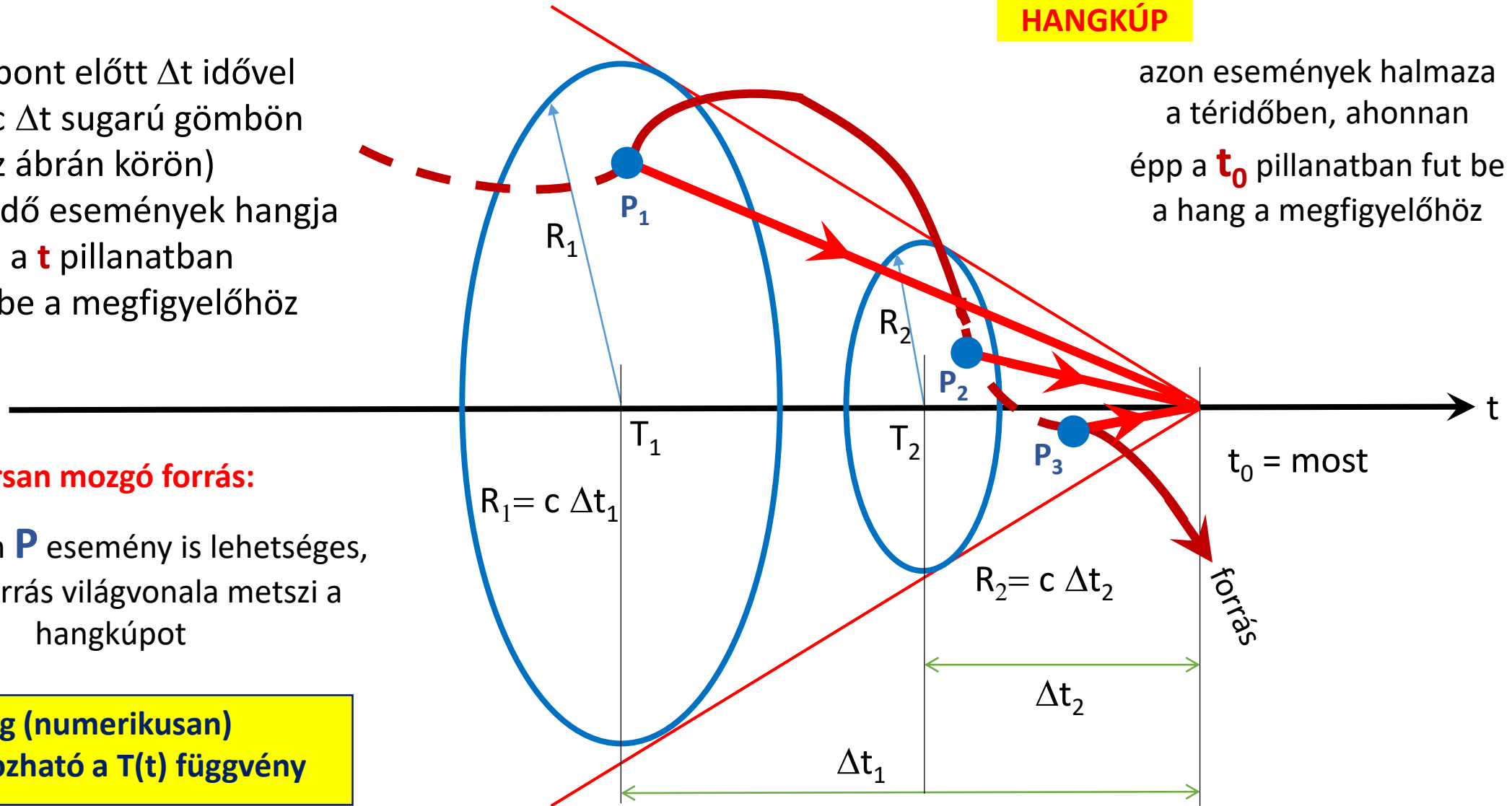
gyorsan mozgó forrás:

Több olyan P esemény is lehetséges, ahol a forrás világvonala metszi a hangkúpot

Elvileg (numerikusan) meghatározható a $T(t)$ függvény

HANGKÚP

azon események halmaza a téridőben, ahonnan épp a t_0 pillanatban fut be a hang a megfigyelőhöz

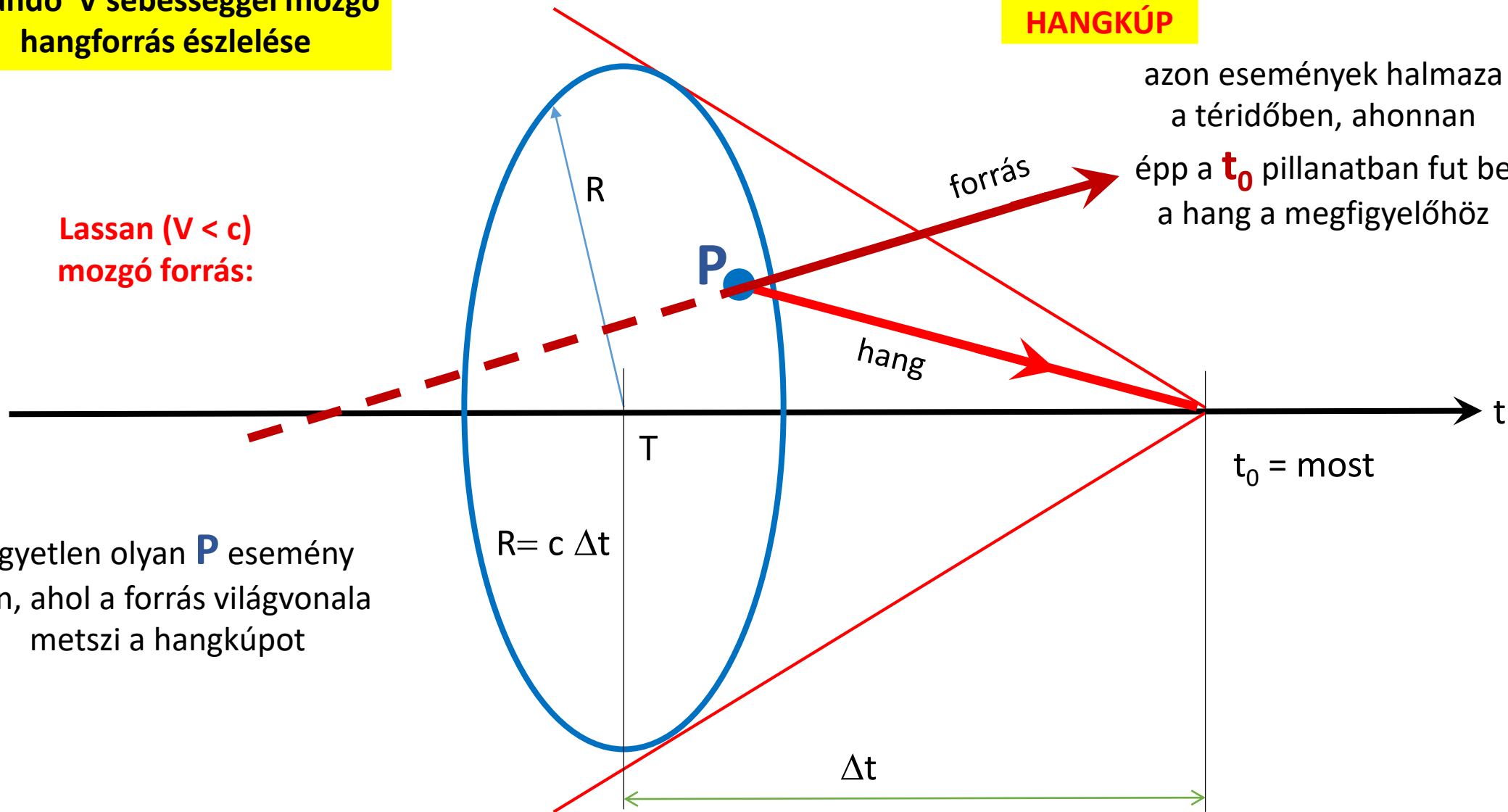

Állandó V sebességgel mozgó hangforrás észlelése

HANGKÚP

Lassan ($V < c$)
mozgó forrás:

Egyetlen olyan P esemény van, ahol a forrás világvonala metszi a hangkúpot

azon események halmaza a téridőben, ahonnan épp a t_0 pillanatban fut be a hang a megfigyelőhöz

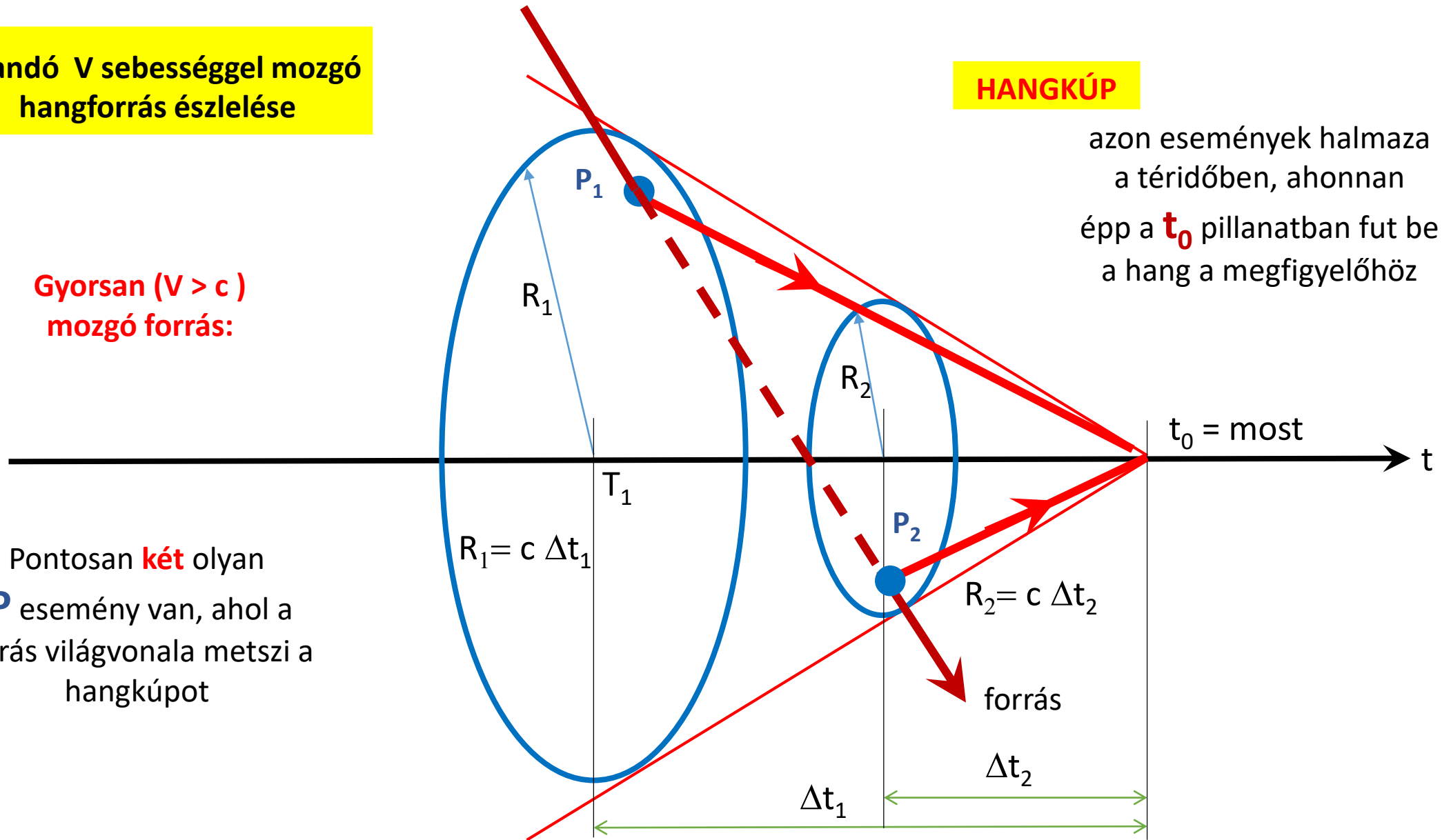
Állandó V sebességgel mozgó hangforrás észlelése

HANGKÚP

azon események halmaza a téridőben, ahonnan épp a t_0 pillanatban fut be a hang a megfigyelőhöz

Gyorsan ($V > c$) mozgó forrás:

Pontosan két olyan P esemény van, ahol a forrás világvonala metszi a hangkúpot

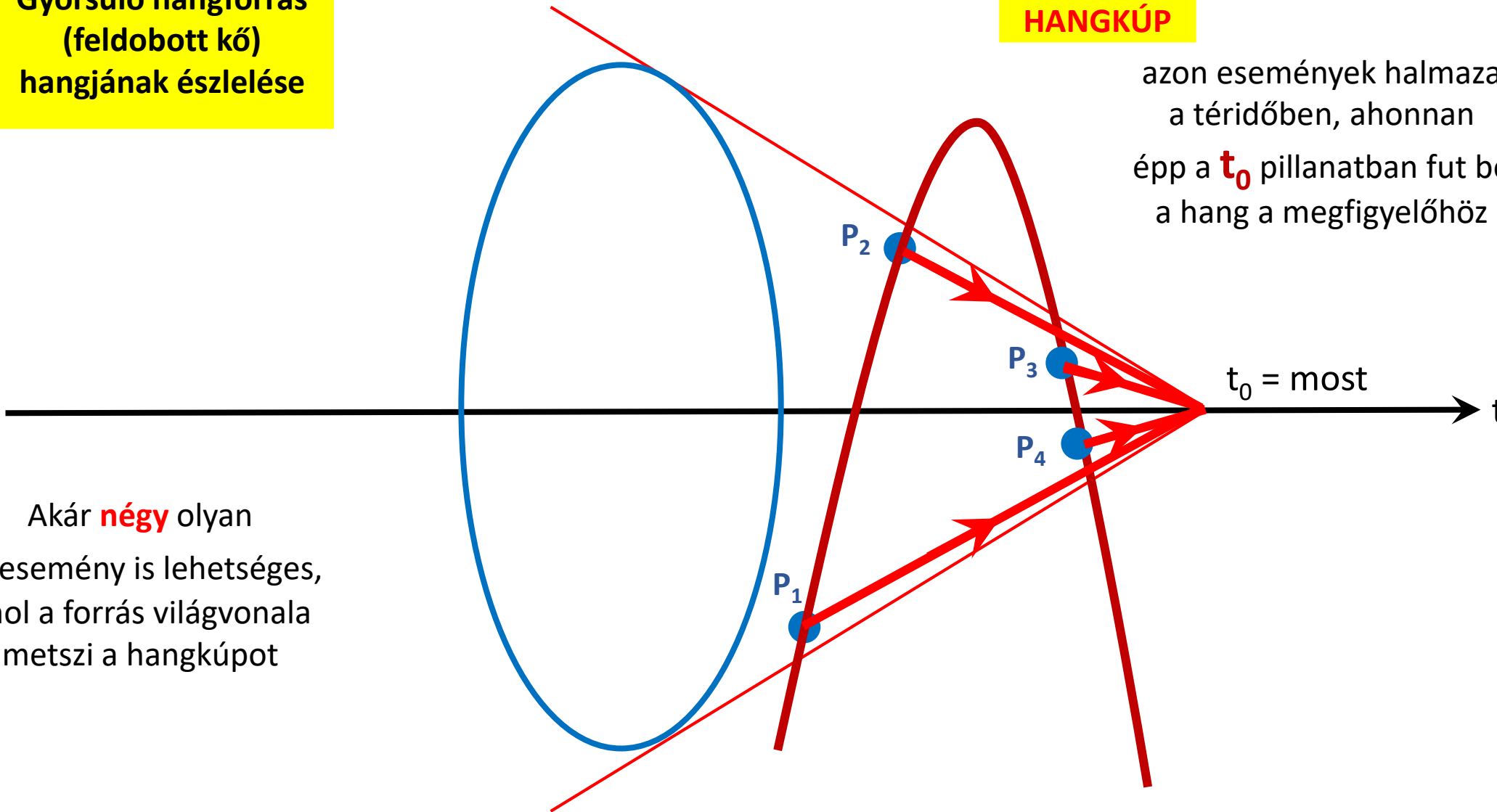

Gyorsuló hangforrás
(feldobott kő)
hangjának észlelése

HANGKÚP

azon események halmaza
a tér időben, ahonnan
épp a t_0 pillanatban fut be
a hang a megfigyelőhöz

Akár **négy** olyan
P esemény is lehetséges,
ahol a forrás világvonala
metszi a hangkúpot

Milyen hangot hall a megfigyelő?

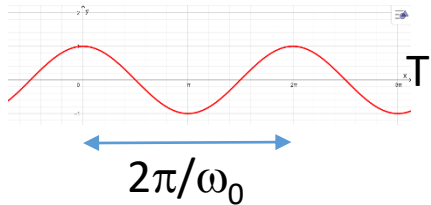
T – a hang kibocsátásának pillanata

t – a hang észlelésének pillanata

A hangforrás mozgása alapján
elvileg (numerikusan)
meghatározható a $T(t)$ függvény

a kibocsátott hang a T idő függvényében:

$$\Phi(T) = A \cos(\omega_0 T)$$

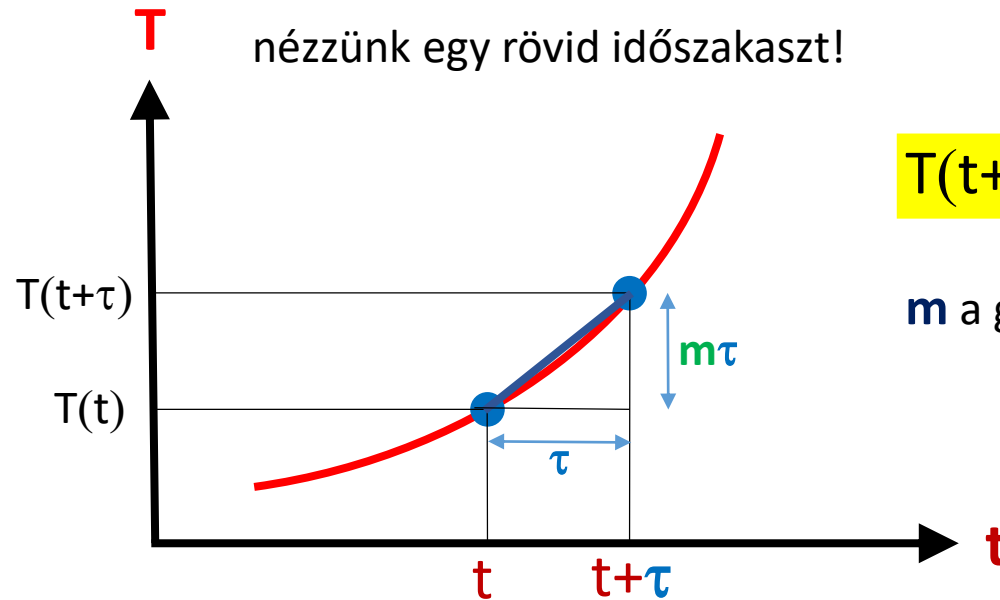
De a megfigyelő a t időben észleli a hangot:

$$\Phi(t) = A \cos(\omega_0 T(t))$$

Ez a t változónak NEM periodikus függvénye!

Akkor milyen frekvenciát hall a megfigyelő???

nézzünk egy rövid időszakaszt!

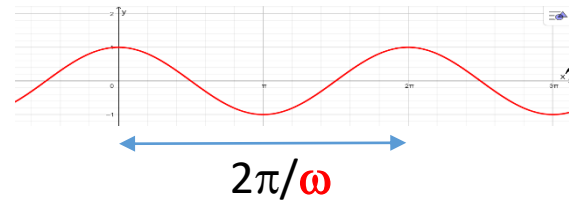

$$T(t+\tau) = T(t) + m \tau$$

m a görbe meredeksége

$$m = T'(t)$$

$$\begin{aligned} \Phi(\tau) &= A \cos[\omega_0 T(t+\tau)] = A \cos[\omega_0 (T + m\tau)] = \\ &= A \cos[\omega_0 T + \omega_0 m\tau] = A \cos[\phi + \omega\tau] \end{aligned}$$

Ez a τ változónak már periodikus függvénye,
de módosított ω frekvenciával!

$$\omega = m \omega_0$$

$$m = m(t) = |T'(t)|$$

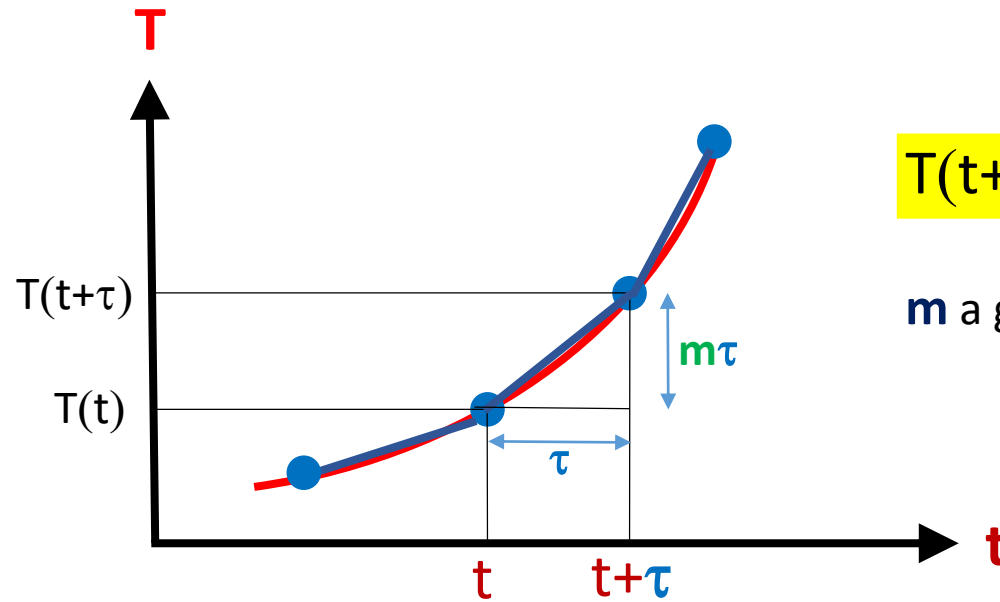

Milyen hangot hall a megfigyelő?

T – a hang kibocsátásának pillanata

t – a hang észlelésének pillanata

A hangforrás mozgása alapján
elvileg (numerikusan)
meghatározható a $T(t)$ függvény

$$T(t+\tau) = T(t) + m \tau$$

m a görbe meredeksége

$$m = T'(t)$$

A megfigyelő egy-egy rövid időszakban
periodikus jelet észlel,
ám ennek frekvenciája
az idő függvényében változik:

a görbe m meredeksége a t idő függvényében változik: $m(t)$

Ez a Doppler-effektus alapképlete:

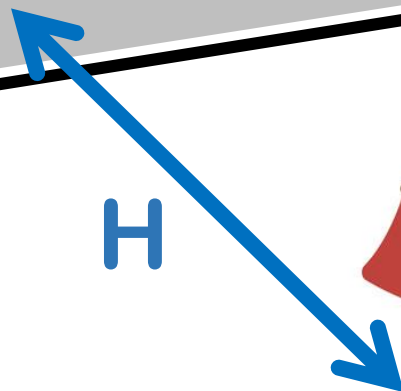
$$\omega(t) = m(t) \omega_0$$

$$m = m(t) = |T'(t)|$$

Vegyünk fel koordináta-rendszert!
A mentőautó az y tengely mentén mozog.

$$y = v T$$

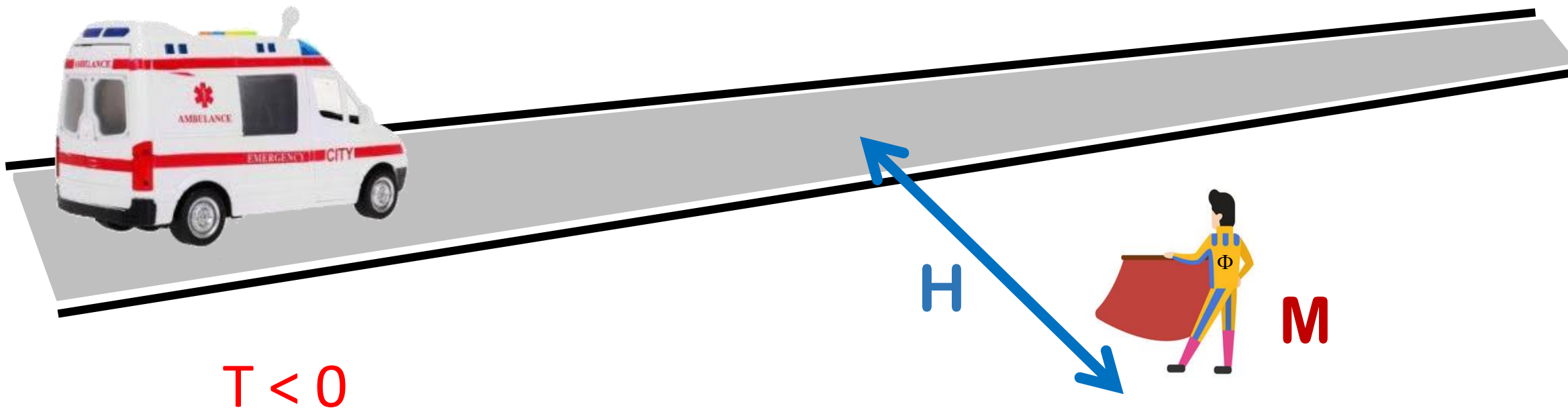

M

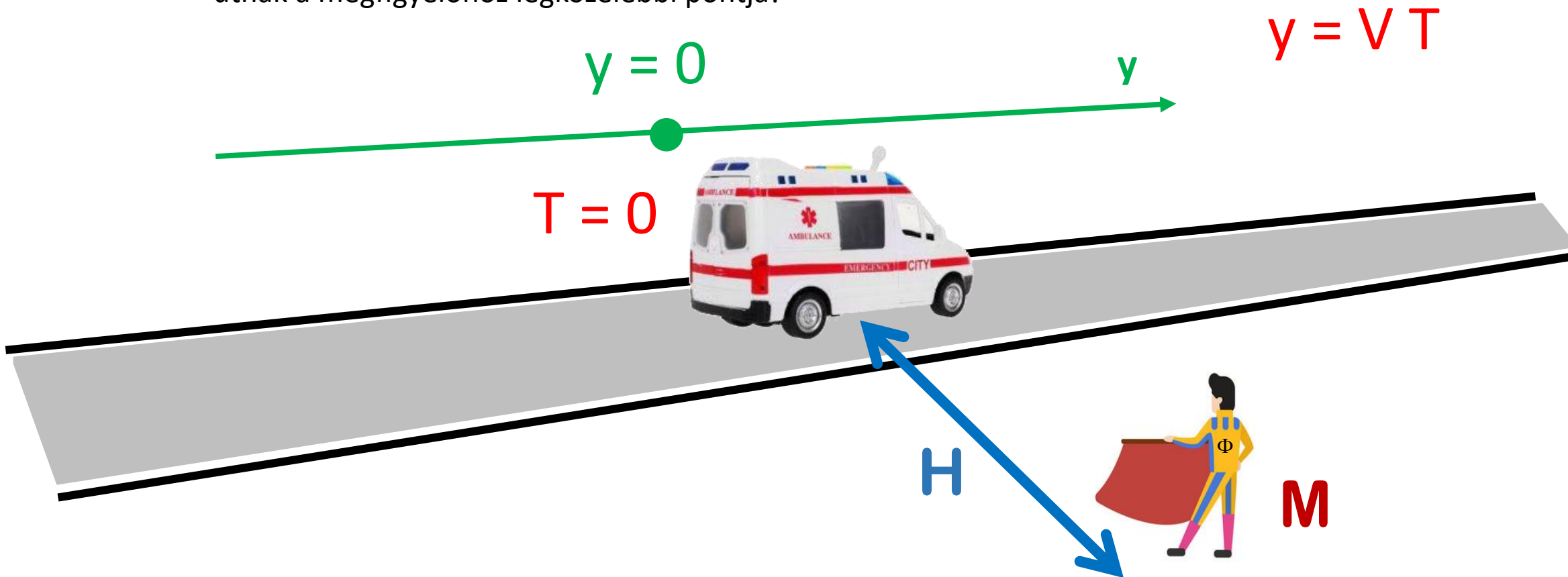
A koordinátarendszer kezdőpontja legyen az útnak a megfigyelőhöz legközelebbi pontja!

$$y < 0$$

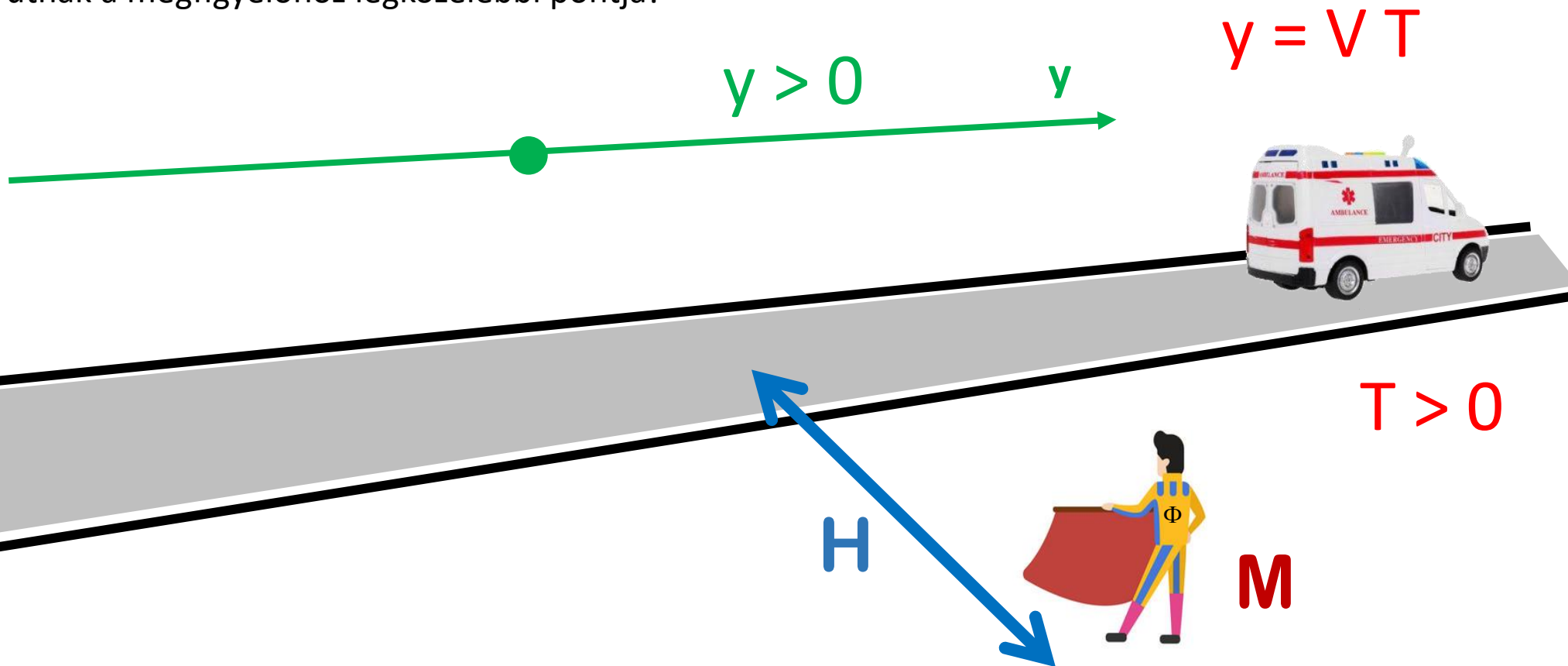
$$y = v T$$

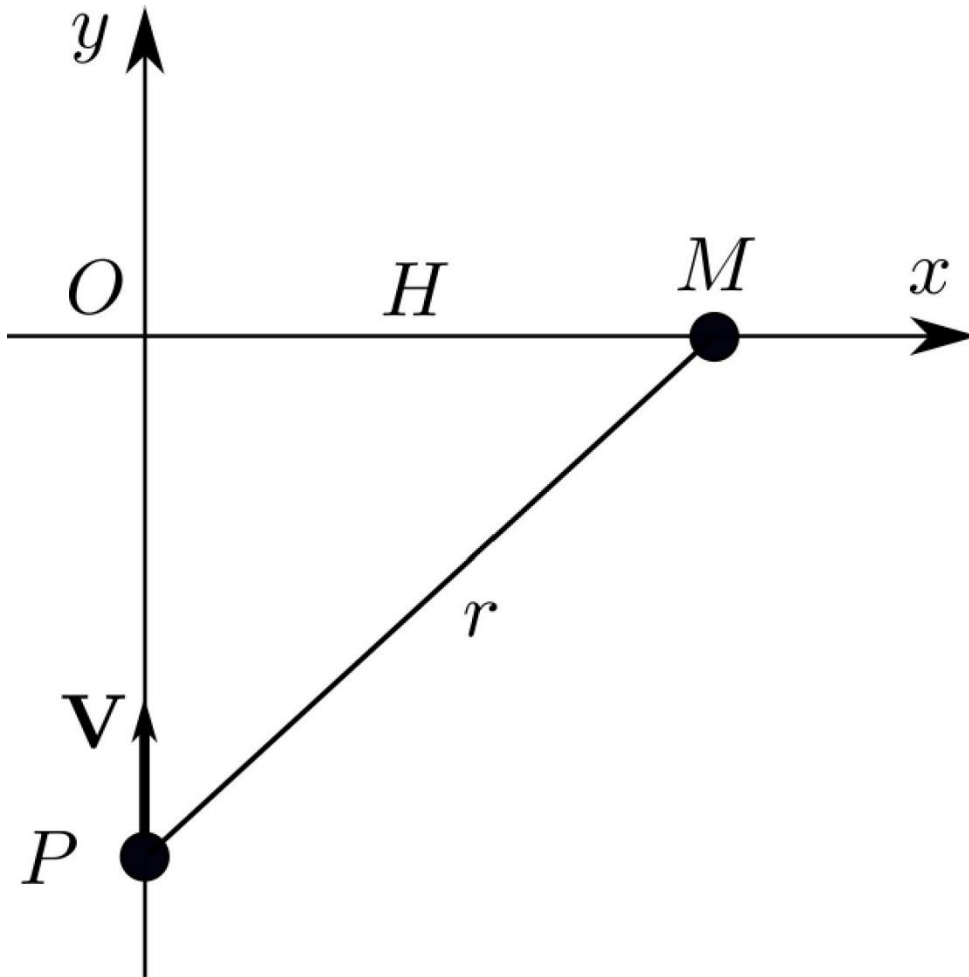
A koordinátarendszer kezdőpontja legyen az útnak a megfigyelőhöz legközelebbi pontja!

A koordinátarendszer kezdőpontja legyen az útnak a megfigyelőhöz legközelebbi pontja!

Fordítsuk le a szituációt matekra!

- A mentőautó az y tengely mentén mozog, sebessége V
- A T időpontban az $y=VT$ koordinátájú P pontban van
- A $T=0$ időpontban az $y=0$ koordinátájú O pontban van
- Az OP távolság ezért $y=VT$ (T negatív és pozitív is lehet!)
- A megfigyelő nyugalomban van az $x=H$, $y=0$ koordinátájú M pontban
- A mentőautó által a T pillanatban a P pontban kibocsátott hang a t pillanatban éri el az M megfigyelőt ($t > T$)
- A hang terjedési sebessége c
- A P és M pontok távolsága ezért $r = c(t - T)$
- A Pitagorasz-tétel miatt viszont $r = \sqrt{H^2 + (VT)^2}$

Ezért:

$$\sqrt{H^2 + (VT)^2} = c(t - T)$$

Ez az **alapképlet** határozza meg a hang kibocsátásának T idejét az észlelés t idejének függvényében.

$$\sqrt{H^2 + (VT)^2} = c(t - T)$$

Ez a fizikai összefüggés a hang kibocsátásának **T** időpontja és észlelésének **t** időpontja között.

A matematikus szemében ez egy egyenlet. **Meg kell oldani** a **T** változóra, ezzel megkapjuk a keresett **T(t)** függvényt.

Íme: Emeld négyzetre:

$$H^2 + V^2T^2 = c^2 (t^2 - 2tT + T^2)$$

Ez a **T** változóra nézve másodfokú egyenlet, meg tudjuk oldani:

$$T(t) = \frac{c^2 t \pm \sqrt{V^2 c^2 t^2 + (c^2 - V^2) H^2}}{c^2 - V^2}$$

Egzaktul megoldottuk a problémát!

Most már mindent értünk, mindent tudunk!

$$\sqrt{H^2 + (VT)^2} = c(t - T)$$

Ez a fizikai összefüggés a hang kibocsátásának **T** időpontja és észlelésének **t** időpontja között.

A matematikus szemében ez egy egyenlet. **Meg kell oldani** a **T** változóra, ezzel megkapjuk a keresett **T(t)** függvényt.

Íme: Emeld négyzetre:

$$H^2 + V^2T^2 = c^2 (t^2 - 2tT + T^2)$$

Ez a **T** változóra nézve másodfokú egyenlet, meg tudjuk oldani:

$$T(t) = \frac{c^2 t \pm \sqrt{V^2 c^2 t^2 + (c^2 - V^2) H^2}}{c^2 - V^2}$$

Egzaktul megoldottuk a problémát!

Most már mindent értünk, mindent tudunk!

TÉNYLEG ???

$$\sqrt{H^2 + (VT)^2} = c(t - T)$$

Ez a fizikai összefüggés a hang kibocsátásának **T** időpontja és észlelésének **t** időpontja között.

A matematikus szemében ez egy egyenlet. **Meg kell oldani** a **T** változóra, ezzel megkapjuk a keresett **T(t)** függvényt.

Íme: Emeld négyzetre:

$$H^2 + V^2T^2 = c^2 (t^2 - 2tT + T^2)$$

Ez a **T** változóra nézve másodfokú egyenlet, meg tudjuk oldani:

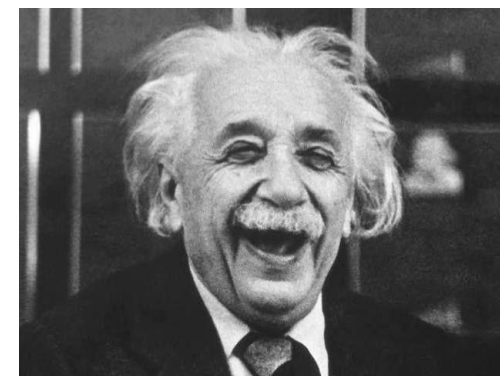
$$T(t) = \frac{c^2 t \pm \sqrt{V^2 c^2 t^2 + (c^2 - V^2) H^2}}{c^2 - V^2}$$

Egzaktul megoldottuk a problémát!

Most már mindent értünk, mindent tudunk!

TÉNYLEG ???

**A fizikai probléma megértése ott kezdődik,
ahol a matekpélda végződik! (A.E.)**

$$\sqrt{H^2 + (VT)^2} = c(t - T)$$

Ez a fizikai összefüggés a hang kibocsátásának **T** időpontja és észlelésének **t** időpontja között.

A matematikus szemében ez egy egyenlet. **Meg kell oldani** a **T** változóra, ezzel megkapjuk a keresett **T(t)** függvényt.

A fizikus gondolkodik:

$$H^2 + V^2T^2 = c^2 (t^2 - 2tT + T^2)$$

Ez a **T** és **t** változóra nézve is másodfokú egyenlet, ami a **T** és **t** változók síkján egy **kúpszelet** egyenlete.

Mivel az idő $-\infty$ és $+\infty$ között változhat, a görbe a végtelenbe nyúlik.

Ezért csak **hiperbola** lehet 😊

$$\sqrt{H^2 + (VT)^2} = c(t - T)$$

Ez a fizikai összefüggés a hang kibocsátásának **T** időpontja és észlelésének **t** időpontja között.

A matematikus szemében ez egy egyenlet. **Meg kell oldani** a **T** változóra, ezzel megkapjuk a keresett **T(t)** függvényt.

A fizikus gondolkodik:

$$H^2 + V^2T^2 = c^2 (t^2 - 2tT + T^2)$$

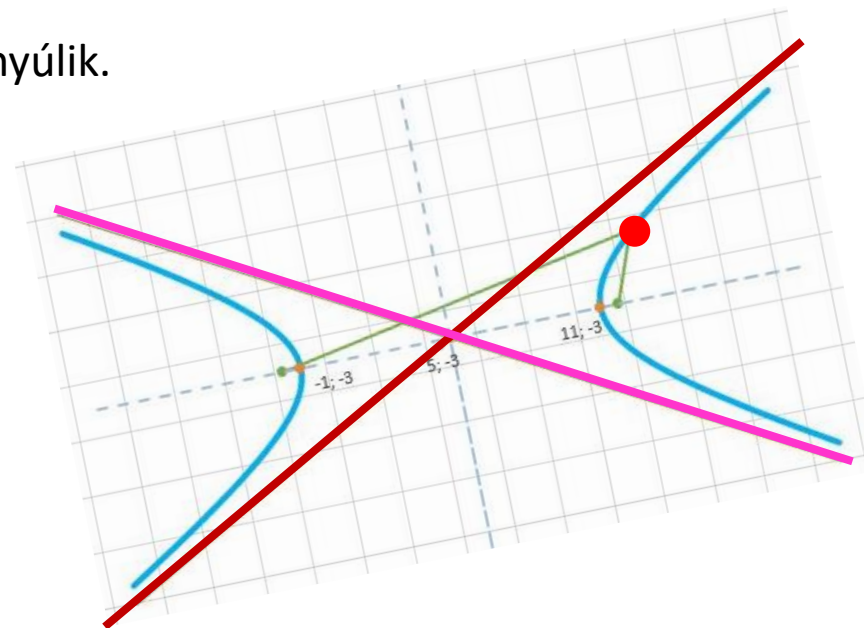
Ez a **T** és **t** változóra nézve is másodfokú egyenlet, ami a **T** és **t** változók síkján egy **kúpszelet** egyenlete.

Mivel az idő $-\infty$ és $+\infty$ között változhat, a görbe a végtelenbe nyúlik.

Ezért csak **hiperbola** lehet 😊

A hiperbolát egyértelműen meghatározza **egy pontja**,
és a **két aszimptotája**.

Ezeket kell az egyenletből kibogáraznunk.

$$\sqrt{H^2 + (VT)^2} = c(t - T)$$

Ez a fizikai összefüggés a hang kibocsátásának **T** időpontja és észlelésének **t** időpontja között.

Aszimptota: a hiperbola a végtelenben egy egyeneshez közelít.

Ha $T \rightarrow \infty$, akkor a gyök alatt a véges **H** elhanyagolható. Ezért el tudjuk végezni a gyökvonást: $\pm VT$

A jobboldal mindig pozitív, mert $t > T$

Ezért az **aszimptoták** egyenlete:

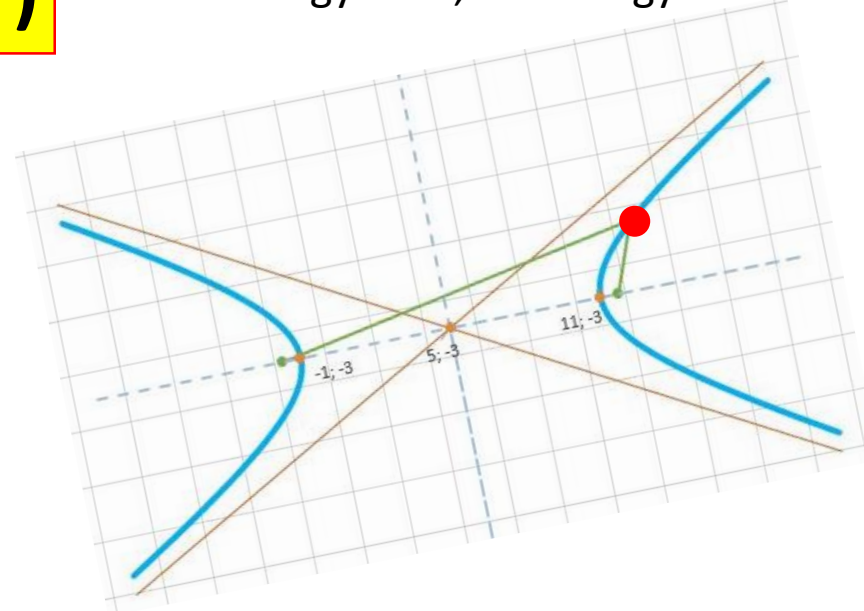
$$\pm VT = c(t - T)$$

elsőfokú egyenlet, sokkal egyszerűbb...

K „közelpont”: legyen **T = 0**. Ekkor **t = H/c**

A hiperbolát egyértelműen meghatározza **egy pontja**,
és a **két aszimptotája**.

Ezeket kell az egyenletből kibogáraznunk.

$$\sqrt{H^2 + (VT)^2} = c(t - T)$$

Ez a fizikai összefüggés a hang kibocsátásának T időpontja és észlelésének t időpontja között.

Aszimptota: a hiperbola a végtelenben egy egyeneshez közelít.

$$\pm VT = c(t - T)$$

Ha $T \rightarrow -\infty$, és a jobb oldal pozitív, akkor

$$-VT = ct - cT$$

tehát

$$T(t) = ct / (c - V)$$

Ha $T \rightarrow +\infty$, és a jobb oldal pozitív, akkor

$$VT = ct - cT$$

tehát

$$T(t) = ct / (c + V)$$

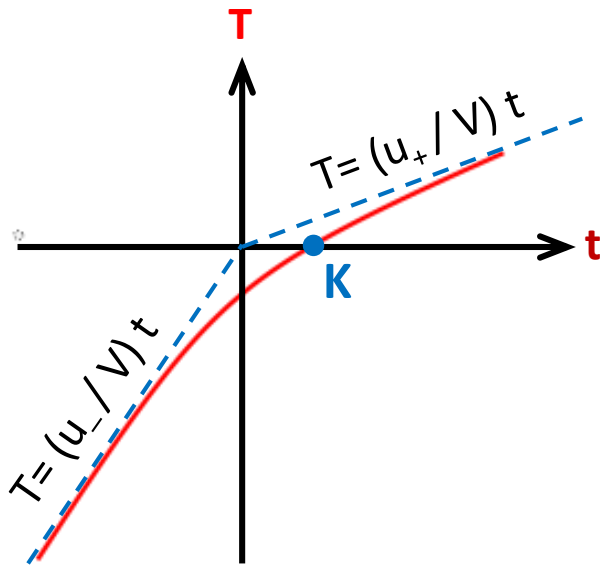
Az egyenesek elhelyezkedése attól függ, hogy $V < c$ vagy $V > c$

Az első eset a **szubszonikus** (a hangnál lassabb), a másik a **szuperszonikus** (hangnál gyorsabb) mentőautó esete.

A $V = c$ kritikus esetet külön kell vizsgálni.

$$V < c$$

Keressük a $T(t)$ függvényt!

K „közelpont”: legyen $T = 0$. Ekkor $t = H/c$

Legyen $u_- = \frac{V}{1 - V/c}$ és $u_+ = \frac{V}{1 + V/c}$

$$u_- > V > u_+$$

Az aszimptoták egyenlete:

$$T(t) = \frac{c}{c - V} t = \frac{u_-}{V} t \quad \text{és} \quad T(t) = \frac{c}{c + V} t = \frac{u_+}{V} t$$

Az aszimptoták mentén:

$$y(T) = V T = u_- t = y(t)$$

illetve:

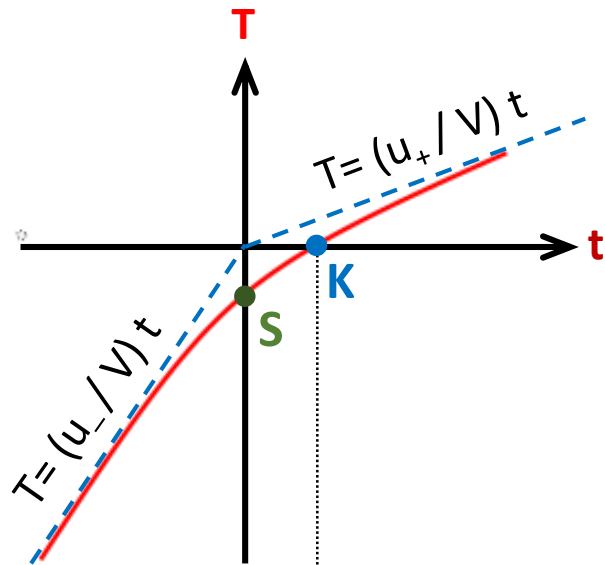
$$y(T) = V T = u_+ t = y(t)$$

Ezért u_- , illetve u_+ a távolról közeledő, illetve messzire távolodó mentőautó **látszólagos sebessége**.

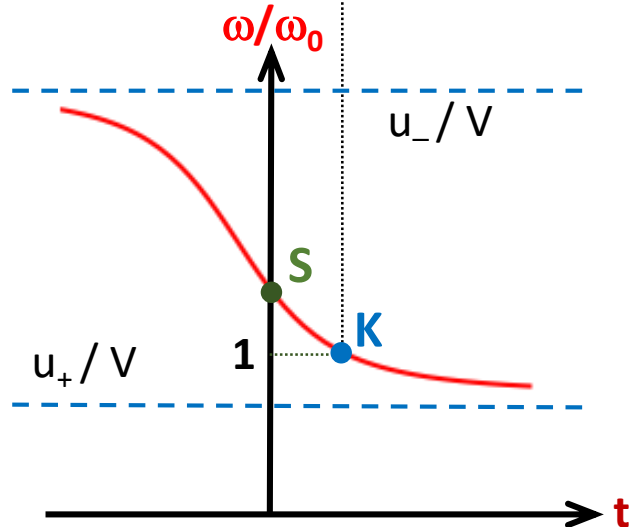

$$V < c$$

Keressük
a $T(t)$
függvényt!

Keressük
az $\omega(t)$
függvényt!

Emlékeztető: $\omega(t)/\omega_0 = m(t) = |T'(t)|$

$m(t)$ a piros görbe meredeksége (deriváltja)

Tanulság: a **Doppler-effektus** NEM hullámtani jelenség,
hanem **KINEMATIKAI**:

A megfigyelő által észlelt **frekvencia változása**
egyszerűen a hangforrás
látszólagos sebessége változásának következménye!

Eml: u_- , illetve u_+ a távolról közeledő, illetve
messzire távolodó mentőautó **látszólagos**
(pontosabban hallatszólágos) **sebessége**.

$$V < c$$

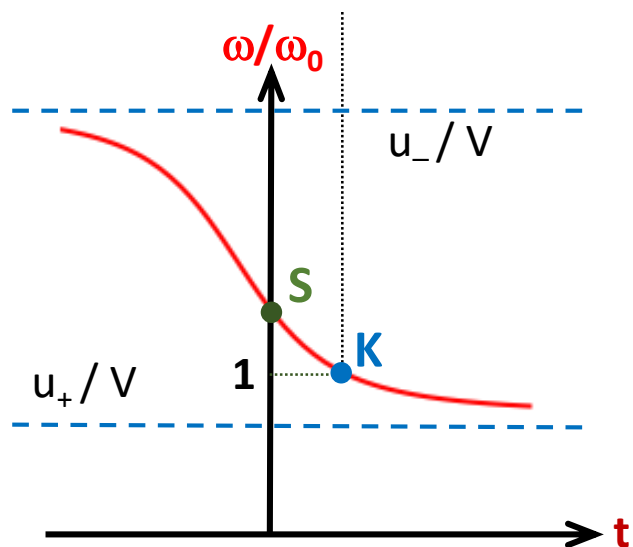

Most pedig hallgassuk meg
a mentőautó hangjának változását!

1. hangminta: $V/c = 0,3$

2. hangminta: $V/c = 0,8$

Keressük
az $\omega(t)$
függvényt!

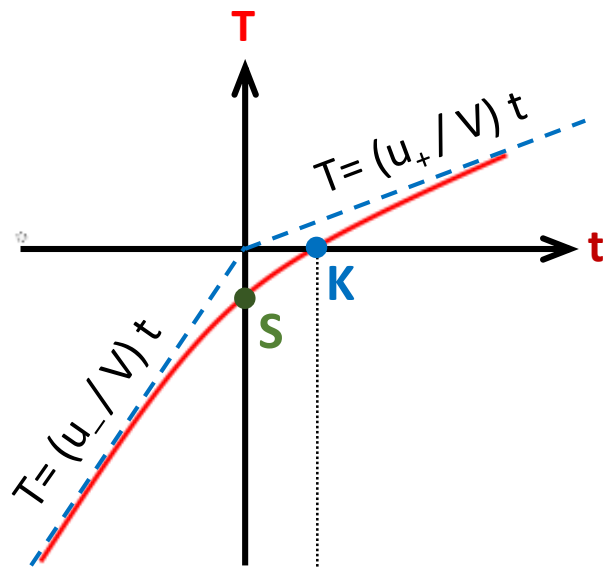

Köszönet Sárádi Andrásnak a hangminták elkészítéséért!

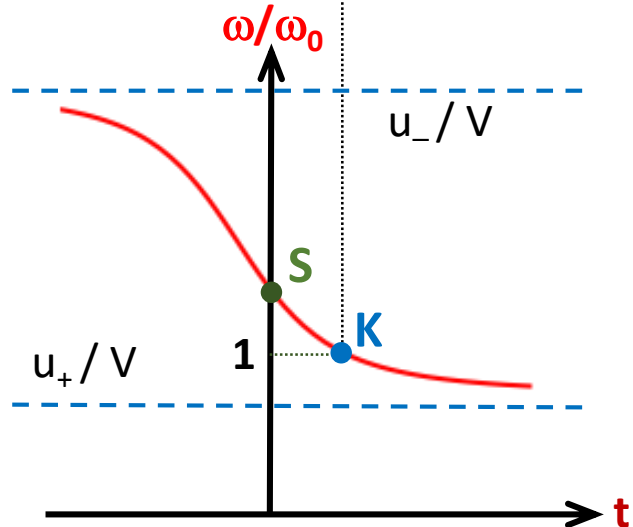
Eml: u_- , illetve u_+ a távolról közeledő, illetve
messzire távolodó mentőautó **látszólagos**
(pontosabban hallatszólágos) **sebessége**.

$$V < c$$

Keressük
a $T(t)$
függvényt!

Keressük
az $\omega(t)$
függvényt!

A fő kérdés:

Miért változik az állandó V sebességgel száguldó mentőautó látszólagos (hallatszólagos) sebessége?

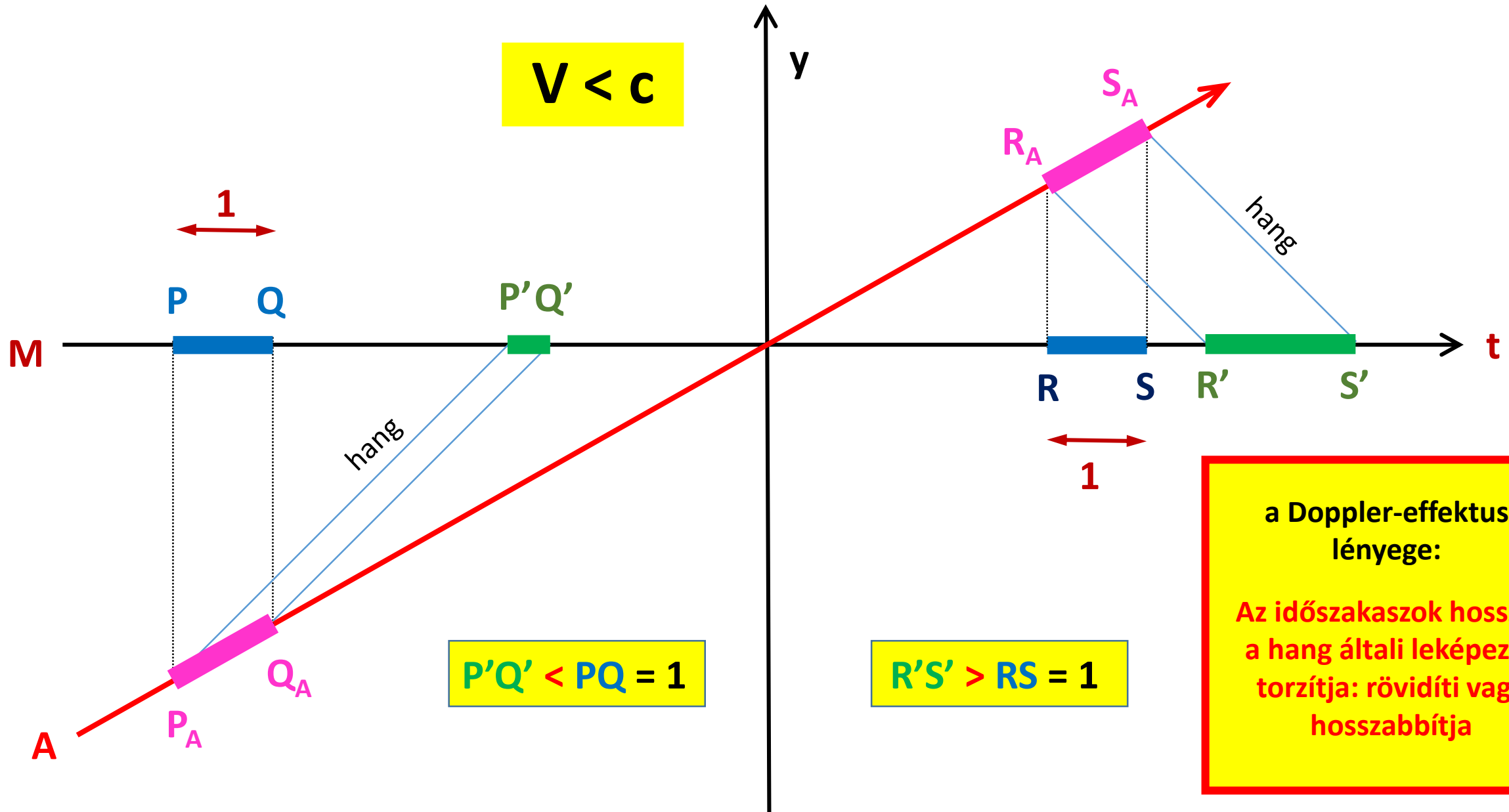
Tanulság: a **Doppler-effektus** NEM hullámtani jelenség,
hanem **KINEMATIKAI**:

A megfigyelő által észlelt **frekvencia változása**
egyszerűen a hangforrás
látszólagos sebessége változásának következménye!

Eml: u_- , illetve u_+ a távolról közeledő, illetve
messzire távolodó mentőautó **látszólagos**
(pontosabban hallatszólagos) **sebessége**.

a Doppler-effektus lényege:
 Az időszakaszok hosszát a hang általi leképezés torzítja: rövidíti vagy hosszabbítja

**a Doppler-effektus
lényege:**

**Az időszakaszok hosszát
a hang általi leképezés
torzítja: rövidíti vagy
hosszabbítja**

Miért pont a HANG általi
leképezés okozza a Doppler-
effektust?

Nem lényeges!

Az számít, hogy **valami fix
sebességű jelhordozó** képezi
le az időszakaszokat!

A hordozó lehet hang, fény,
puskagolyó
vagy akár lovasfutár is...

a Doppler-effektus
lényege:

Az időszakosok hosszát
a hang általi leképezés
torzítja: rövidíti vagy
hosszabbítja

Kitérő: **MIHEZ KÉPEST**
mérjük a sebességet?

Ez itt NEM a
relativitáselmélet!

A hang terjedésének
vizsgálatakor **LÉTEZIK**
kitüntetett vonatkoztatási
rendszer: amelyben a
levegő nyugszik!

Miért pont a HANG általi
leképezés okozza a Doppler-
effektust?

Nem lényeges!

Az számít, hogy **valami fix**
sebességű jelhordozó képezi
le az időszakosokat!

A hordozó lehet hang, fény,
puskagolyó
vagy akár lovasfutár is...

**a Doppler-effektus
lényege:**

**Az időszakaszok hosszát
a hang általi leképezés
torzítja: rövidíti vagy
hosszabbítja**

Miért pont a HANG általi
leképezés okozza a Doppler-
effektust?

Nem lényeges!

Az számít, hogy valami fix
sebességű jelhordozó képezi
le az időszakaszokat!

A hordozó lehet hang, fény,
puskagolyó
vagy akár lovasfutár is...

a Doppler-effektus lényege:

Az időszakaszok hosszát a hang általi leképezés torzítja: rövidíti vagy hosszabbítja

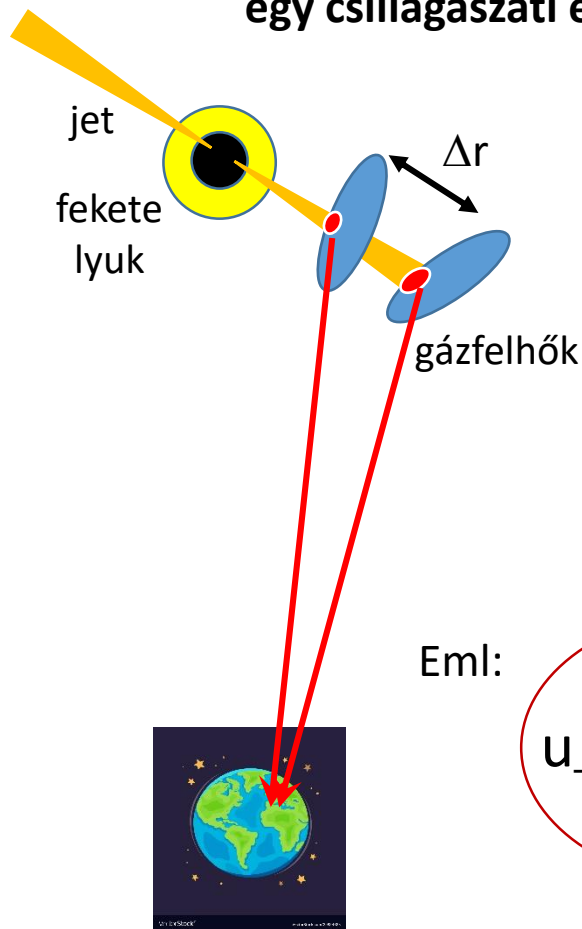
Miért pont a HANG általi leképezés okozza a Doppler-effektust?

Nem lényeges!

Az számít, hogy valami fix sebességű jelhordozó képezi le az időszakaszokat!

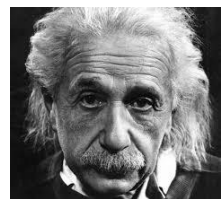
A hordozó lehet hang, fény, puskagolyó vagy akár lovasfutár is...

egy csillagászati érdekesség

$$\frac{\Delta r}{\Delta t} = u > c$$

c a fény sebessége

Eml:

$$u_- = \frac{v}{1 - v/c}$$

Ha $c > v > c/2 \rightarrow u_- > c$

A látszólagos jelsebesség meghaladhatja a fénysebességet!

a Doppler-effektus lényege:

Az időszakaszok hosszát a hang általi leképezés torzítja: rövidíti vagy hosszabbítja

Miért pont a HANG általi leképezés okozza a Doppler-effektust?

Nem lényeges!

Az számít, hogy valami fix sebességű jelhordozó képezi le az időszakaszokat!

A hordozó lehet hang, **fény**, puskagolyó vagy akár lovasfutár is...

Hogyan jelöljük ki az egységnyi időszakokat?

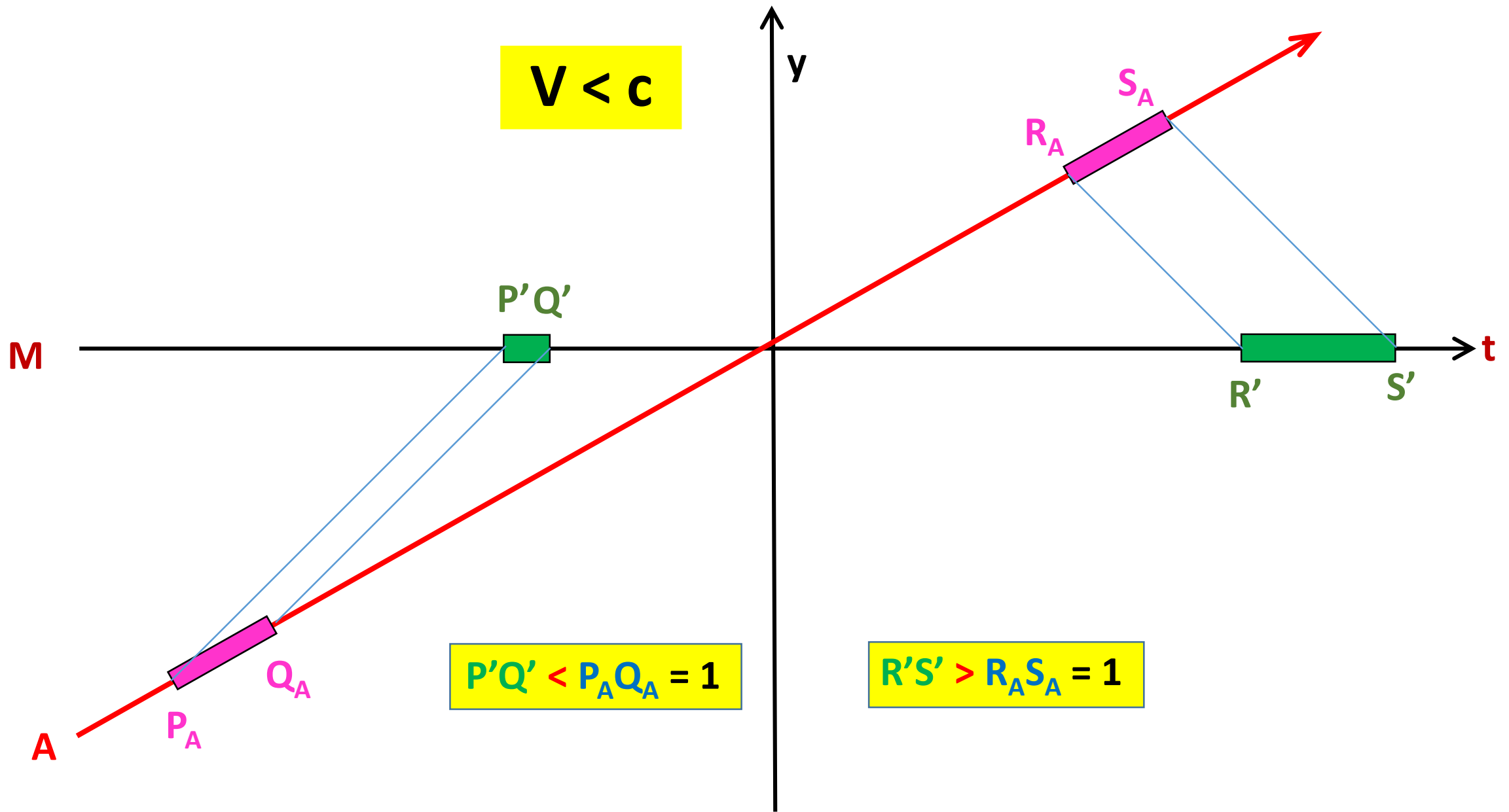
Valamilyen szabályosan ismétlődő, **periodikus** jelenség segíthet szakaszolni az időt:

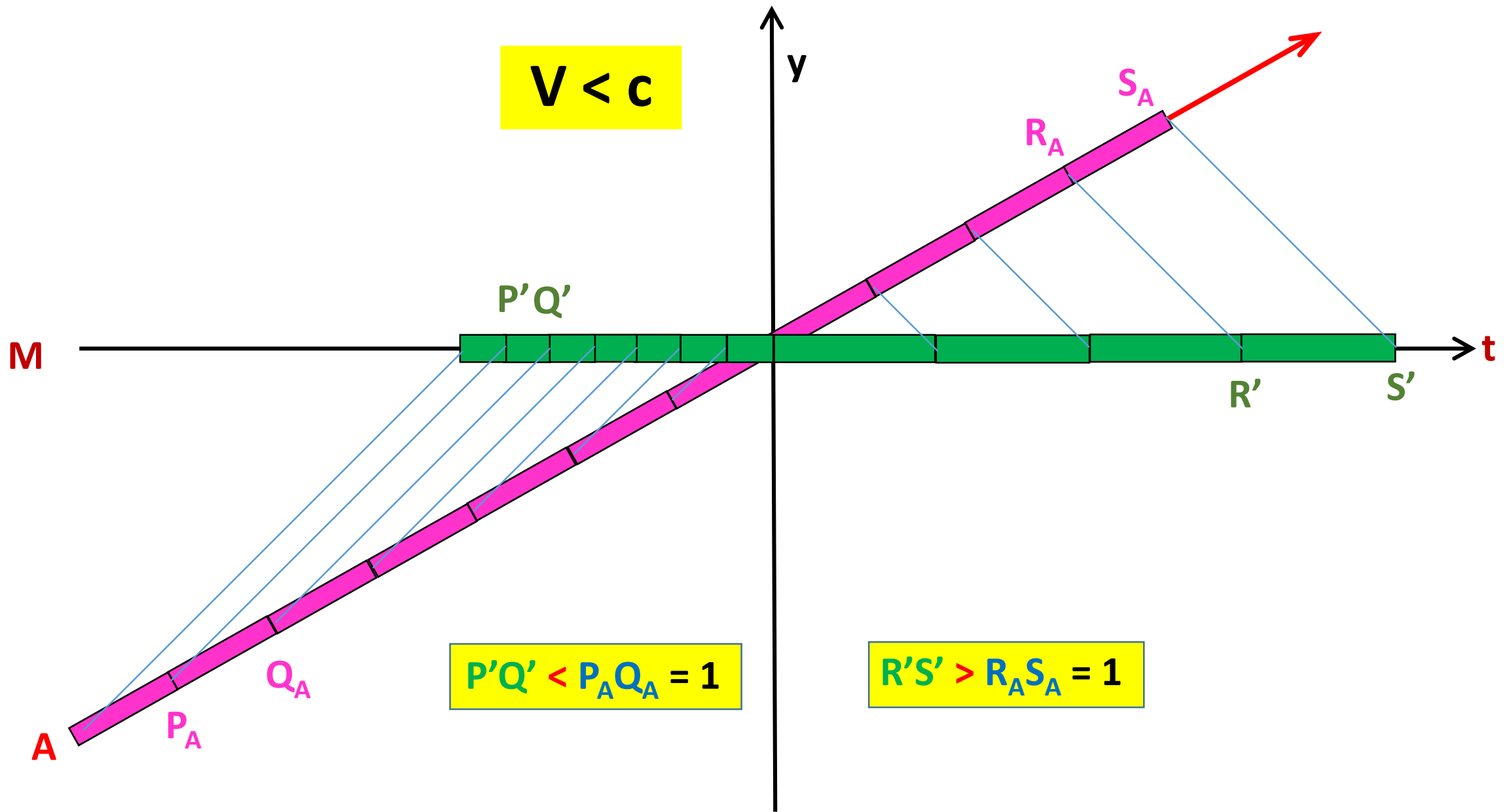
Valamilyen óra, aminek a kettýenéseit továbbítjuk.

Vagy egy rezgés, ami hullámokat kelt.

Ez a kapcsolat a hullámtan és a Doppler-effektus között:

A rezgések csak címkézik az idő szakaszait...

a Doppler-effektus
lényege:

Az időszakaszok hosszát
a hang általi leképezés
torzítja: rövidíti vagy
hosszabbítja

A hordozó lehet hang, fény,
puskagolyó
vagy akár LOVASFUTÁR is...

Miért pont a **HANG** általi
leképezés okozza a Doppler-
effektust?

Nem lényeges!

Az számít, hogy valami fix
sebességű jelhordozó képezi
le az időszakaszokat!

a Doppler-effektus
lényege:

Az időszakok hosszát
a hang általi leképezés
torzítja: rövidíti vagy
hosszabbítja

Miért pont a **HANG** általi
leképezés okozza a Doppler-
effektust?

Nem lényeges!

Az számít, hogy valami fix
sebességű jelhordozó képezi
le az időszakaszokat!

A hordozó lehet hang, **fény**,
puskagolyó
vagy akár **LOVASFUTÁR** is...

Ez nem vicc! Vegyük komolyan!

Végezzünk **gondolatkísérletet!**

Idő: **1812**

Kísérleti eszközök:

1/ Napóleon

a Doppler-effektus
lényege:

Az időszakok hosszát
a hang általi leképezés
torzítja: rövidíti vagy
hosszabbítja

Miért pont a **HANG** általi
leképezés okozza a Doppler-
effektust?

Nem lényeges!

Az számít, hogy valami fix
sebességű jelhordozó képezi
le az időszakaszokat!

A hordozó lehet hang, **fény**,
puskagolyó
vagy akár **LOVASFUTÁR** is...

Ez nem vicc! Vegyük komolyan!

Végezzünk **gondolatkísérletet!**

Idő: **1812**

Kísérleti eszközök:

1/ Napóleon

a Doppler-effektus
lényege:

Az időszakok hosszát
a hang általi leképezés
torzítja: rövidíti vagy
hosszabbítja

Miért pont a **HANG** általi
leképezés okozza a Doppler-
effektust?

Nem lényeges!

Az számít, hogy valami fix
sebességű jelhordozó képezi
le az időszakaszokat!

A hordozó lehet hang, **fény**,
puskagolyó
vagy akár **LOVASFUTÁR** is...

Ez nem vicc! Vegyük komolyan!

Végezzünk **gondolatkísérletet!**

Idő: **1812**

Kísérleti eszközök:

1/ Napóleon (lovon)

a Doppler-effektus
lényege:

Az időszakaszok hosszát
a hang általi leképezés
torzítja: rövidíti vagy
hosszabbítja

Miért pont a **HANG** általi
leképezés okozza a Doppler-
effektust?

Nem lényeges!

Az számít, hogy valami fix
sebességű jelhordozó képezi
le az időszakaszokat!

A hordozó lehet hang, **fény**,
puskagolyó
vagy akár **LOVASFUTÁR** is...

Ez nem vicc! Vegyük komolyan!

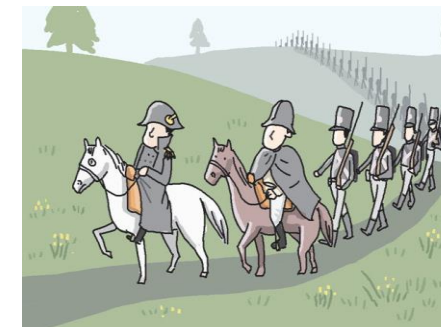
Végezzünk **gondolatkísérletet!**

Idő: **1812**

Kísérleti eszközök:

1/ Napóleon (lovon)

2/ a Nagy Hadsereg

a Doppler-effektus
lényege:

Az időszakaszok hosszát
a hang általi leképezés
torzítja: rövidíti vagy
hosszabbítja

Miért pont a **HANG** általi
leképezés okozza a Doppler-
effektust?

Nem lényeges!

Az számít, hogy valami fix
sebességű jelhordozó képezi
le az időszakaszokat!

A hordozó lehet hang, **fény**,
puskagolyó
vagy akár **LOVASFUTÁR** is...

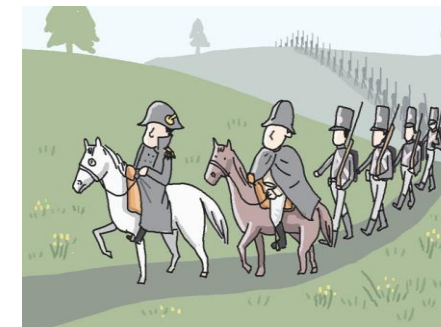
Ez nem vicc! Vegyük komolyan!

Végezzünk **gondolatkísérletet!**

Idő: **1812**

Kísérleti eszközök:

- 1/ Napóleon (lovon)
- 2/ a Nagy Hadsereg
- 3/ Moszkva

a Doppler-effektus
lényege:

Az időszakaszok hosszát
a hang általi leképezés
torzítja: rövidíti vagy
hosszabbítja

Miért pont a **HANG** általi
leképezés okozza a Doppler-
effektust?

Nem lényeges!

Az számít, hogy valami fix
sebességű jelhordozó képezi
le az időszakaszokat!

A hordozó lehet hang, **fény**,
puskagolyó
vagy akár **LOVASFUTÁR** is...

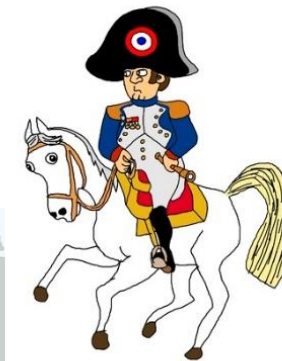
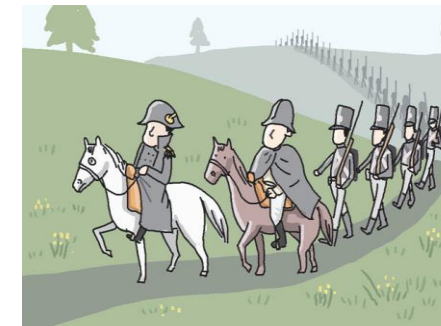
Ez nem vicc! Vegyük komolyan!

Végezzünk **gondolatkísérletet!**

Idő: **1812**

Kísérleti eszközök:

- 1/ Napóleon (lovon)
- 2/ a Nagy Hadsereg
- 3/ Moszkva
- 4/ köztük a sztyeppe

a Doppler-effektus
lényege:

Az időszakok hosszát
a hang általi leképezés
torzítja: rövidíti vagy
hosszabbítja

Miért pont a **HANG** általi
leképezés okozza a Doppler-
effektust?

Nem lényeges!

Az számít, hogy valami fix
sebességű jelhordozó képezi
le az időszakokat!

A hordozó lehet hang, **fény**,
puskagolyó
vagy akár **LOVASFUTÁR** is...

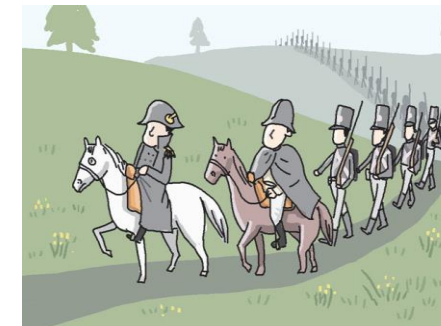
Ez nem vicc! Vegyük komolyan!

Végezzünk **gondolatkísérletet!**

Idő: **1812**

Kísérleti eszközök:

- 1/ Napóleon (lovon)
- 2/ a Nagy Hadsereg
- 3/ Moszkva
- 4/ köztük a sztyeppe
- 5/ kozákok

a Doppler-effektus
lényege:

Az időszakaszok hosszát
a hang általi leképezés
torzítja: rövidíti vagy
hosszabbítja

Miért pont a **HANG** általi
leképezés okozza a Doppler-
effektust?

Nem lényeges!

Az számít, hogy valami fix
sebességű jelhordozó képezi
le az időszakaszokat!

A hordozó lehet hang, **fény**,
puskagolyó
vagy akár **LOVASFUTÁR** is...

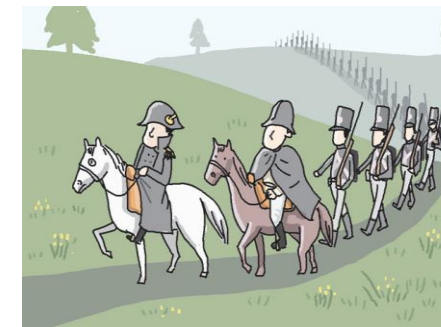
Ez nem vicc! Vegyük komolyan!

Végezzünk **gondolatkísérletet!**

Idő: **1812**

Kísérleti eszközök:

- 1/ Napóleon (lovon)
- 2/ a Nagy Hadsereg
- 3/ Moszkva
- 4/ köztük a sztyeppe
- 5/ kozákok (lovon!)

a Doppler-effektus lényege:

Az időszakaszok hosszát a hang általi leképezés torzítja: rövidíti vagy hosszabbítja

Miért pont a **HANG** általi leképezés okozza a Doppler-effektust?

Nem lényeges!

Az számít, hogy valami fix sebességű jelhordozó képezi le az időszakaszokat!

A hordozó lehet hang, **fény**, puskagolyó vagy akár **LOVASFUTÁR** is...

Ez nem vicc! Vegyük komolyan!

Végezzünk **gondolatkísérletet!**

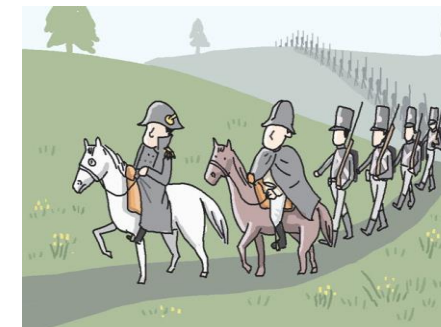
Idő: **1812**

Kísérleti eszközök:

- 1/ Napóleon (lovon)
- 2/ a Nagy Hadsereg
- 3/ Moszkva
- 4/ köztük a sztyeppe
- 5/ kozákok (lovon!)

Napóleon serege Moszkva felé vonul. Az óvatosan visszavonuló oroszok naponta kozák lovasfutárt küldenek Moszkvába, hogy beszámoljanak az ellenség helyzetéről.

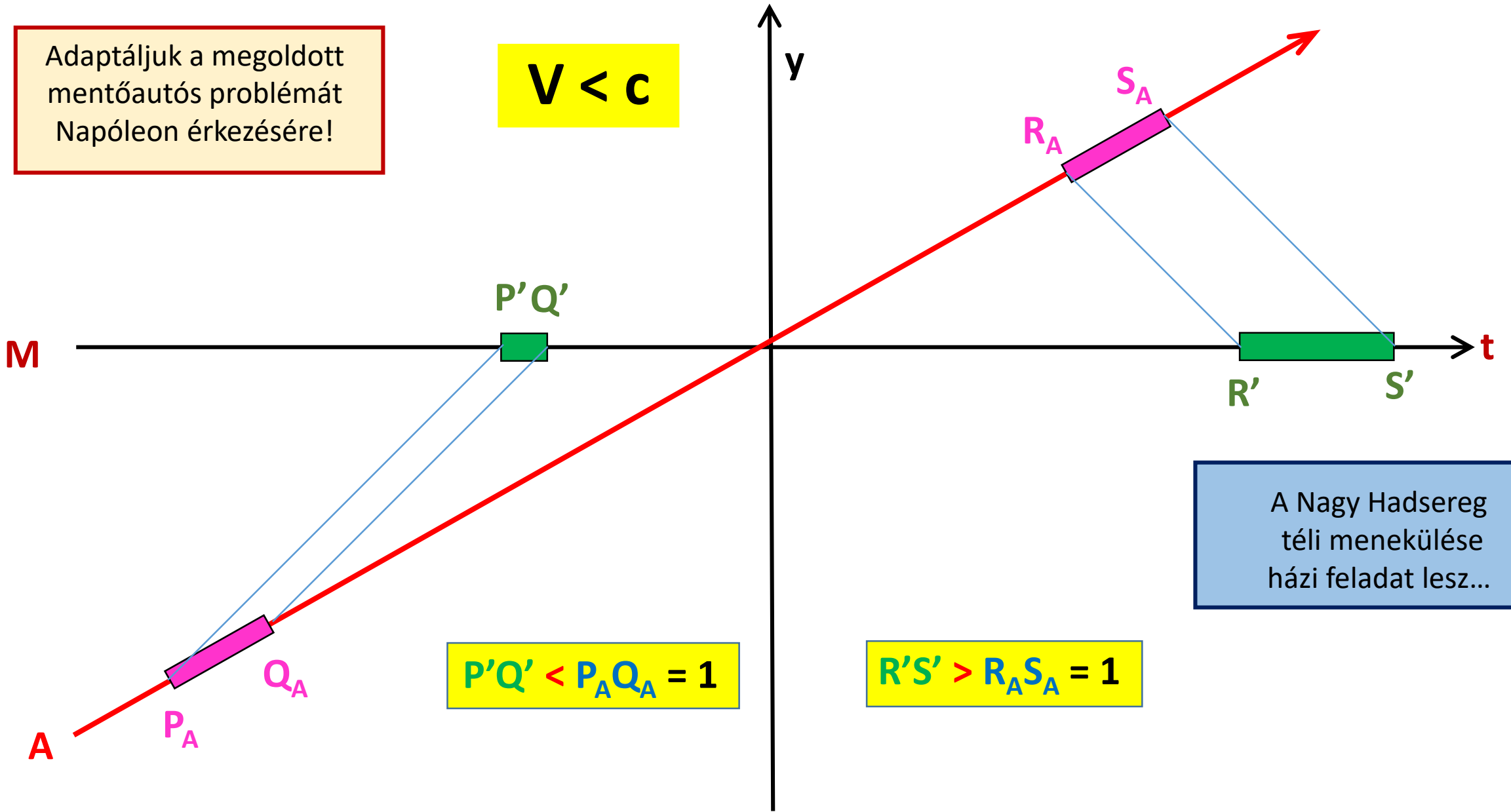

Adatok:

megteendő távolság: 1800 mérföld
a sereg sebessége: 45 mérföld / nap
a futárok sebessége: 60 mérföld / nap
a futárok naponta indulnak

Adaptáljuk a megoldott mentőautós problémát Napóleon érkezésére!

$$V < c$$

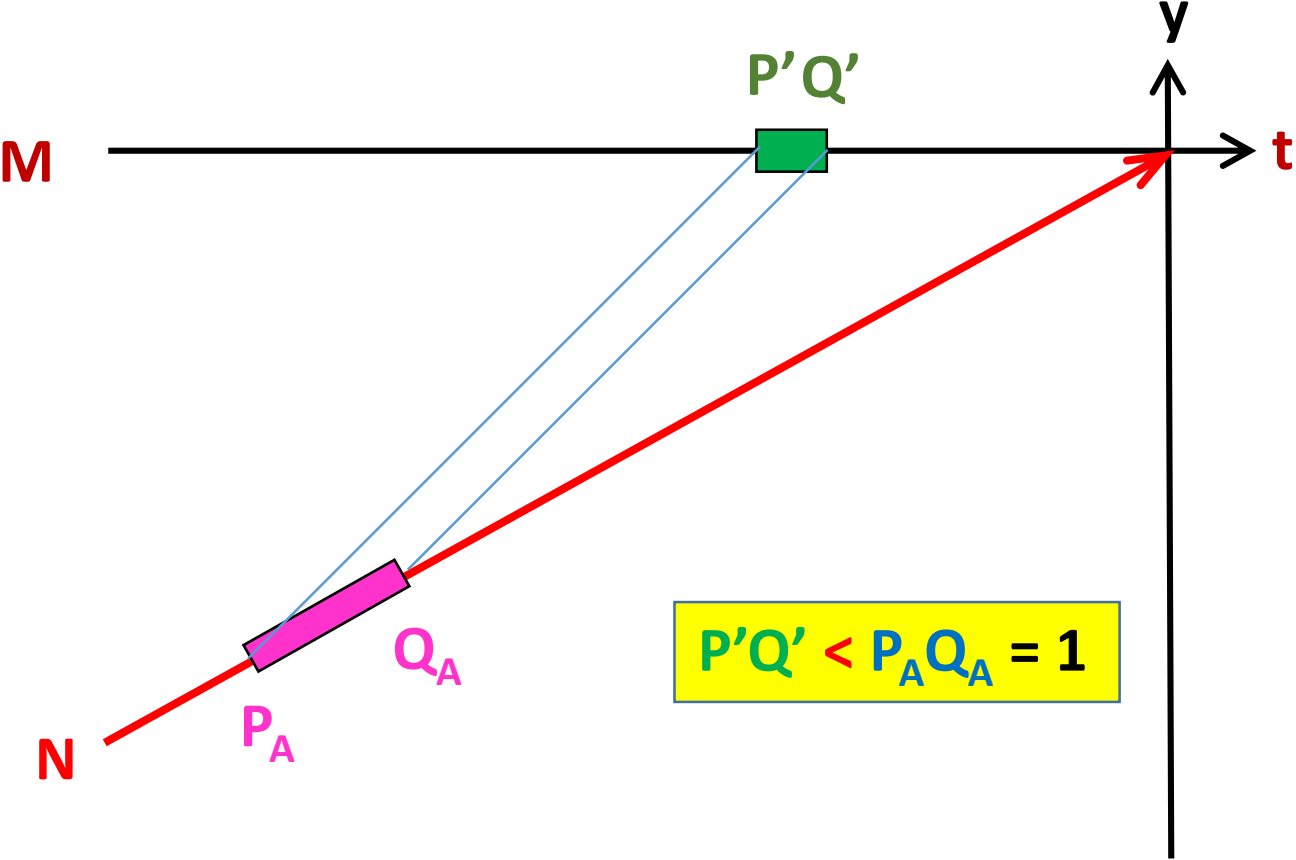
$$P'Q' < P_A Q_A = 1$$

$$R'S' > R_A S_A = 1$$

A Nagy Hadsereg téli menekülése házi feladat lesz...

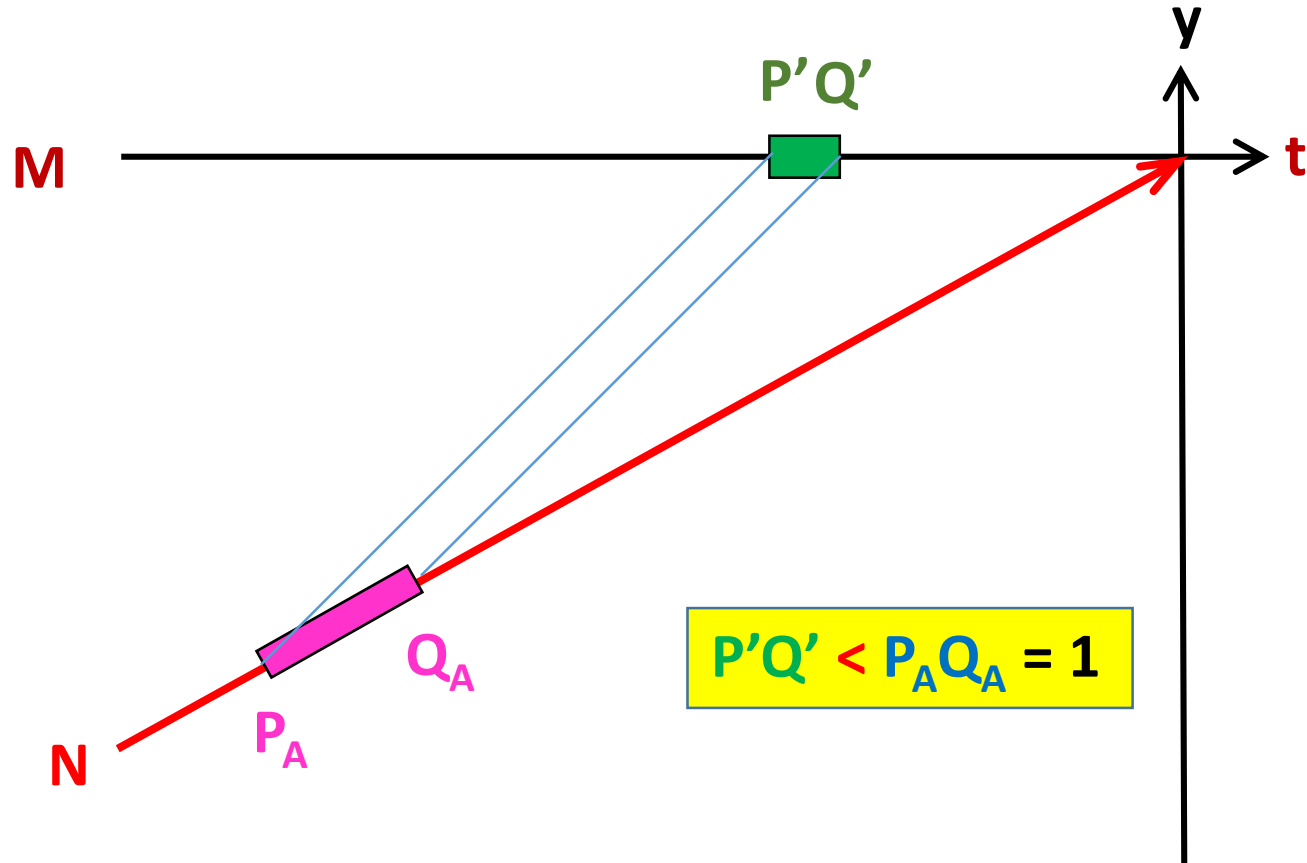
csak a közeledő mentőautó leírását kell átvennünk

Napóleon serege Moszkva felé vonul.
Az óvatosan visszavonuló oroszok naponta
kozák lovasfutárt küldenek Moszkvába,
hogy beszámoljanak az ellenség helyzetéről.

Adatok:

megteendő távolság: 1800 mérföld
a sereg sebessége: 45 mérföld / nap
a futárok sebessége: 60 mérföld / nap
a futárok naponta indulnak

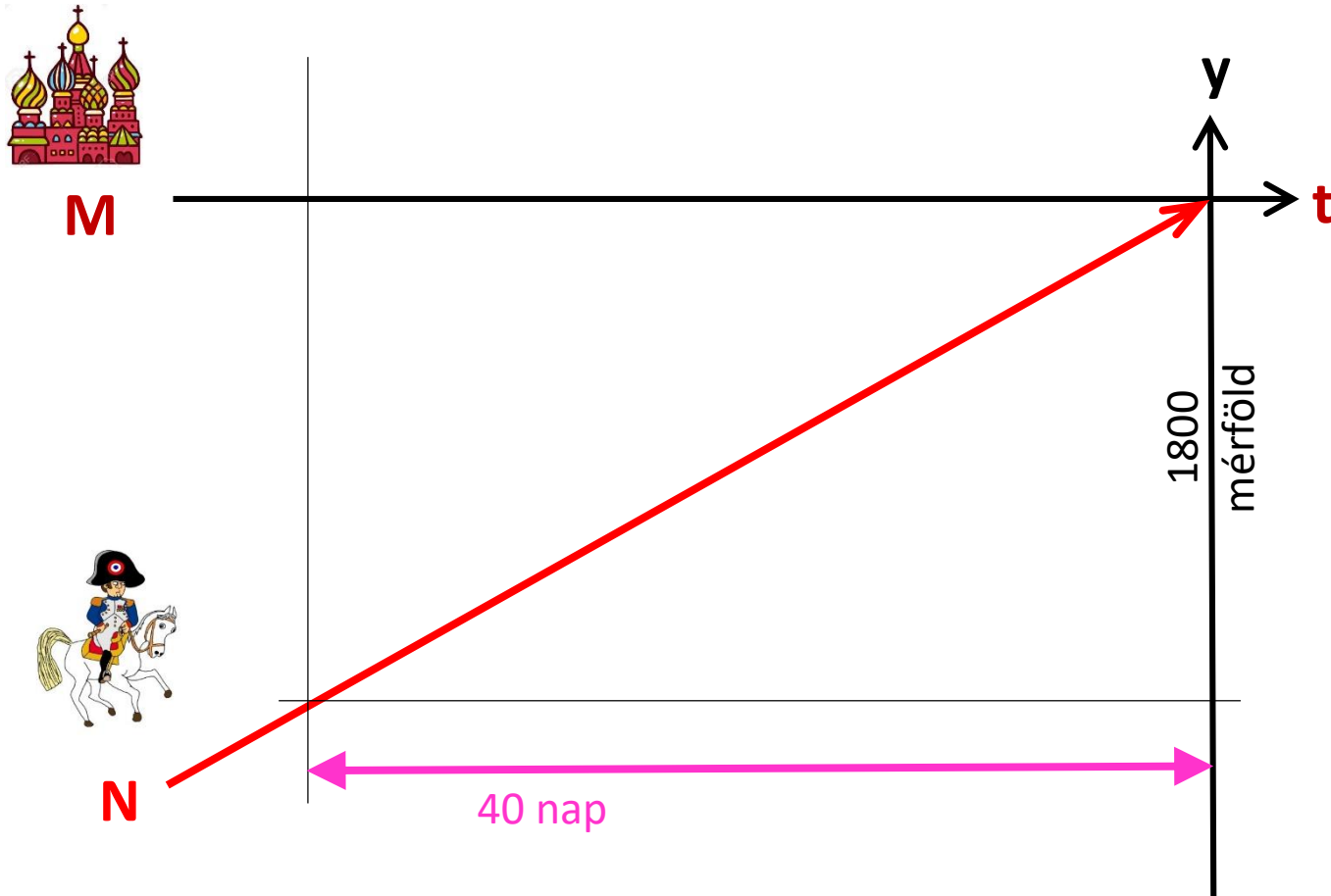
Napóleon serege Moszkva felé vonul.
Az óvatosan visszavonuló oroszok naponta
kozák lovasfutárt küldenek Moszkvába,
hogy beszámoljanak az ellenség helyzetéről.

Adatok:

megteendő távolság: 1800 mérföld
a sereg sebessége: 45 mérföld / nap
a futárok sebessége: 60 mérföld / nap
a futárok naponta indulnak

Következmények:

- a sereg útja $1800 / 45 = 40$ napig tart

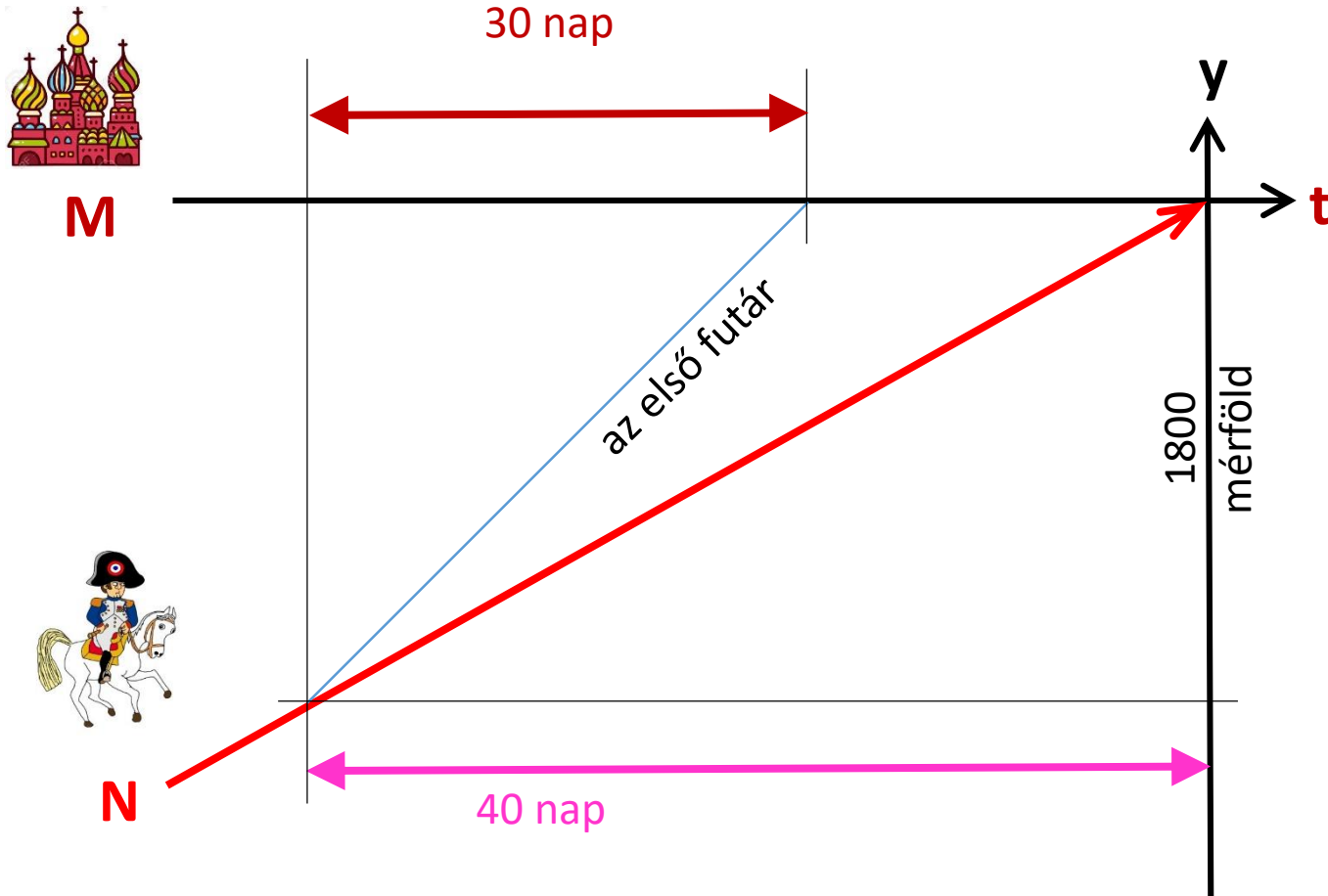
Napóleon serege Moszkva felé vonul.
Az óvatosan visszavonuló oroszok naponta
kozák lovasfutárt küldenek Moszkvába,
hogy beszámoljanak az ellenség helyzetéről.

Adatok:

megteendő távolság: 1800 mérföld
a sereg sebessége: 45 mérföld / nap
a futárok sebessége: 60 mérföld / nap
a futárok naponta indulnak

Következmények:

- a sereg útja $1800 / 45 = 40$ napig tart
- az első futár útja $1800 / 60 = 30$ napig tart

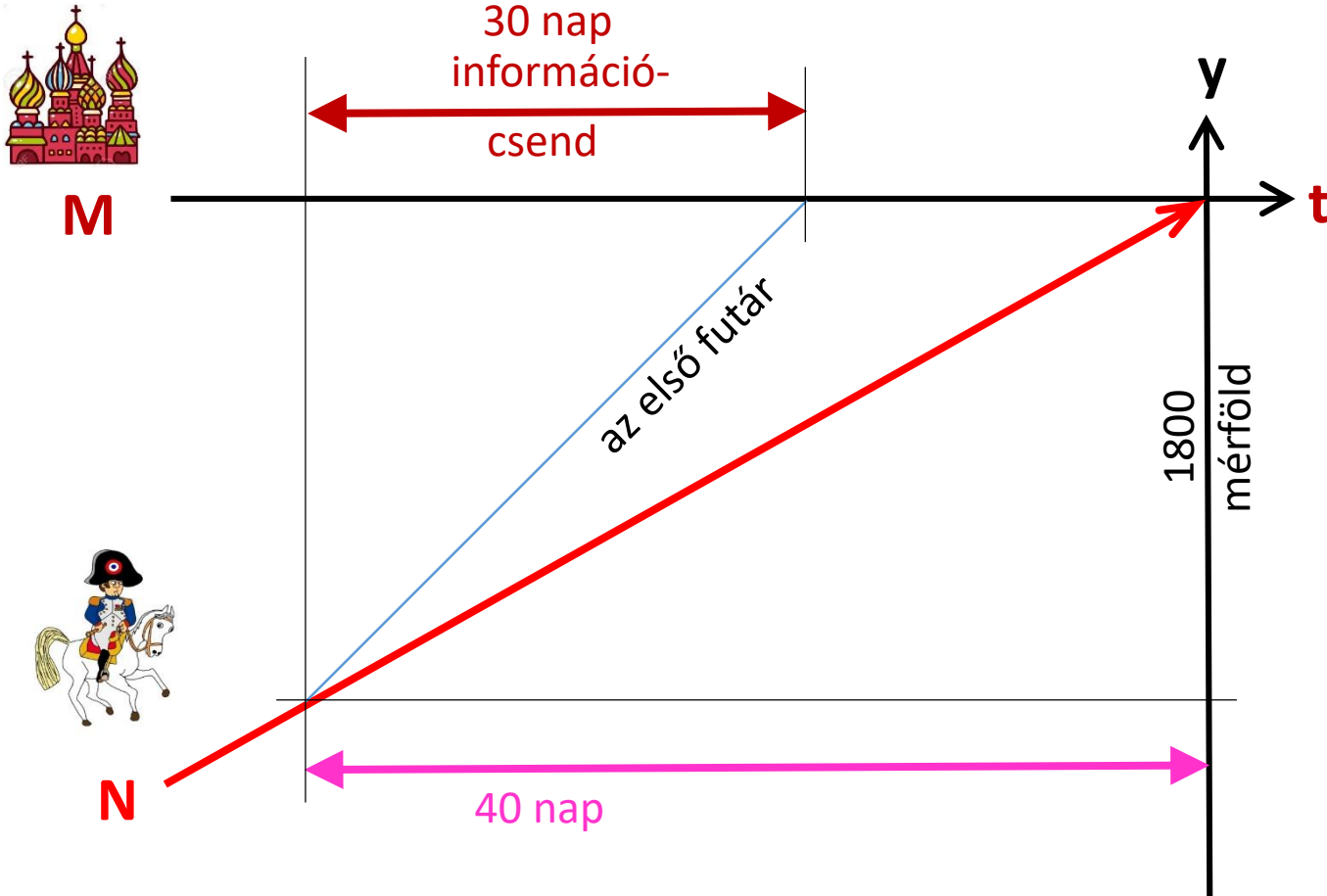
Napóleon serege Moszkva felé vonul.
Az óvatosan visszavonuló oroszok naponta
kozák lovasfutárt küldenek Moszkvába,
hogy beszámoljanak az ellenség helyzetéről.

Adatok:

megteendő távolság: 1800 mérföld
a sereg sebessége: 45 mérföld / nap
a futárok sebessége: 60 mérföld / nap
a futárok naponta indulnak

Következmények:

- a sereg útja $1800 / 45 = 40$ napig tart
- az első futár útja $1800 / 60 = 30$ napig tart
- **ez alatt a 30 nap alatt Moszkvában senki sem tud semmit** (a mobiltelefont még nem találták fel)

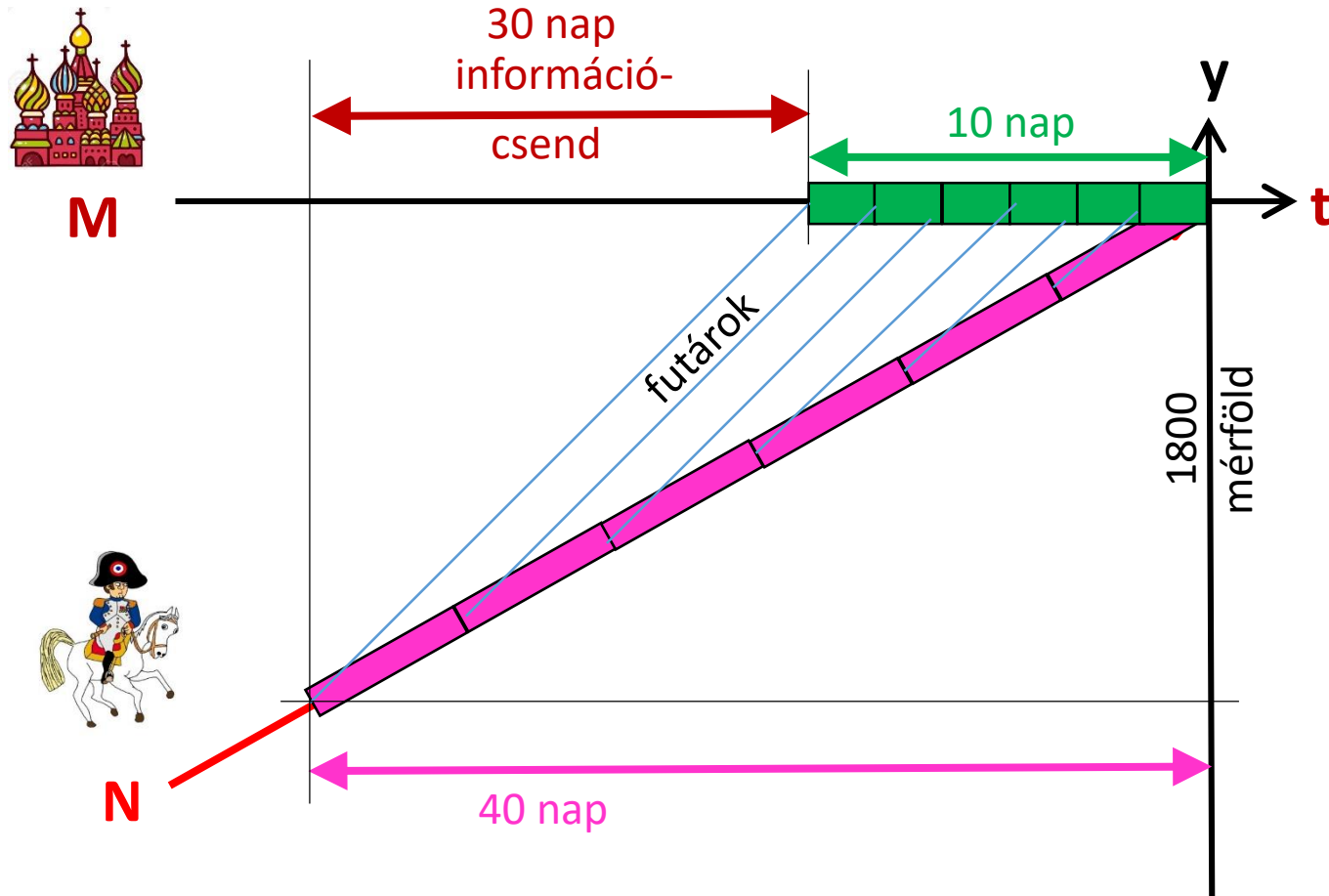
Napóleon serege Moszkva felé vonul.
Az óvatosan visszavonuló oroszok naponta
kozák lovasfutárt küldenek Moszkvába,
hogy beszámoljanak az ellenség helyzetéről.

Adatok:

megteendő távolság: 1800 mérföld
a sereg sebessége: 45 mérföld / nap
a futárok sebessége: 60 mérföld / nap
a futárok naponta indulnak

Következmények:

- a sereg útja $1800 / 45 = 40$ napig tart
- az első futár útja $1800 / 60 = 30$ napig tart
- **ez alatt a 30 nap alatt Moszkvában senki sem tud semmit** (a mobiltelefont még nem találták fel)
- az utolsó futár a sereggel együtt érkezik be
- azaz a sereg vonulása alatt elindult mind a 40 futár az utolsó 10 napon fut be Moszkvába

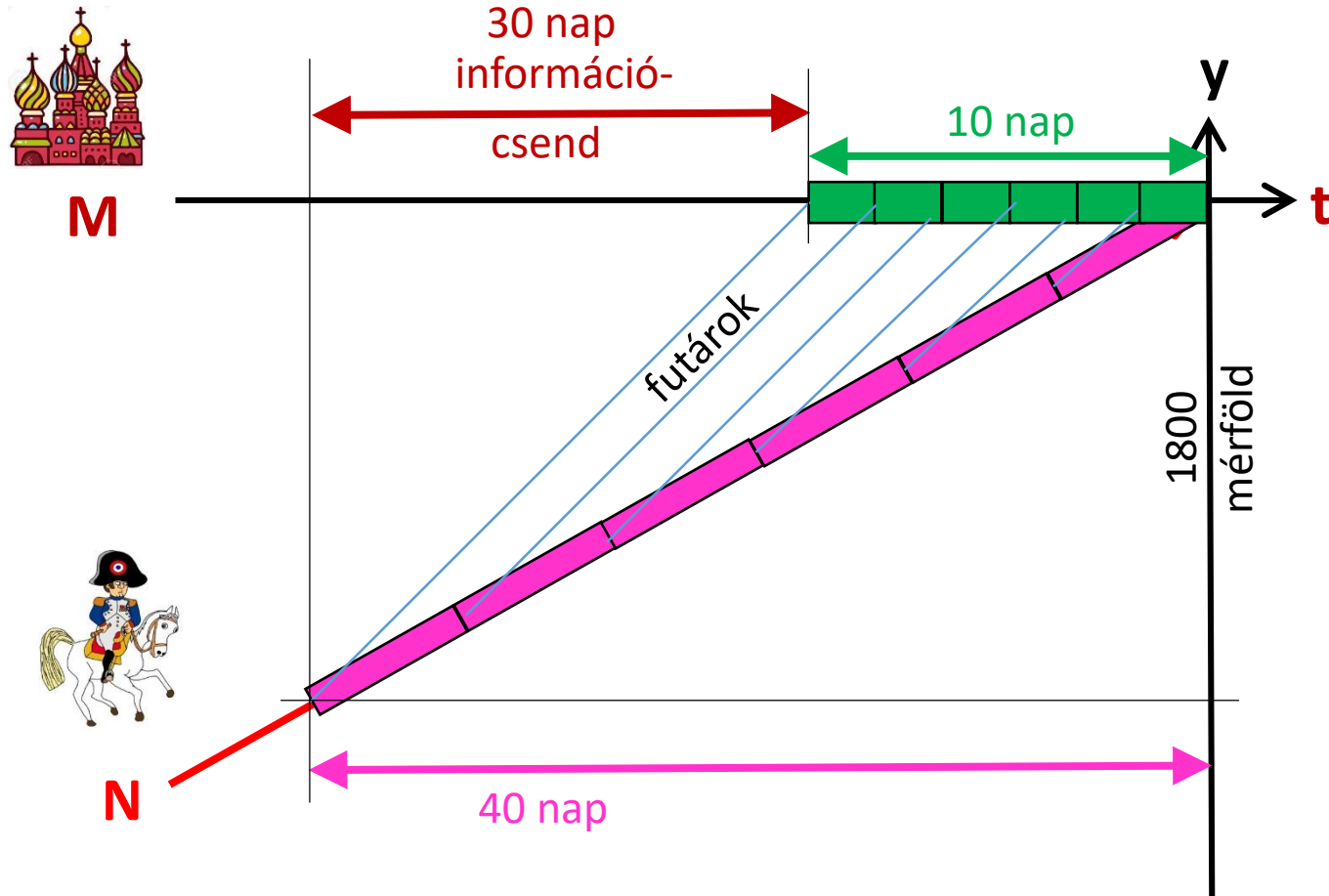
Napóleon serege Moszkva felé vonul.
Az óvatosan visszavonuló oroszok naponta
kozák lovasfutárt küldenek Moszkvába,
hogy beszámoljanak az ellenség helyzetéről.

Adatok:

megteendő távolság: 1800 mérföld
a sereg sebessége: 45 mérföld / nap
a futárok sebessége: 60 mérföld / nap
a futárok naponta indulnak

Következmények:

- a sereg útja $1800 / 45 = 40$ napig tart
- az első futár útja $1800 / 60 = 30$ napig tart
- **ez alatt a 30 nap alatt Moszkvában senki sem tud semmit** (a mobiltelefont még nem találták fel)
- az utolsó futár a sereggel együtt érkezik be
- azaz a sereg vonulása alatt elindult mind a 40 futár az utolsó 10 napon fut be Moszkvába
- tehát az utolsó 10 napon naponta 4 futár érkezik

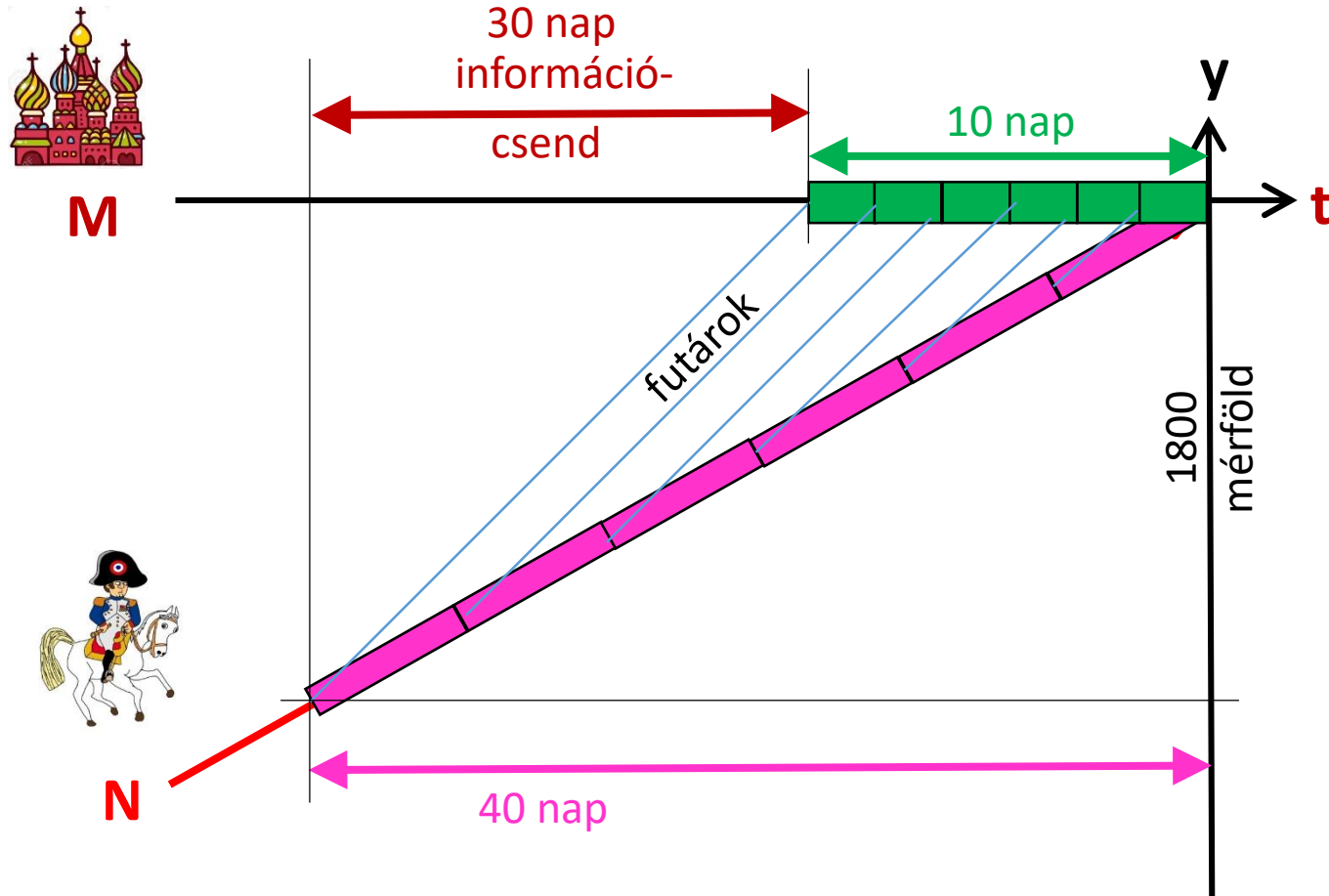
Napóleon serege Moszkva felé vonul.
Az óvatosan visszavonuló oroszok naponta
kozák lovasfutárt küldenek Moszkvába,
hogy beszámoljanak az ellenség helyzetéről.

Adatok:

megteendő távolság: 1800 mérföld
a sereg sebessége: 45 mérföld / nap
a futárok sebessége: 60 mérföld / nap
a futárok naponta indulnak

Következmények:

- a sereg útja $1800 / 45 = 40$ napig tart
- az első futár útja $1800 / 60 = 30$ napig tart
- **ez alatt a 30 nap alatt Moszkvában senki sem tud semmit** (a mobiltelefont még nem találták fel)
- az utolsó futár a sereggel együtt érkezik be
- azaz a sereg vonulása alatt elindult mind a 40 futár az utolsó 10 napon fut be Moszkvába
- tehát az utolsó 10 napon naponta 4 futár érkezik
- mindegyik futár azt jelenti: az ellenség 45 mérfölddel közelebb jött

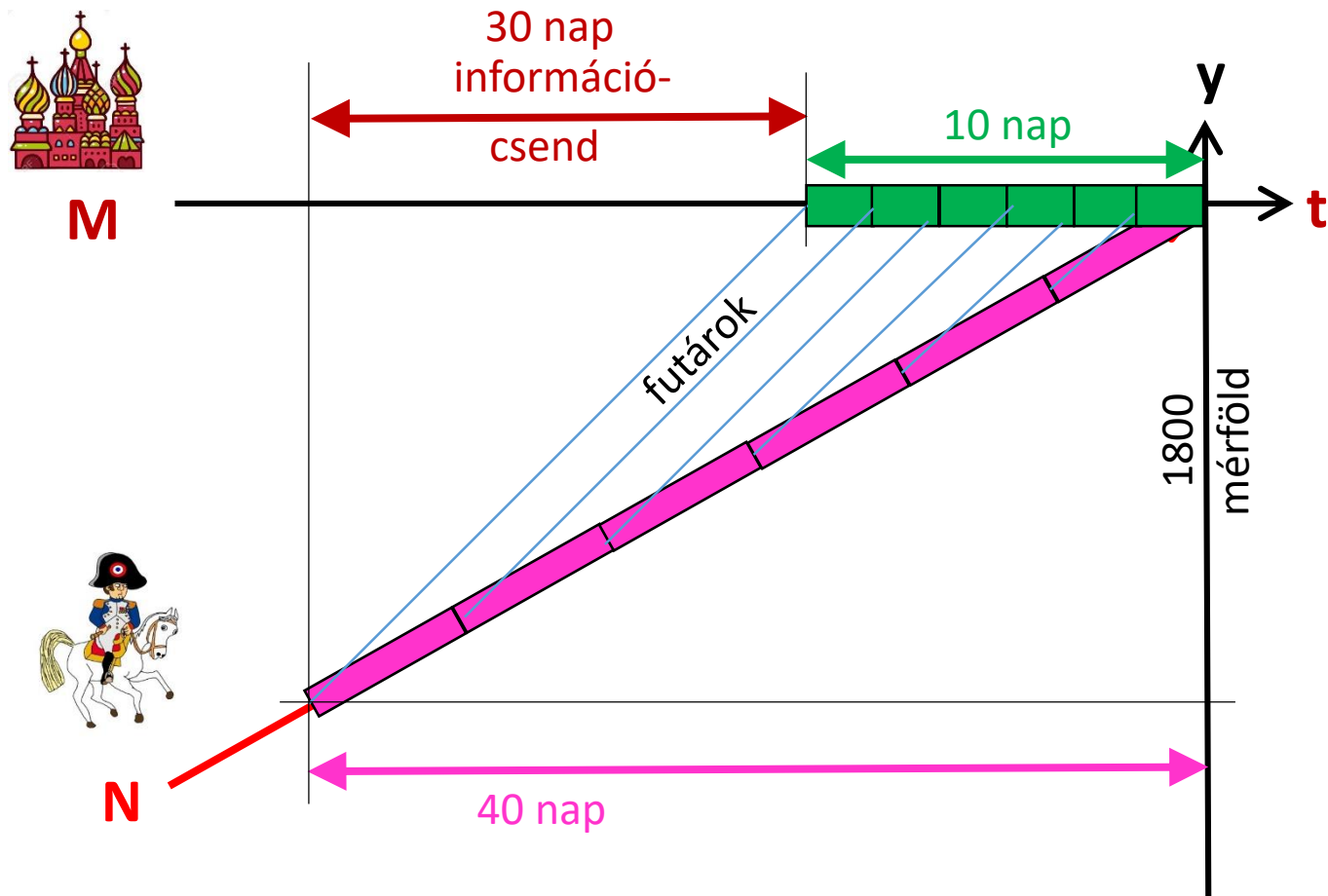
Napóleon serege Moszkva felé vonul.
Az óvatosan visszavonuló oroszok naponta
kozák lovasfutárt küldenek Moszkvába,
hogy beszámoljanak az ellenség helyzetéről.

Adatok:

megteendő távolság: 1800 mérföld
a sereg sebessége: 45 mérföld / nap
a futárok sebessége: 60 mérföld / nap
a futárok naponta indulnak

Következmények:

- a sereg útja $1800 / 45 = 40$ napig tart
- az első futár útja $1800 / 60 = 30$ napig tart
- **ez alatt a 30 nap alatt Moszkvában senki sem tud semmit** (a mobiltelefont még nem találták fel)
- az utolsó futár a sereggel együtt érkezik be
- azaz a sereg vonulása alatt elindult mind a 40 futár az utolsó 10 napon fut be Moszkvába
- tehát az utolsó 10 napon naponta 4 futár érkezik
- mindegyik futár azt jelenti: az ellenség 45 mérfölddel közelebb jött
- azaz a jelentések szerint Napóleon napi $4 * 45 = 180$ mérföldes „szupermilitáris” sebességgel menetel!

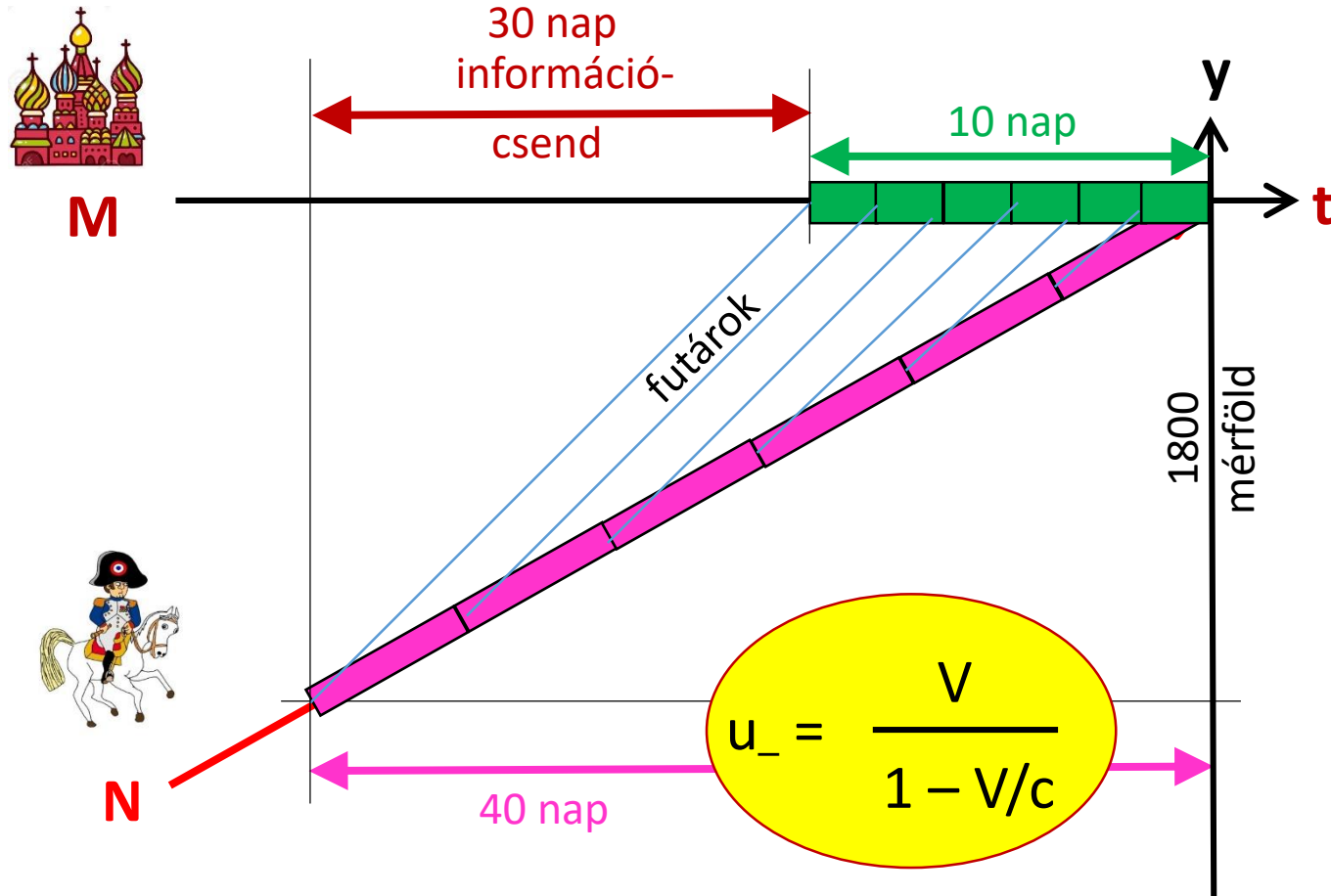
Napóleon serege Moszkva felé vonul.
Az óvatosan visszavonuló oroszok naponta kozák lovasfutárt küldenek Moszkvába, hogy beszámoljanak az ellenség helyzetéről.

Adatok:

megteendő távolság: 1800 mérföld
a sereg sebessége: 45 mérföld / nap
a futárok sebessége: 60 mérföld / nap
a futárok naponta indulnak

Következmények:

- a sereg útja $1800 / 45 = 40$ napig tart
- az első futár útja $1800 / 60 = 30$ napig tart
- **ez alatt a 30 nap alatt Moszkvában senki sem tud semmit** (a mobiltelefont még nem találták fel)
- az utolsó futár a sereggel együtt érkezik be
- azaz a sereg vonulása alatt elindult mind a 40 futár az utolsó 10 napon fut be Moszkvába
- tehát az utolsó 10 napon naponta 4 futár érkezik
- mindegyik futár azt jelenti: az ellenség 45 mérfölddel közelebb jött
- azaz a jelentések szerint Napóleon napi $4 \cdot 45 = 180$ mérföldes „szupermilitáris” sebességgel menetel!

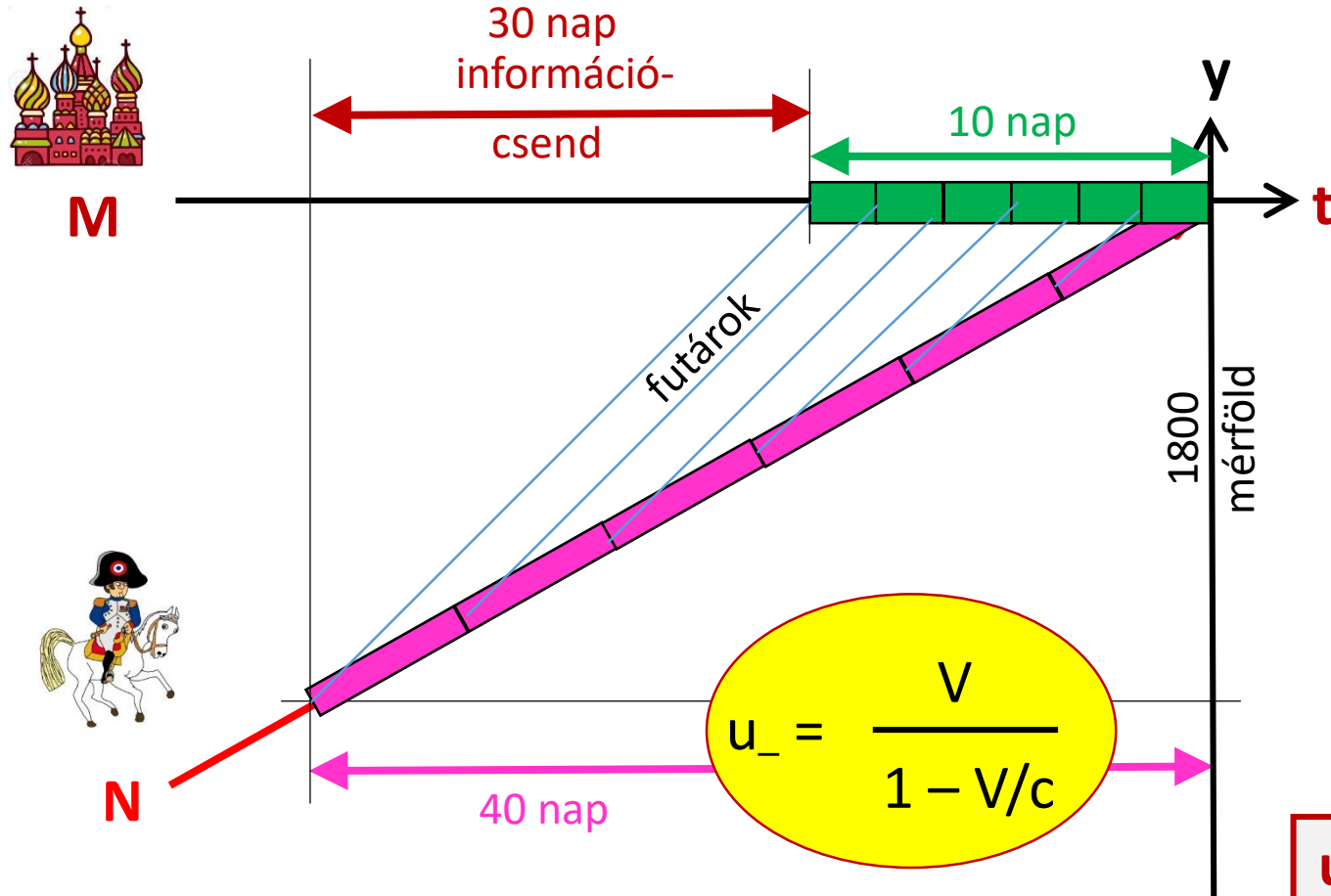
Napóleon serege Moszkva felé vonul.
Az óvatosan visszavonuló oroszok naponta kozák lovasfutárt küldenek Moszkvába, hogy beszámoljanak az ellenség helyzetéről.

Adatok:

megteendő távolság: 1800 mérföld
a sereg sebessége: 45 mérföld / nap
a futárok sebessége: 60 mérföld / nap
a futárok naponta indulnak

Következmények:

- a sereg útja $1800 / 45 = 40$ napig tart
- az első futár útja $1800 / 60 = 30$ napig tart
- **ez alatt a 30 nap alatt Moszkvában senki sem tud semmit** (a mobiltelefont még nem találták fel)
- az utolsó futár a sereggel együtt érkezik be
- azaz a sereg vonulása alatt elindult mind a 40 futár az utolsó 10 napon fut be Moszkvába
- tehát az utolsó 10 napon naponta 4 futár érkezik
- mindegyik futár azt jelenti: az ellenség 45 mérfölddel közelebb jött
- azaz a jelentések szerint Napóleon napi $4 \cdot 45 = 180$ mérföldes „szupermilitáris” sebességgel menetel!

$$u_- = 45 / (1 - 45/60) = 45 / (1/4) = 180$$

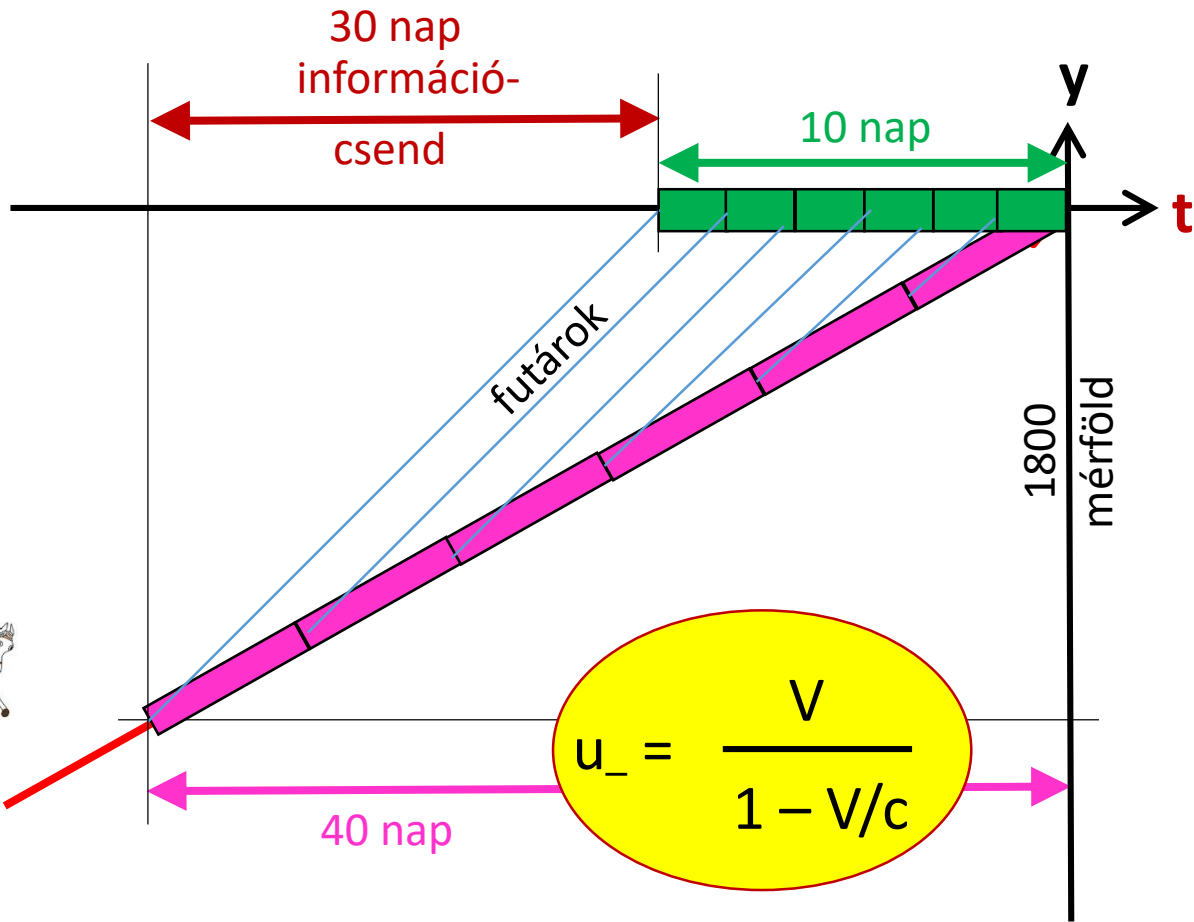

M

N

Következtetések:

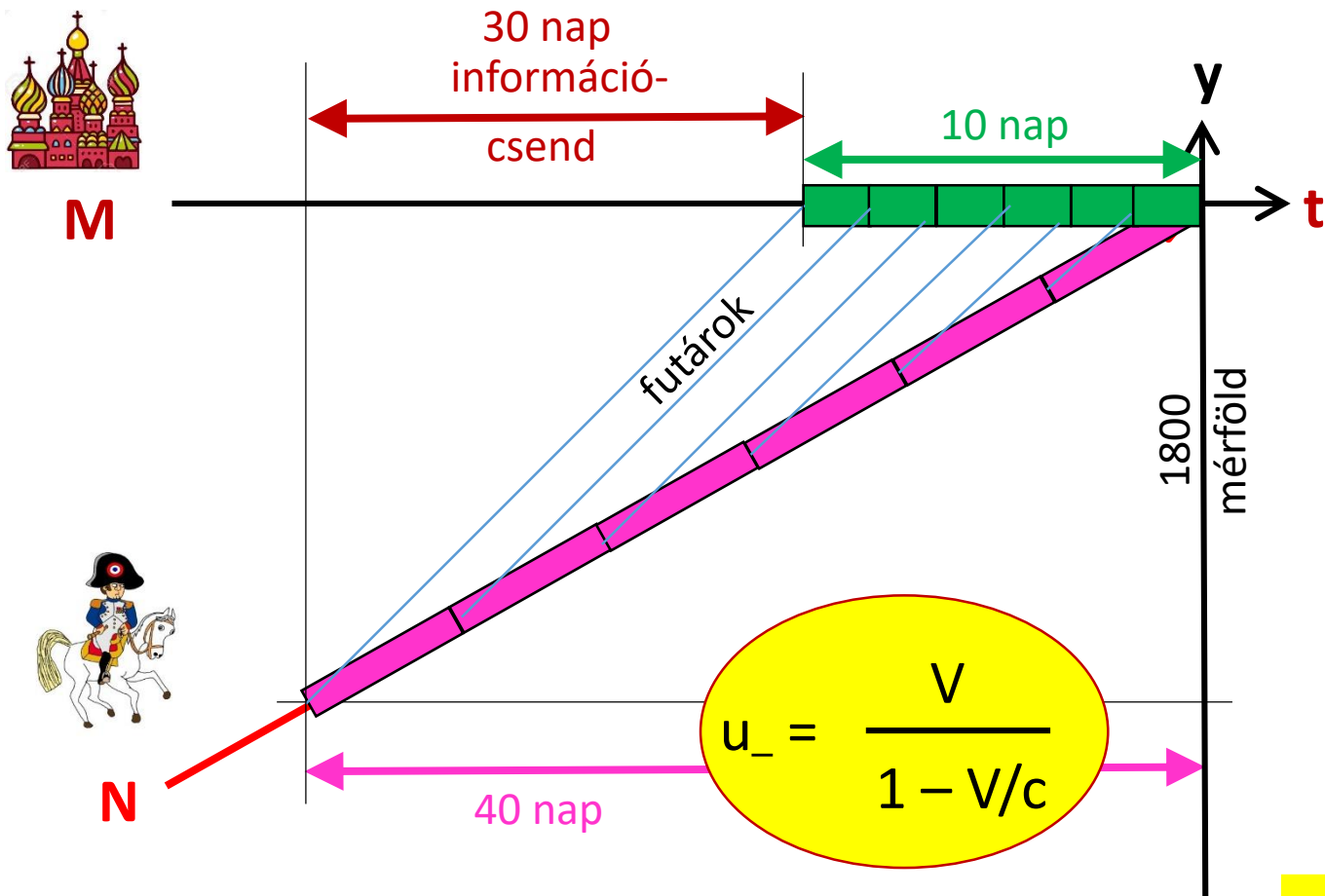
- a kiszámított és kikövetkeztetett látszólagos sebesség nem lehet valós: semmilyen sereg nem volt képes napi 180 mérföldet megtenni
- ez a szám két össze nem illő adatból jön létre: a sereg napi útját (45 mérföld) osztjuk el a futárok befutása közti idővel (1/4 nap), így jön ki a 180 mérföld/napos szupermilitáris sebesség
- a hangtani és fénytani Doppler-effektus ezt a hamis adatot érzékelhetővé (hangmagassággá vagy színné) transzformálja
- **az időszakaszok torzulása a kezdeti információcsend miatti „torlódás” következménye**
- a hangtani és fénytani kísérletek **stacionáriusak**, „végtelen ideje” tartanak, ezért nem észleljük a kezdeti információcsendet

Most hallgassuk meg újra a két hangmintát!

1. hangminta: $V/c = 0,3$

2. hangminta: $V/c = 0,8$

Következtetések:

- a kiszámított és kikövetkeztetett látszólagos sebesség nem lehet valós: semmilyen sereg nem volt képes napi 180 mérföldet megtenni
- ez a szám két össze nem illő adatból jön létre: a sereg napi útját (45 mérföld) osztjuk el a futárok befutása közti idővel (1/4 nap), így jön ki a 180 mérföld/napos szupermilitáris sebesség
- a hangtani és fénytani Doppler-effektus ezt a hamis adatot érzékelhetővé (hangmagassággá vagy színné) transzformálja
- **az időszakaszok torzulása a kezdeti információcsend miatti „torlódás” következménye**
- a hangtani és fénytani kísérletek **stacionáriusak**, „végtelen ideje” tartanak, ezért nem észleljük a kezdeti információcsendet

Köszönet Sárádi Andrásnak a hangminták elkészítéséért!

...és most végre jön...

...a szuperszonikus mentőautó!

No de ilyen nem is létezik...

Nem baj, van helyette szuperszonikus mentőhelikopter...

...vagy szuperszonikus mentőrepülőgép...

Emlékeztető: ha $T \rightarrow -\infty$,
az aszimptota egyenlete:

$$T(t) = \frac{ct}{c-v} = -\frac{ct}{v-c}$$

Az aszimptota **meredeksége negatív!**

Mit jelenthet ez fizikailag?

$$V > c$$

Legyen $w_- = \frac{V}{V/c - 1}$ és $w_+ = \frac{V}{V/c + 1}$

$$w_- > c > w_+$$

Az aszimptoták egyenlete:

$$T(t) = -\frac{c}{V-c} t = -\frac{w_-}{V} t \quad \text{és} \quad T(t) = \frac{c}{V+c} t = \frac{w_+}{V} t$$

Az aszimptoták mentén:

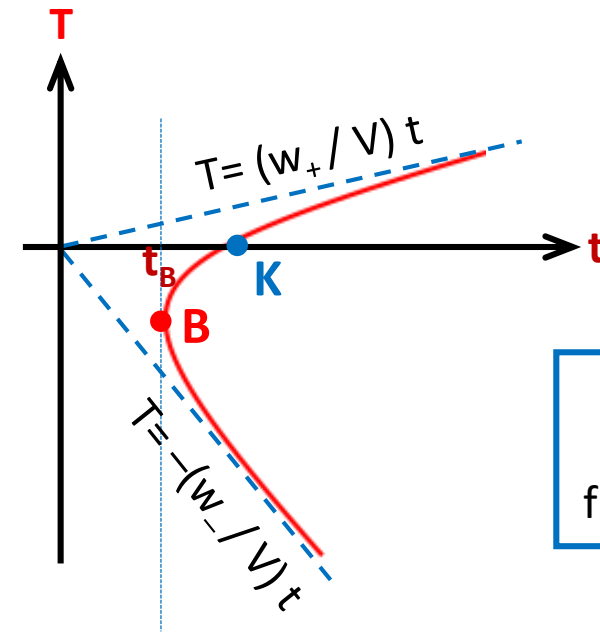
$$y(T) = V T = -w_- t = y(t)$$

illetve:

$$y(T) = V T = w_+ t = y(t)$$

Ezért w_- , illetve w_+ a negatív, illetve a pozitív irányba, de **egyaránt távolodó**, már messze levő mentőautó **látszólagos** (pontosabban hallatszólagos) **sebessége**.

$$V > c$$

Keressük a $T(t)$ függvényt!

K „közelpont”: legyen $T = 0$. Ekkor $t = H/c$

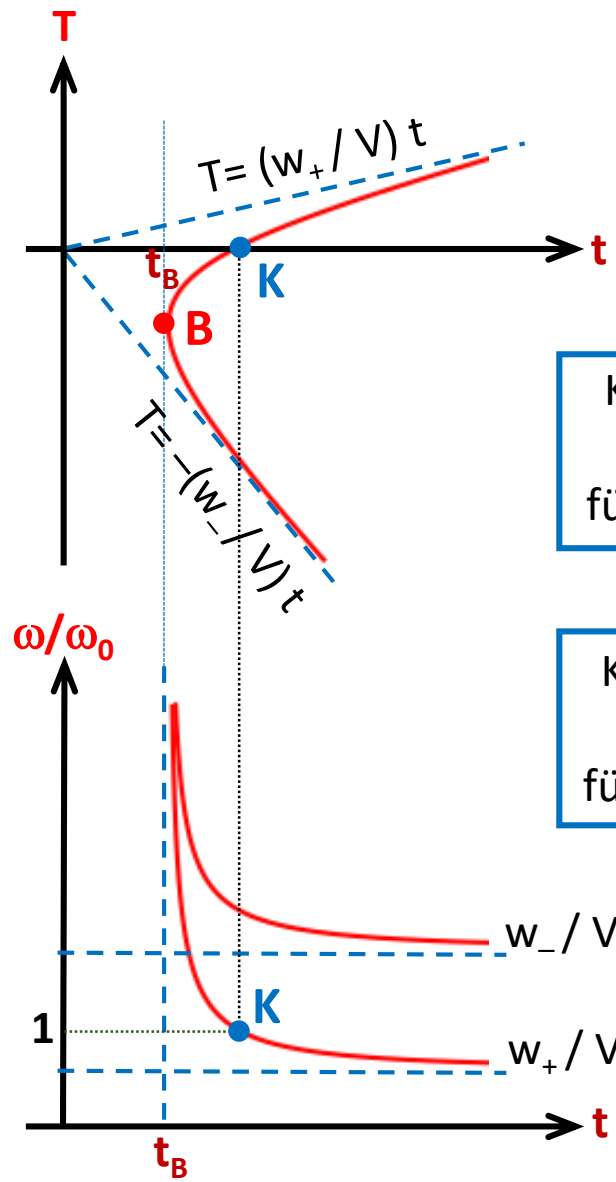
A görbének „csúcsa” van a **B** pontban

$$t_B^2 = H^2 (V^2 - c^2) / (c^2 V^2)$$

$V > c$

Emlékeztető: $\omega(t)/\omega_0 = m(t) = |T'(t)|$
 $m(t)$ a piros görbe meredeksége (deriváltja)

Keressük a $T(t)$ függvényt!

Keressük az $\omega(t)$ függvényt!

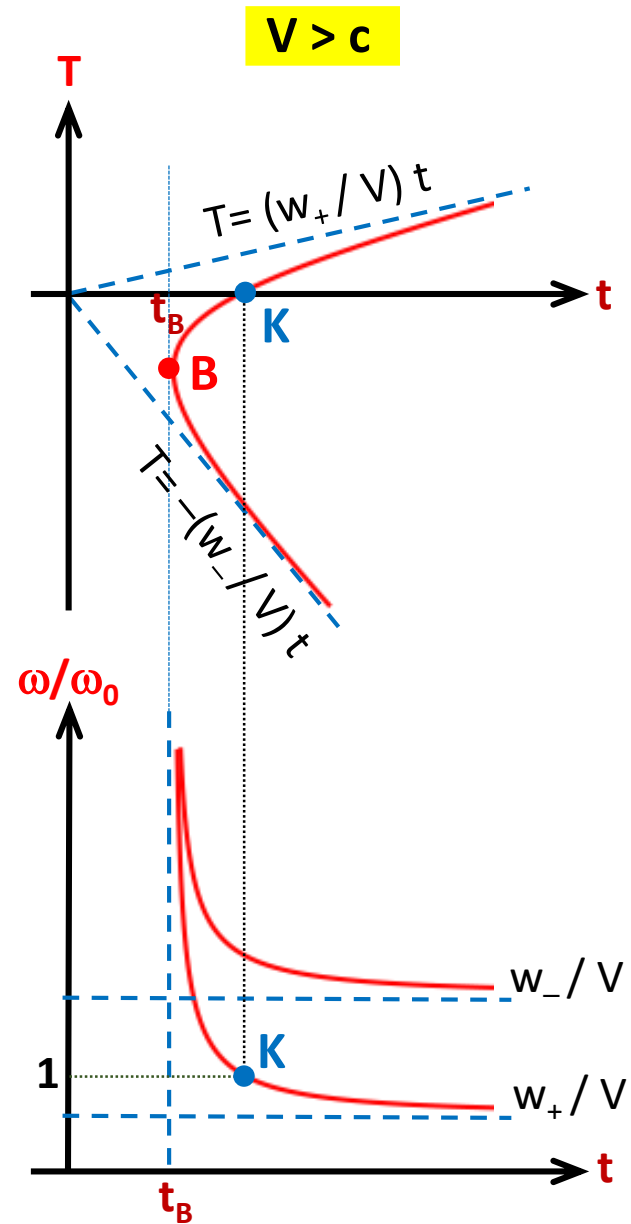
Eml: W_- , illetve W_+ a negatív, illetve a pozitív irányba, de **egyaránt távolodó**, már messze levő mentőautó **látszólagos** (pontosabban hallatszólagos) **sebessége**.

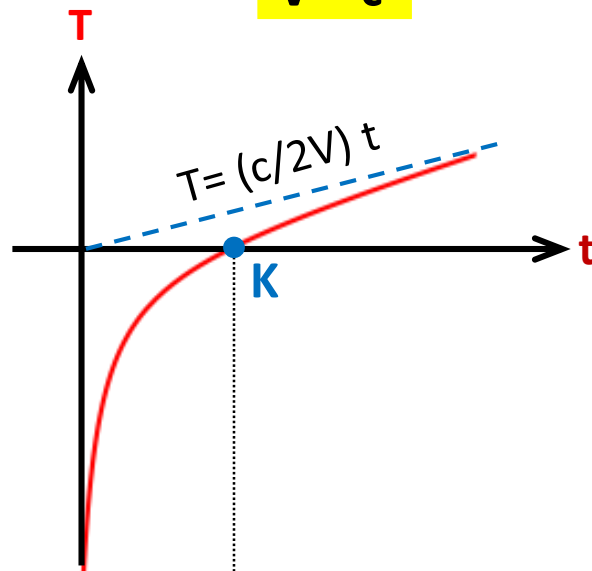
Hallgassuk meg
a szuperszonikus mentőautó
hangját!

3. hangminta: $V/c = 1,2$

Köszönet Sárádi Andrásnak a hangminták elkészítéséért!

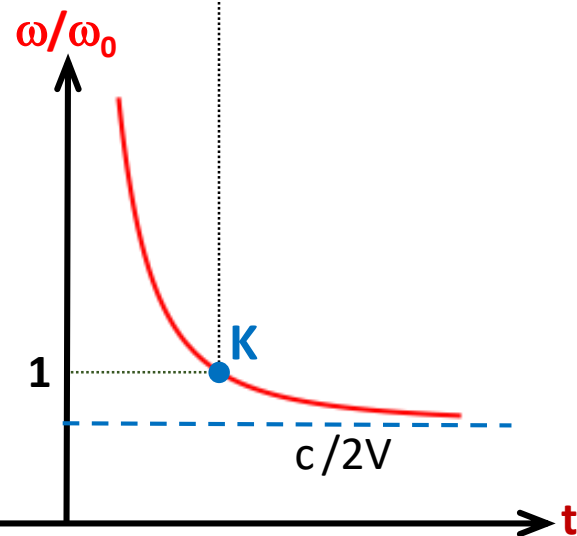

$$V = c$$

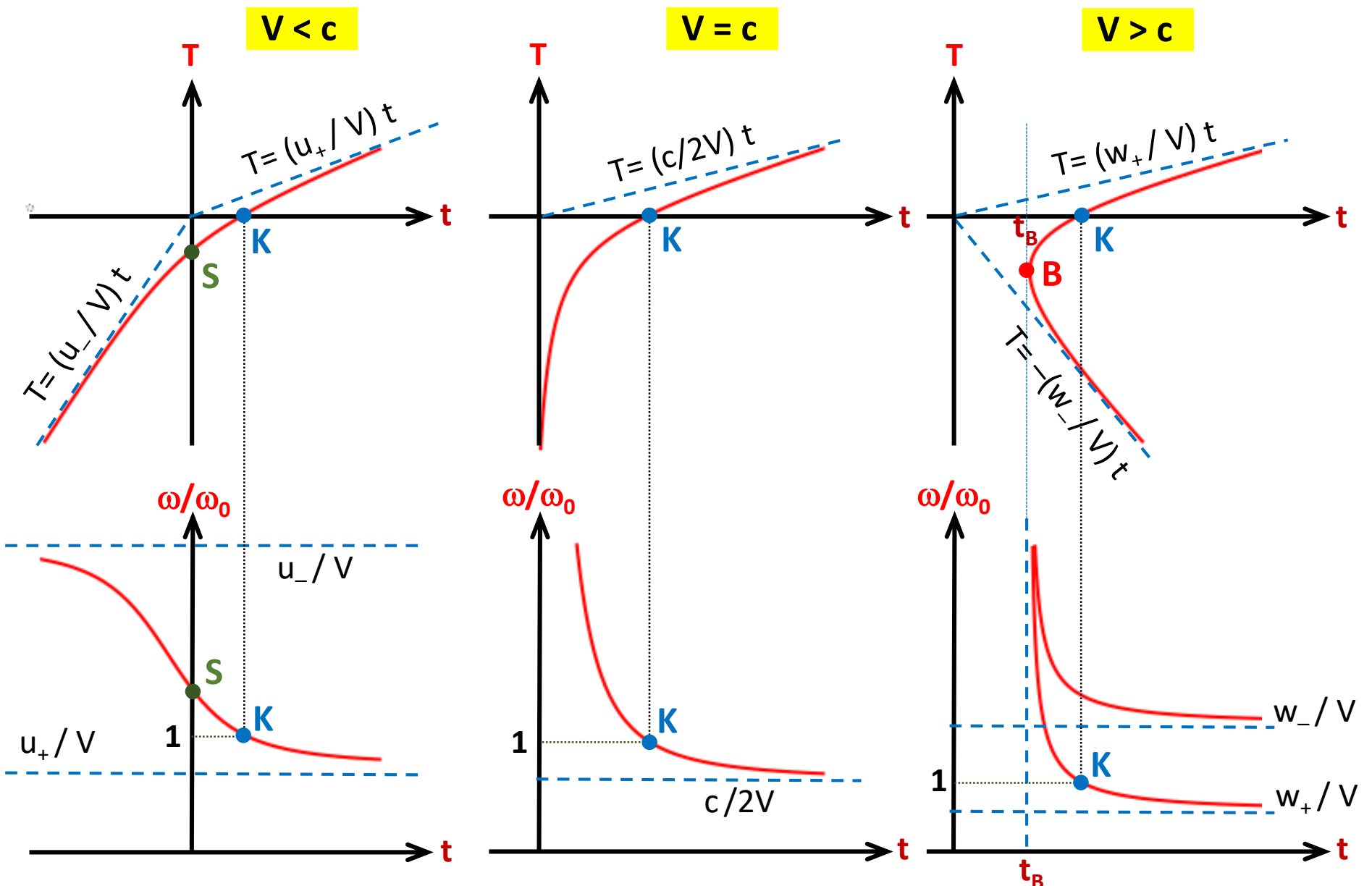
A $t=0$ pillanatban egyszerre érkeznek be minden korábbi hang, plusz maga a mentőautó...

A $V = c$ kritikus eset hasonlóan tárgyalható

Ezért ez fizikailag és matematikailag is egyedi, „szinguláris” eset...

$$\sqrt{H^2 + (VT)^2} = c(t - T)$$

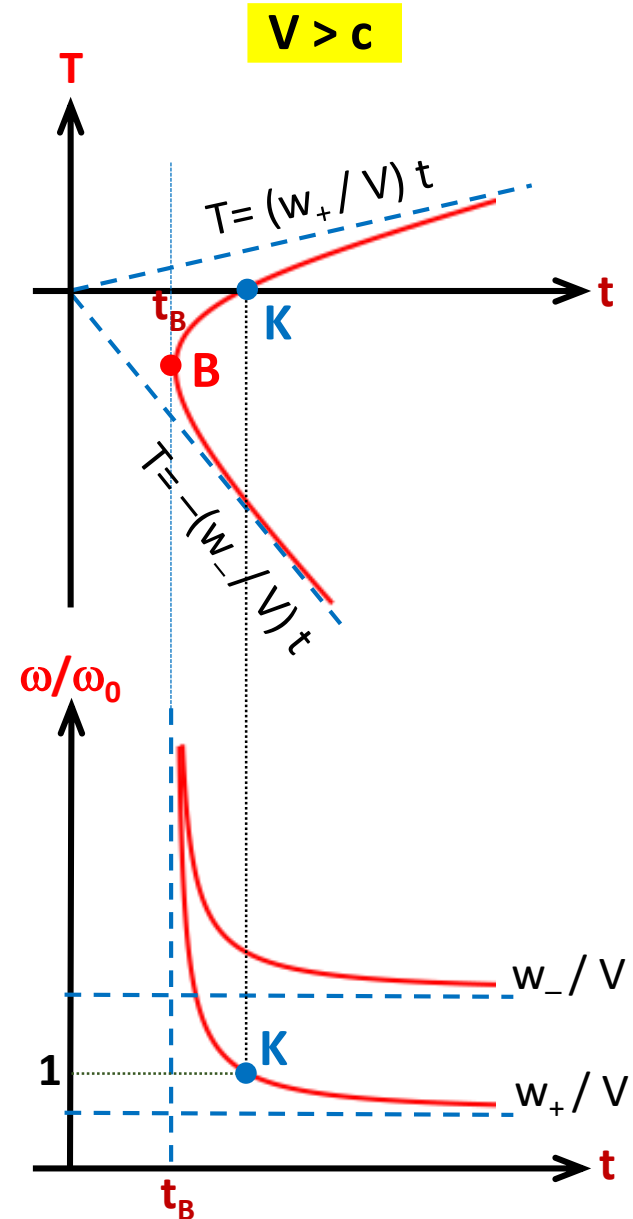
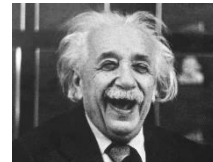
$$T(t) = \frac{c^2 t \pm \sqrt{V^2 c^2 t^2 + (c^2 - V^2) H^2}}{c^2 - V^2}$$

Most már látható, mit jelent a plusz/mínusz előjel a megoldásban: a görbének két ága van.

Ha pedig $t < t_B$, akkor a gyök alatt negatív szám lenne.

De mi ennek a fizikai oka és jelentése?

A fizikai probléma megértése ott kezdődik, ahol a matekpélda végződik! (A.E.)

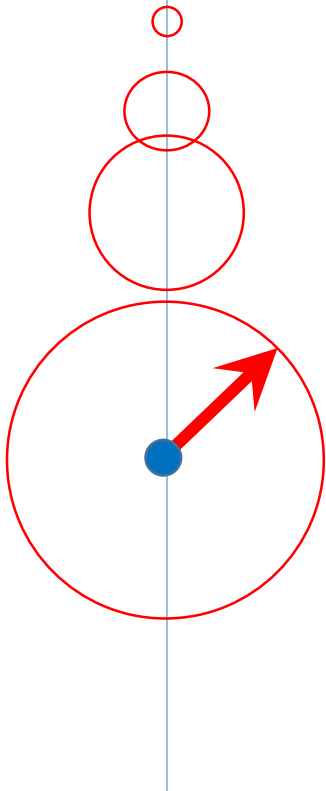

$V > c$

y

A

$y_A = VT$

$r = cT$

$V > c$

y

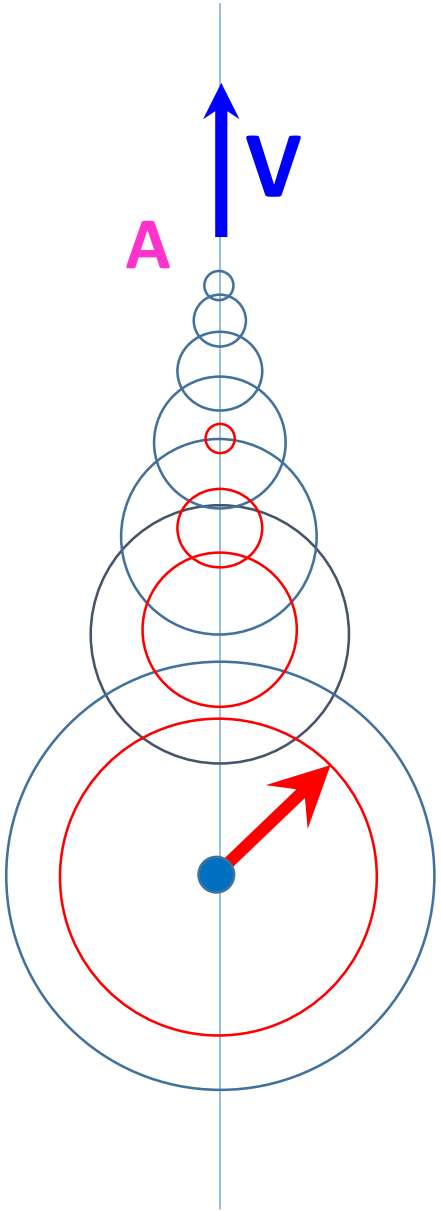

A

$y_A = VT$

$r = cT$

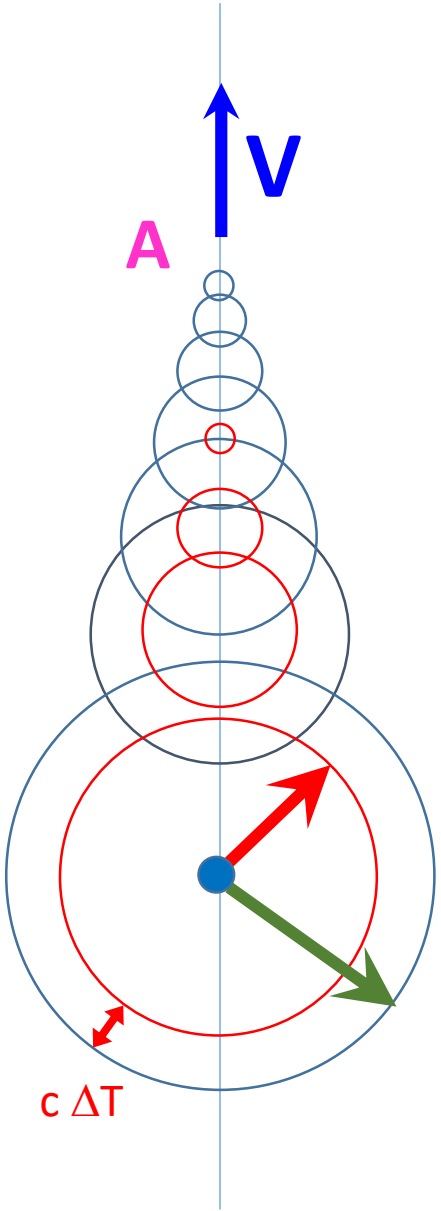

$V > c$

y

$y_A = VT$

$r = cT$

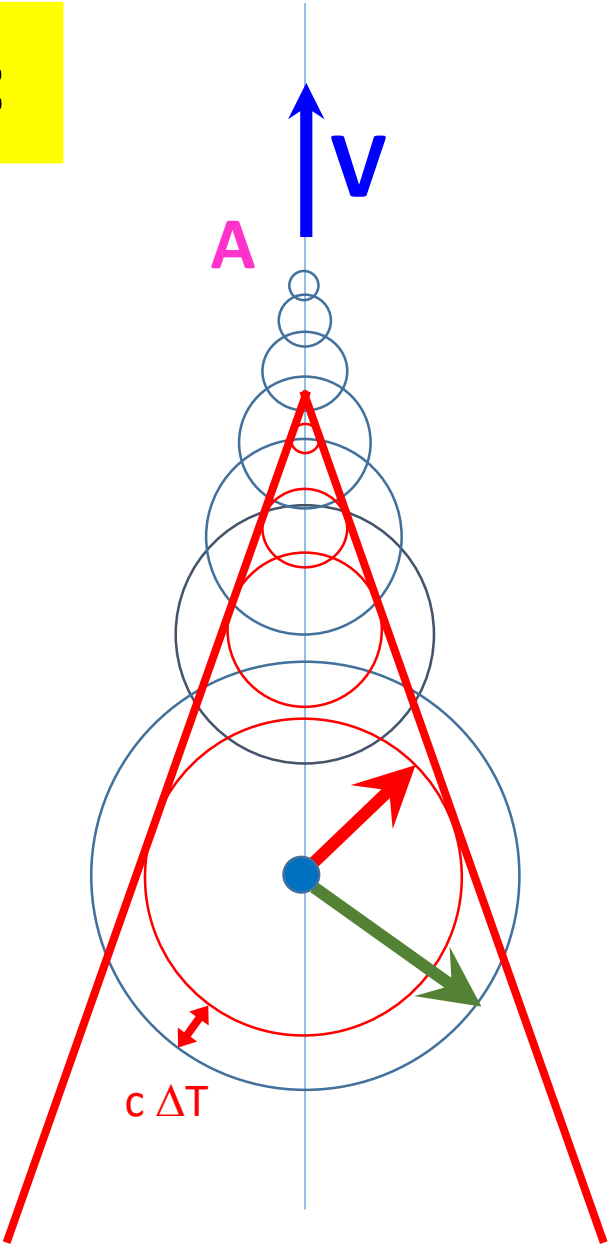

$V > c$

y

$y_A = VT$

$r = cT$

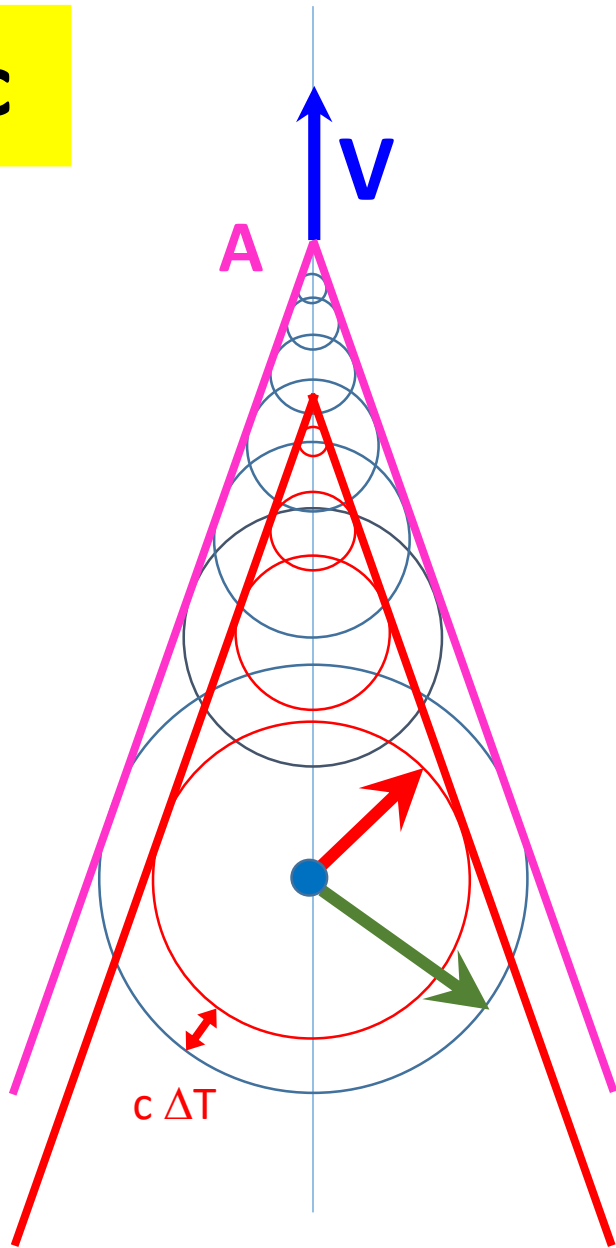

$$V > c$$

y

$y_A = VT$

$r = cT$

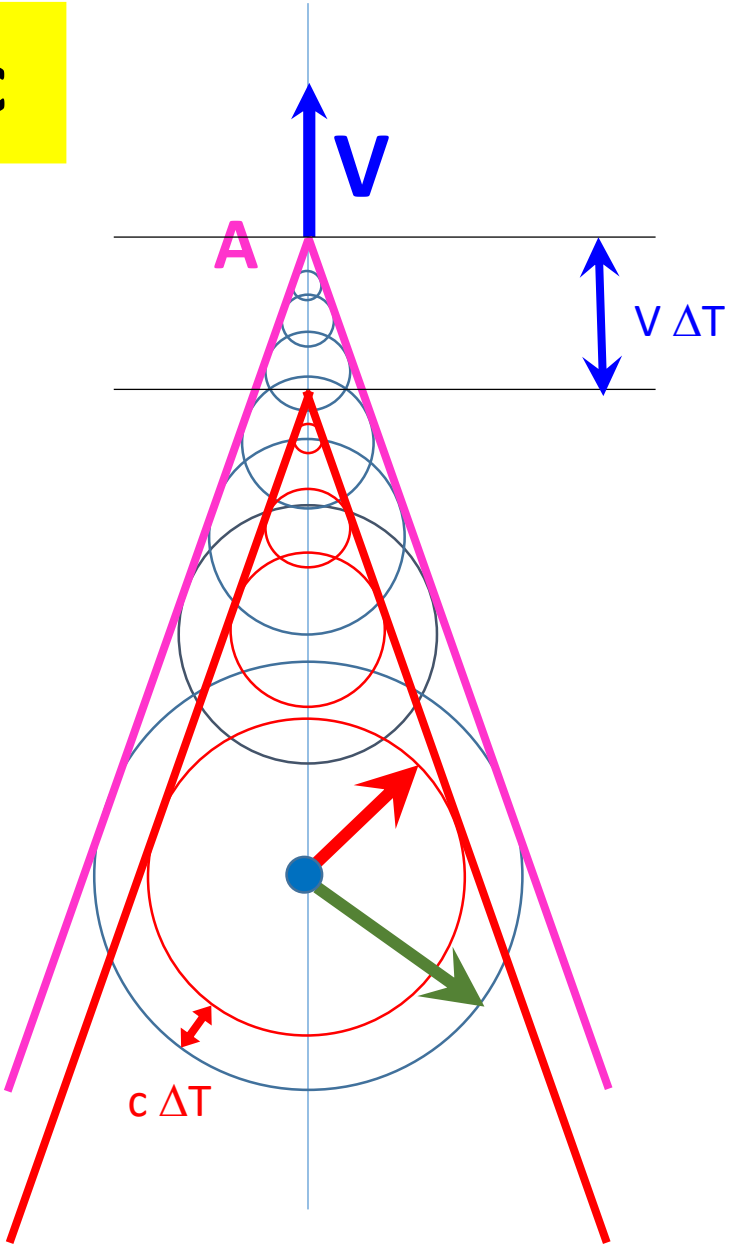

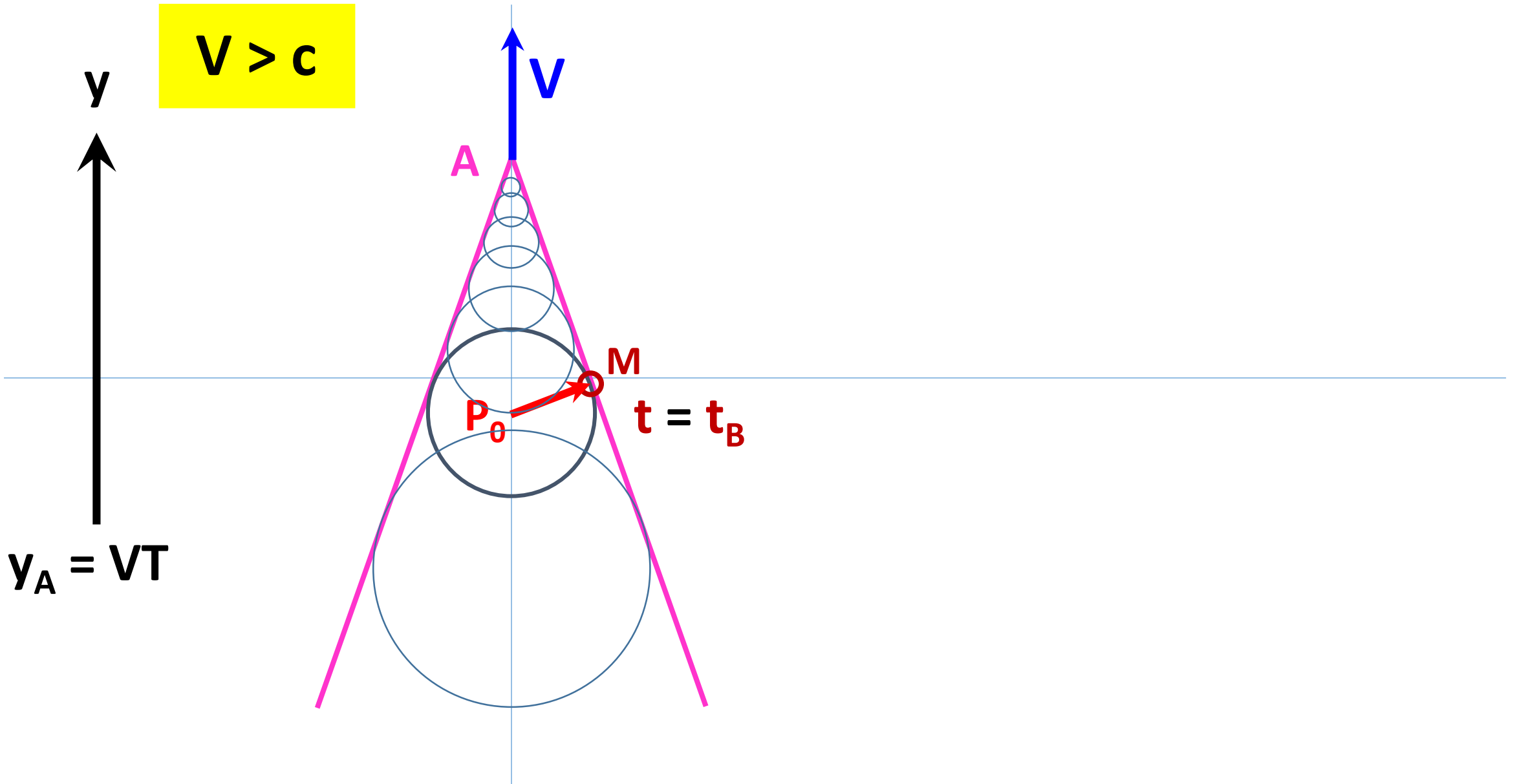
$V > c$

y

$y_A = VT$

$r = cT$

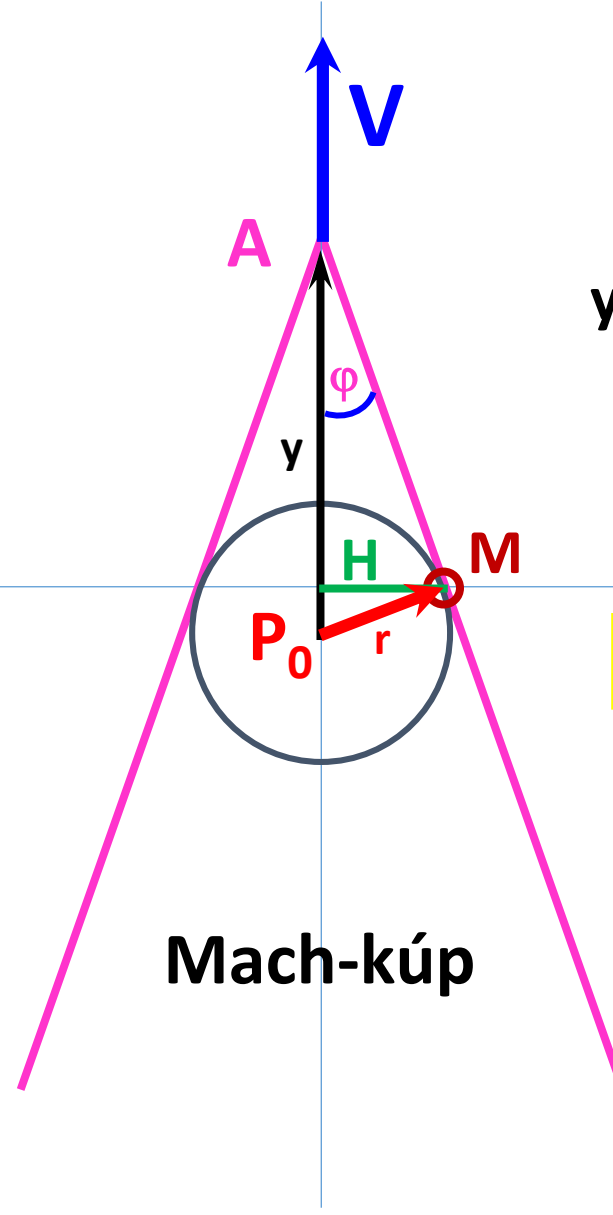
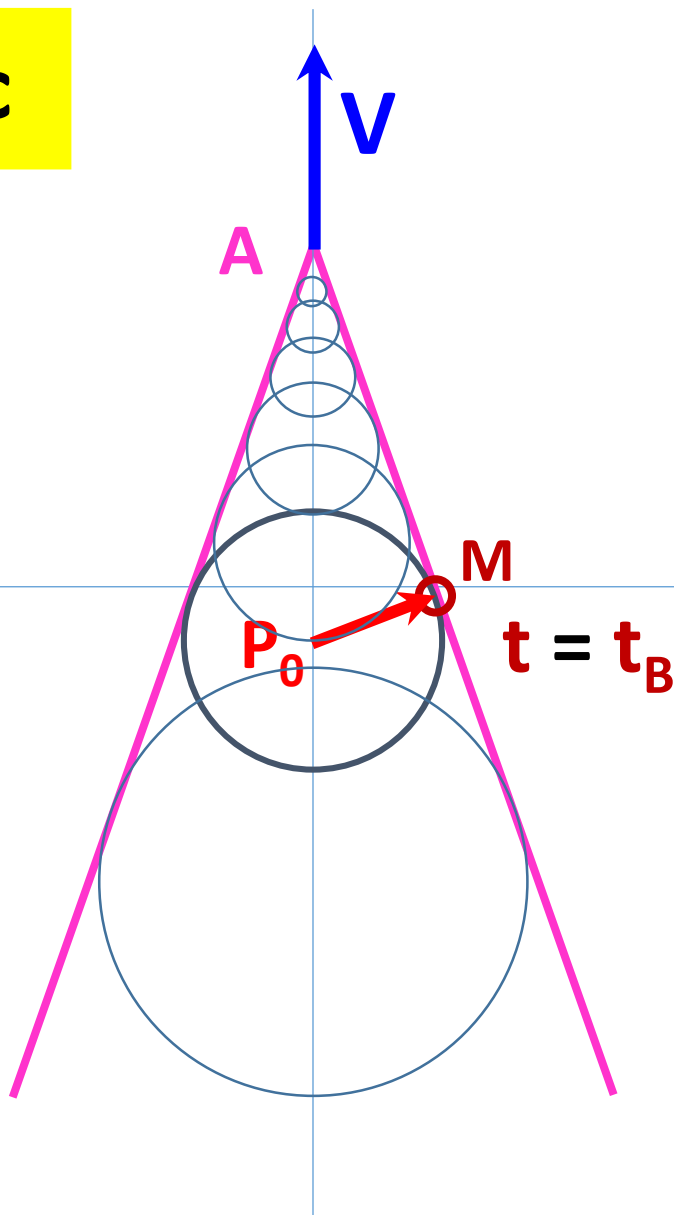

$$V > c$$

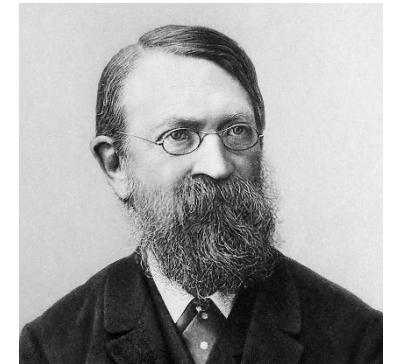
y

$$y_A = VT$$

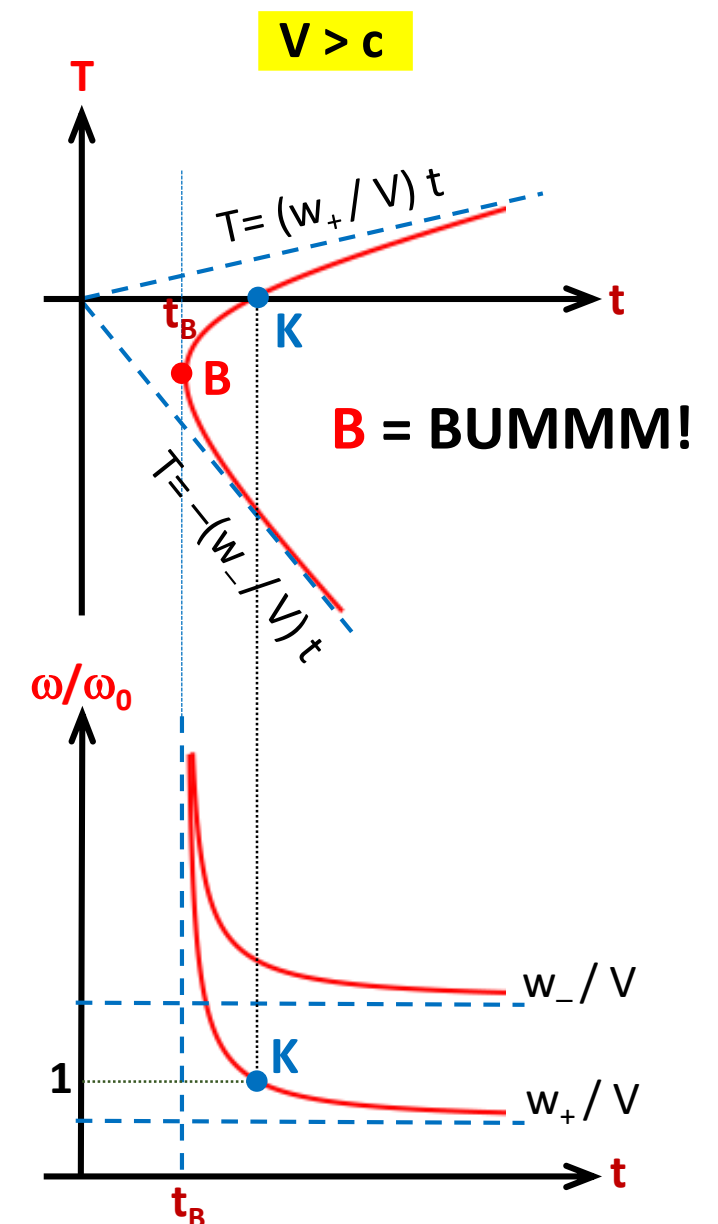
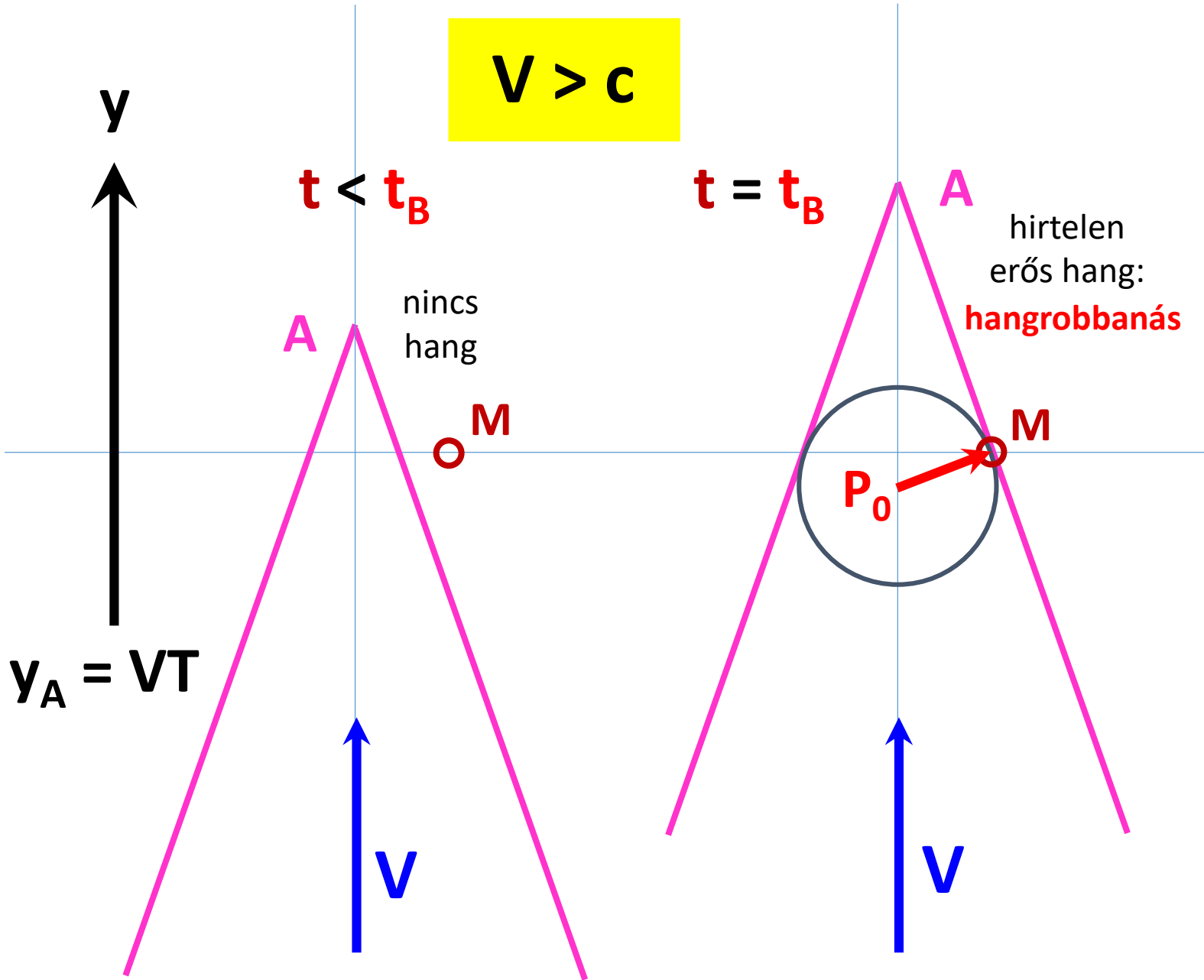
$$y = V (t_B - T_B)$$
$$r = c (t_B - T_B)$$

$$\sin \varphi = r/y = c/V$$

Ernst Mach
1853–1916

$V > c$

y
 $y_A = VT$

$t < t_B$

nincs hang

$t = t_B$

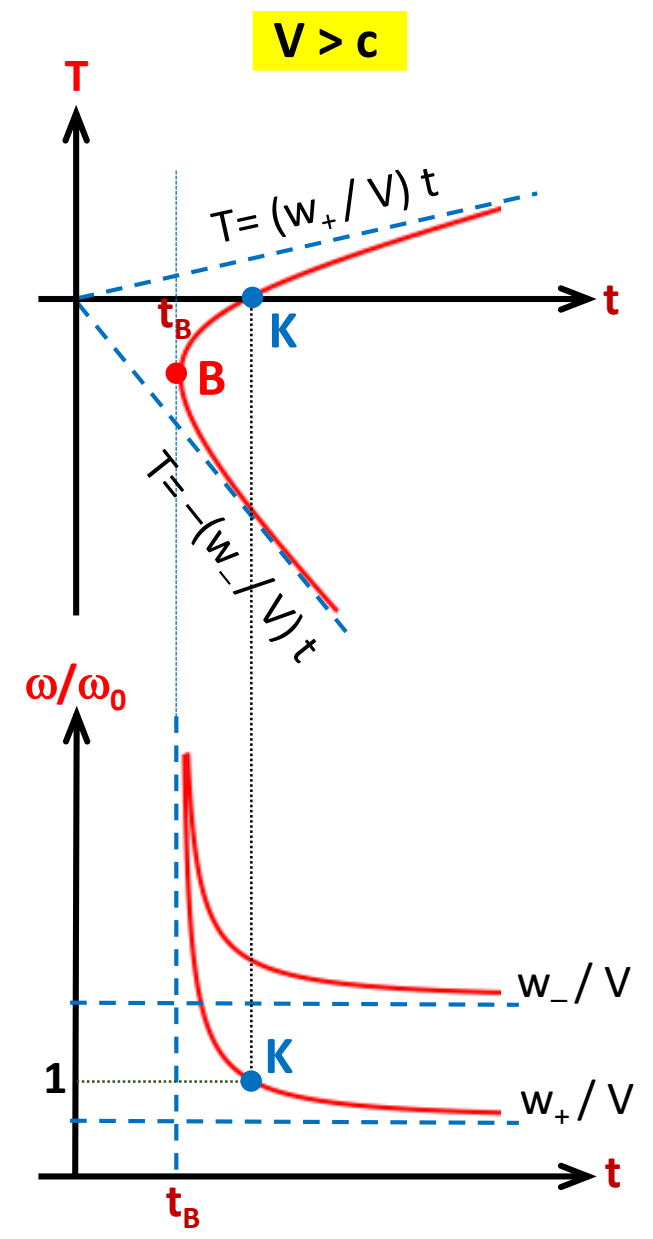
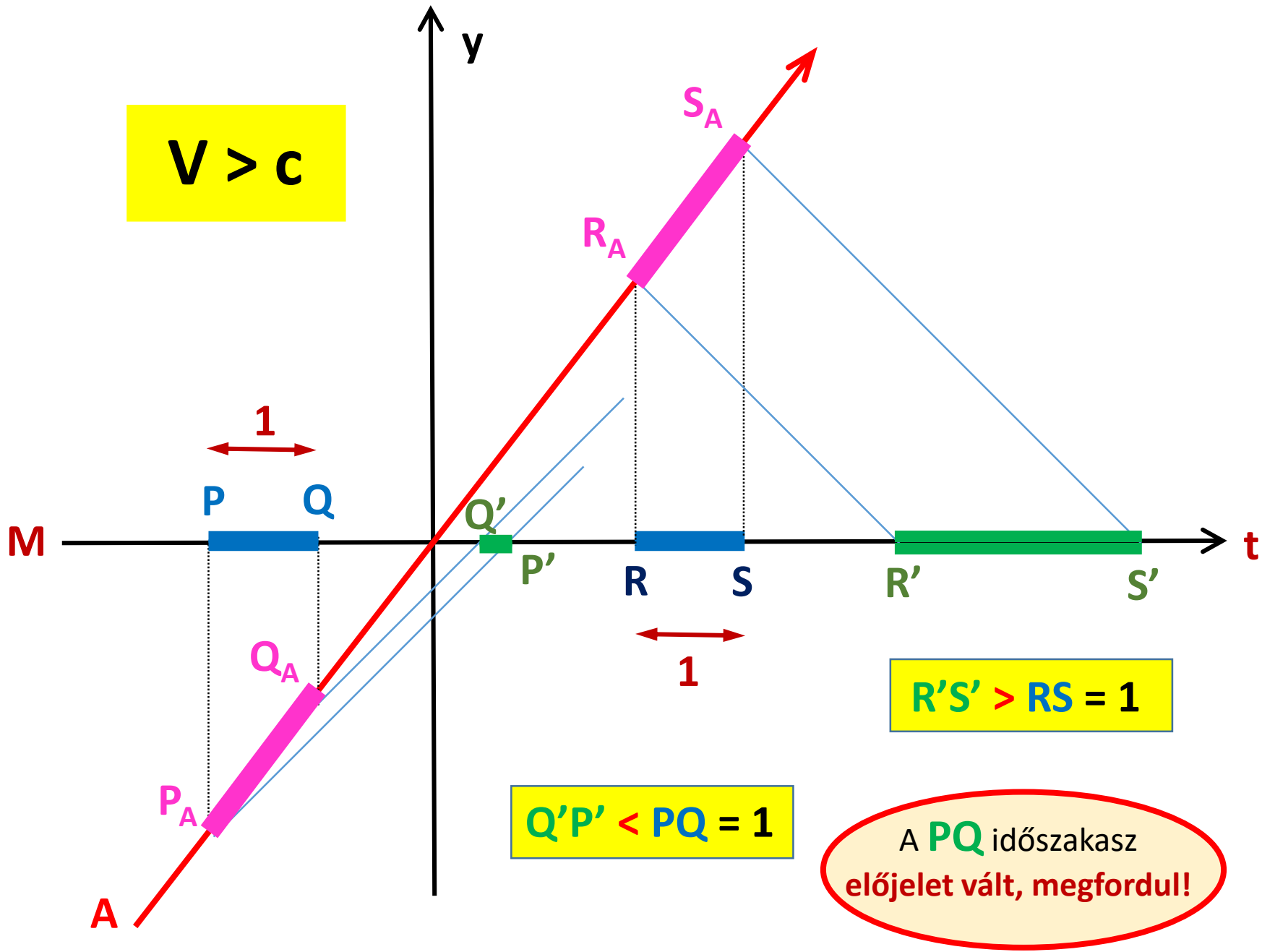
hirtelen erős hang: hangrobbanás

$t > t_B$

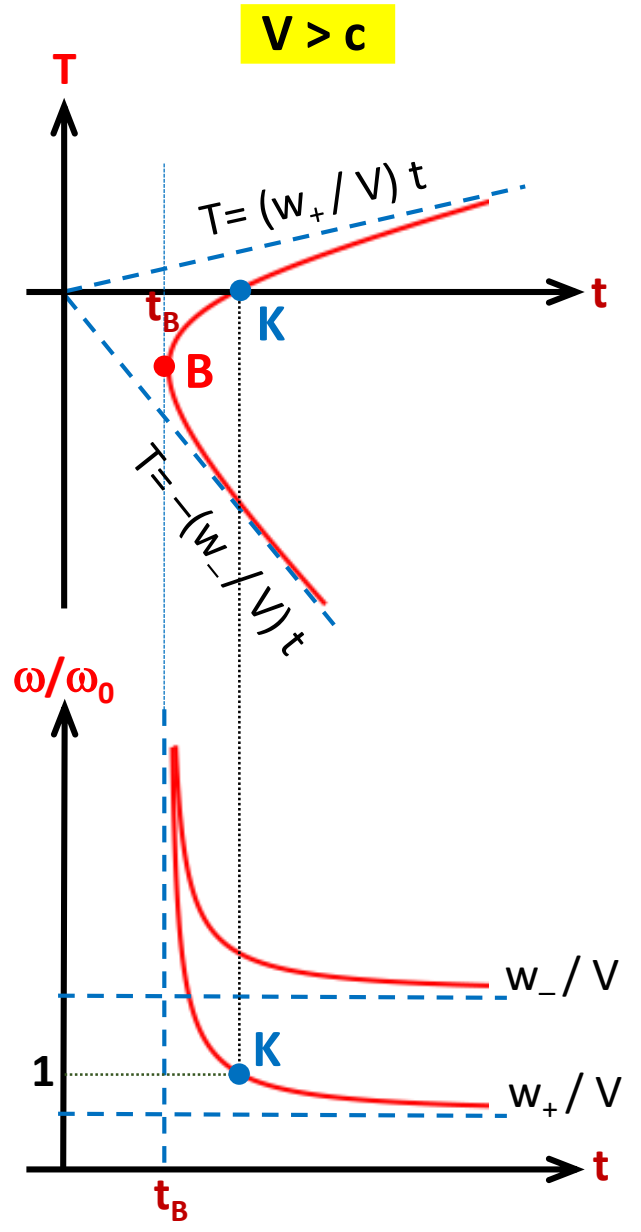
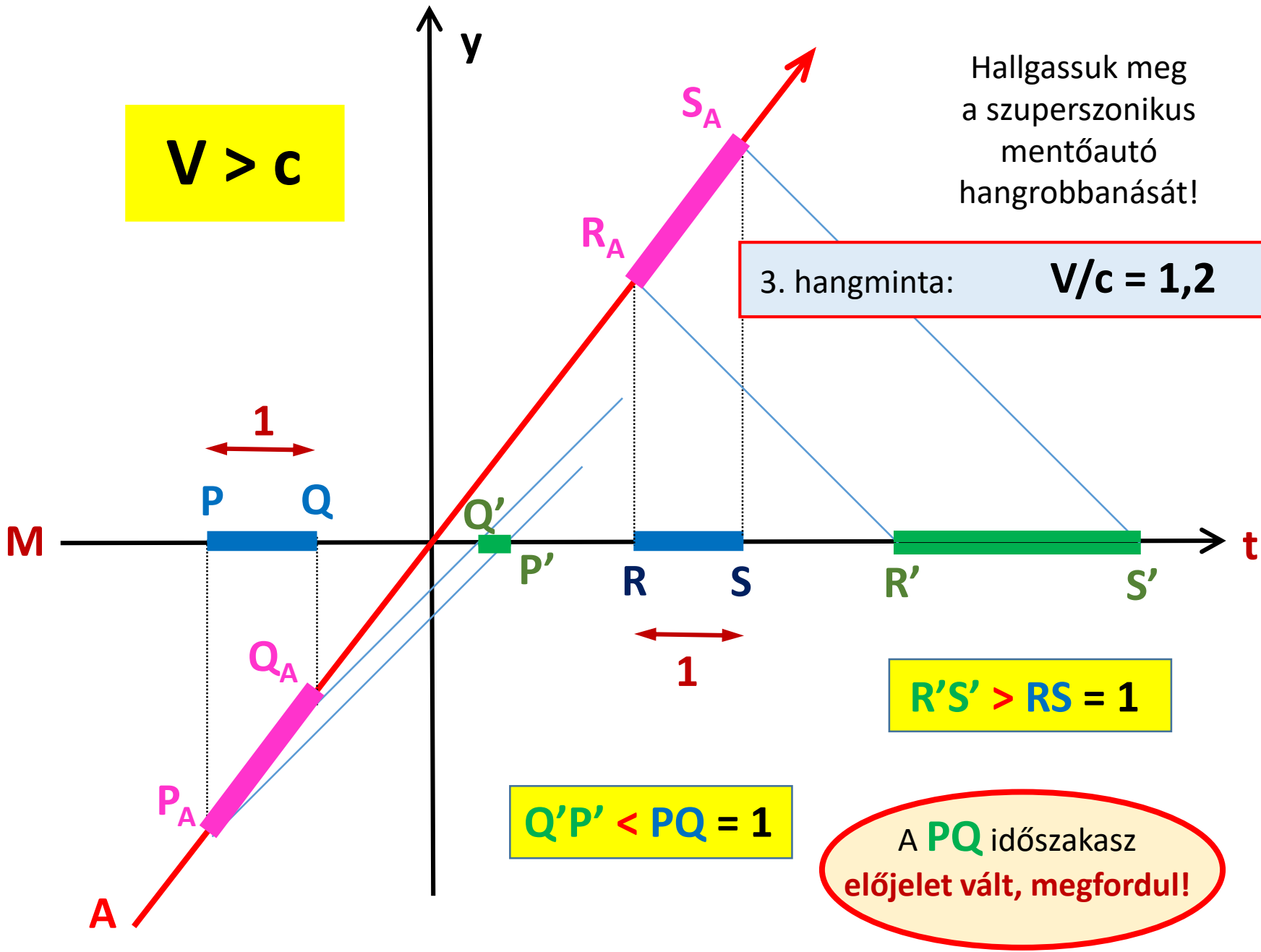
$T_1 < T_B < T_2 < t$

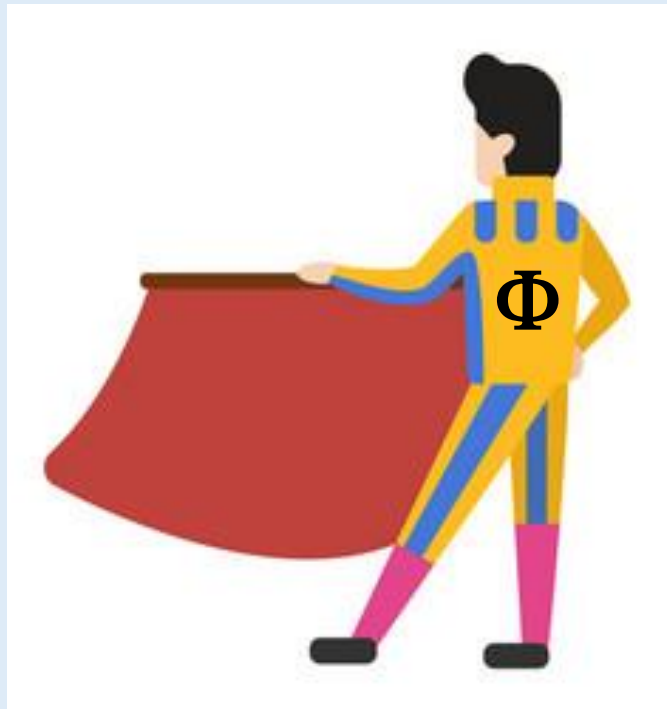
kétfelől egyszerre érkező hang

$V > c$

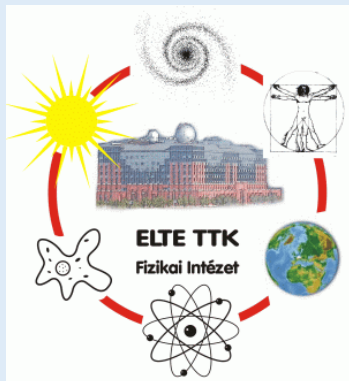

**Köszönöm
a figyelmet!**

Köszönet
Sárádi Andrásnak a hangminták,
Tepliczky Istvánnak a videófelvétel
elkészítéséért!

A szuperszonikus mentőautó

**Az atomoktól
a csillagokig**

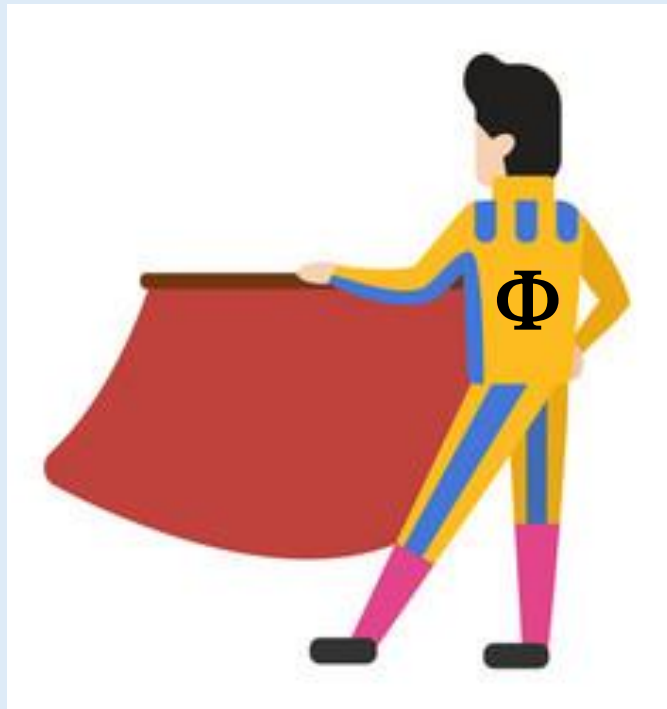
**Dávid Gyula
2021. 01. 14.**

**Jó egészséget,
türelmet
és sok érdekes
tudományos
videót
kívánunk
az Atomcsill
közönségének
!**

**Az atomoktól
a csillagokig**

**Köszönöm
a figyelmet!**

A szuperszonikus mentőautó

**Az atomoktól
a csillagokig**

**Dávid Gyula
2021. 01. 14.**